การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

จิดาภา โมธินา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่นตามแนวพุทธศาสตร์
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2566

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

จิดาภา โมธินา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่นตามแนวพุทธศาสตร์
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
พุทธศักราช 2566

PARTICIPATION OF PEOPLE IN SUSTAINABLY LOCAL DEVELOPING ACCORDING TO RAJASANGKAHAWATTHU 4 OF SAWATHI SUBDISTRICT MUNICIPALITY, MUENG DISTRICT, KHONE KAEN PROVINCE

JIDAPA MOTHINA

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF POLITICAL SCIENCE
PROGRAM IN BUDHISTIC LOCAL GOVERNMENT
FACULTY OF SOCIAL SCIENCES
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY
2023

หัวข้อวิทยานิพนธ์	:	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น
ชื่อนักศึกษา	:	จิดาภา โมธินา
ชื่อปริญญา	:	รัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	:	การปกครองท้องถิ่นตามแนวพุทธศาสตร์
ปีพุทธศักราช	:	2566
อาจารย์ที่ปรึกษา	:	พระมหาวิรุธ วิโรจโน, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่นตามแนวพุทธศาสตร์

คณบดีคณะสังคมศาสตร์ .....
(พระมหาสุรไกร ชินพุทธิสิริ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ :
ประธานกรรมการ .....
(รองศาสตราจารย์ ดร. ปิยลักษณ์ โพธิวรรณ์)

กรรมการ (อาจารย์ที่ปรึกษา) .....
(พระมหาวิรุธ วิโรจโน, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.)

กรรมการ .....
(พระครูประยุตสารธรรม, ดร.)

กรรมการ .....
(พระครูสังฆรักษ์ ทวี อภโย, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.)

กรรมการ .....
(ดร. ณฐอร เจือจันทร์)

ลิขสิทธิ์ของคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Thesis Topic	:	Participation of People in Sustainable Local Development According to Rajasangkahawatthu 4 of Sawathi Subdistrict Municipality, Muang District, Khone Kaen Province
Student's Name	:	Jidapa Mothina
Degree Sought	:	Master of Political Science
Program	:	Buddhistic Local Government
Anno Domini	:	2023
Advisor	:	Phramaha Wiruth Wirojano, Asst. Prof. Dr.

Accepted by the Social Science Faculty, Mahamakut Buddhist University in Partial Fulfillment of the Requirements for the Master of Political Science in Buddhistic Local Government Program.

Dean of Social Science Faculty .....
(Phramaha Surakrai Jinabuddhisiri)

Dissertation Committee:
Chairman .....
(Assoc. Prof. Dr. Piyaluk Potiwan)

Member (Advisor) .....
(Phramaha Wiruth Wirojano, Asst. Prof. Dr.)

Member .....
(Phrakruprayutsaradham, Dr.)

Member .....
(Phrakrusangkharak Thawee Abhayo, Asst. Prof. Dr.

Member .....
(Dr. Nathaorn Chuachan)

Copyright of the Social Science Faculty, Mahamakut Buddhist University

บทคัดย่อ

หัวข้อวิทยานิพนธ์ : **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น**

ชื่อนักศึกษา : **นางสาวจิดาภา โมธินา**

ชื่อปริญญา : **รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**

สาขาวิชา : **การปกครองท้องถิ่นตามแนวพุทธศาสตร์**

ปีพุทธศักราช : **2566**

อาจารย์ที่ปรึกษา : **พระมหาวิรุธ วิโรจโน, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.**

วิทยานิพนธ์นี้ มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 2) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา 3) เพื่อข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 391 คน สถิติที่ใช้ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (one-way ANOVA) และ LSD.

ผลการวิจัยพบว่า:

1. ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยรวม พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง

2. ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ประชาขนที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษา ต่างกัน พบว่า มีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ได้แก่ ประชาชนควรมีการเสริมสร้าง และพัฒนาท้องถิ่น ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยควรมีการแจ้งข้อมูลข่าวสารประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับโครงการต่าง ๆ ให้ประชาชนทราบอยู่เสมอ และควรมีการแต่งตั้งผู้ตรวจสอบโครงการต่าง ๆ และประชาชนในท้องถิ่นได้ร่วมดำเนินโครงการ / กิจกรรมต่าง ๆ ในองค์การบริหารส่วนตำบลจัดทำขึ้น โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้ร่วมแสดงความคิดเห็นและเสนอแนะผ่านเวทีต่าง ๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อม

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมของประชาชน, การพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน, ราชสังคหวัตถุ 4

ABSTRACT

Thesis Topic	**: Participation of the People in Sustainable Local Development According to the Principle of Rajasanghawatthu 4 in the Municipality of Savathi Subdistrict, Mueang Khon Kaen District, Khon Kaen Province**
Student's Name	**: Jidapa Mothina**
Degree Sought	**: Master of Political Science**
Program	**: Buddhistic Local Government**
Anno Domini	**: 2022**
Advisor	**: Phramaha Wiruth Wirojano, Asst. Prof. Dr.**

The objectives of this thesis are as follows: 1) To study the sustainable community participation in local development according to the principle of rajasanghawatthu 4. 2) To compare the sustainable community participation in local development according to the principle of rajasanghawatthu 4, classified by gender, age, and educational level. 3) To propose recommendations for sustainable community participation in local development according to the principle of rajasanghawatthu 4 in Savathi Subdistrict Municipality, Mueang Khon Kaen District, Khon Kaen Province, using a questionnaire to collect data from a sample group of 391 individuals. The statistical analyses used include frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, one-way ANOVA, and LSD.

The research findings are as follows:

1) Overall, the public has a moderate level of opinion regarding sustainable community participation in local development according to the principle of rajasanghawatthu 4 in Savathi Subdistrict Municipality, Mueang Khon Kaen District, Khon Kaen Province.

2) When comparing the levels of opinion among the public regarding sustainable community participation in local development according to the principle of rajasanghawatthu 4 in Savathi Subdistrict Municipality, Mueang Khon Kaen District, Khon Kaen Province, significant differences were found based on gender, age, and educational level, at a statistical significance level of 0.05.

3) Recommendations for sustainable community participation in local development according to the principle of rajasanghawatthu 4 in Savathi Subdistrict

Municipality, Mueang Khon Kaen District, Khon Kaen Province, include the need for community strengthening and development in line with the principle of rajasanghawatthu 4. This can be achieved through regular dissemination of project-related information to the public, the appointment of project auditors, and the involvement of local residents in various projects and activities initiated by the Subdistrict Administrative Organization. It is important to provide opportunities for local residents to express their opinions and suggestions through various channels, both directly and indirectly.

Keywords: Community Participation, Sustainable Local Development, Principle of Rajasanghawatthu 4

มหามกุฏราชวิทยาลัย

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี เพราะได้รับความอนุเคราะห์ และช่วยเสนอแนะการทำงานให้สำเร็จลุล่วง

ขอกราบขอบพระคุณท่าน พระครูสุธีจริยวัฒน์ ผศ.ดร. รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยอีสาน ที่ให้คำปรึกษา และให้กำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์

ขอบพระคุณท่านอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก พระมหาวิรุธ วิโรจโน, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พร้อมให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข แบบสอบถามให้ตรงกับหัวข้อวิจัย

ขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง เที่ยงตรงอีกครั้ง คือ ดร.อภิชิต เหมือยไธสง ดร.อัครเดช นีละโยธิน และดร.เอนก มูลมา อาจารย์ประจำวิชาระเบียบวิธีวิจัยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขครั้งสุดท้ายไปทดลองกับประชาชนตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ในการศึกษาครั้งนี้

ขอขอบคุณนายกเทศมนตรี เทศบาลตำบลสาวะถี และเทศบาลตำบลบ้านเป็ด อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น และผู้เกี่ยวข้องที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม และให้ข้อมูลเพื่อทำการวิจัยในครั้งนี้

คุณค่าและประโยชน์ของการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชา พระคุณบิดามารดา ผู้มีพระคุณ ตลอดจนบูรพาจารย์ และผู้มีอุปการคุณทุกท่านด้วยเทอญ

จิดาภา โมธินา

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	**ฉ**
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	**ซ**
กิตติกรรมประกาศ	**ญ**
สารบัญ	**ฎ**
สารบัญตาราง	**ฐ**
สารบัญภาพ	**ณ**
บทที่ 1 บทนำ	**1**
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
1.3 สมมติฐานการวิจัย	3
1.4 ขอบเขตการวิจัย	3
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ	4
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	**6**
2.1 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม	8
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น	19
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับหลักราชสังคหวัตถุ 4	30
2.4 พื้นที่ทำการวิจัย	33
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	34
2.6 กรอบแนวคิดการวิจัย	38
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	**40**
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	40
3.2 เทคนิคและวิธีการสุ่มตัวอย่าง	41
3.3 เครื่องมือวิจัย	42
3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	43
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล	44
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูลและประเมินผล	45
3.7 การวัดค่าตัวแปร	45
3.8 สถิติที่ใช้ในการวิจัย	46
3.9 การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	46
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	**47**
4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง	47

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
4.2 ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน	48
4.3 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน	53
4.4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน	58
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	**61**
5.1 สรุปผลการวิจัย	61
5.2 อภิปรายผล	64
5.3 ข้อเสนอแนะ	68
บรรณานุกรม	**70**
ภาคผนวก	**74**
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย	75
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย	77
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย	81
ภาคผนวก ง แบบสอบถามที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย	84
ภาคผนวก จ ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามและการคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ	91
ประวัติผู้วิจัย	98

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
ตารางที่ 2.1 ตารางสังเคราะห์กรอบแนวคิด	38
ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชาชนในเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามหมู่บ้าน	41
ตารางที่ 4.1 จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ	47
ตารางที่ 4.2 จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ	48
ตารางที่ 4.3 จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา	48
ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น	49
ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4	49
ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4	50
ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนาท้องถิ่น ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4	51
ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนาท้องถิ่น ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4	52

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่ **หน้า**

ตารางที่ 4.9 ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จำแนกเพศ..... 53

ตารางที่ 4.10 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จำแนกอายุ..... 53

ตารางที่ 4.11 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยแยกเป็นรายด้าน จำแนกอายุ..... 54

ตารางที่ 4.12 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จำแนกระดับการศึกษา..... 55

ตารางที่ 4.13 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยเปรียบรายด้าน จำแนกระดับการศึกษา..... 55

ตารางที่ 4.14 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ค่าเฉลี่ย การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 จำแนกตามระดับการศึกษา..... 56

ตารางที่ 4.15 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ค่าเฉลี่ย การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 จำแนกตามระดับการศึกษา..... 57

ตารางที่ 4.16 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ค่าเฉลี่ย การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนาท้องถิ่น ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 จำแนกตามระดับการศึกษา..... 57

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่ **หน้า**

ตารางที่ 4.17 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร (สัสสเมธะ, วาชเปยยะ, สัมมาปาสะ, ปุริสเมธะ)..... 58

ตารางที่ 4.18 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น (สัสสเมธะ, วาชเปยยะ, สัมมาปาสะ, ปุริสเมธะ)..... 58

ตารางที่ 4.19 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนาท้องถิ่น ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 (สัสสเมธะ, วาชเปยยะ, สัมมาปาสะ, ปุริสเมธะ)..... 59

ตารางที่ 4.20 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนาท้องถิ่น (สัสสเมธะ, วาชเปยยะ, สัมมาปาสะ, ปุริสเมธะ)..... 60

สารบัญภาพ

เรื่อง **หน้า**

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย..... 39

บทที่ 1
บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยได้ประกาศการใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ใน พ.ศ. 2540 ตั้งแต่นั้นมาได้มีผลทำให้ต้องประกาศพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และได้ออกแผนกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ที่กระจายอำนาจจากราชการส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาคไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้มีอำนาจหน้าที่อย่างอิสระในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของตนเอง โดยที่ประชาชนในท้องถิ่นเลือกตั้งตัวแทนของตนเองเข้าไปเป็นคณะผู้บริหารท้องถิ่นของตัวเอง ซึ่งเป็นการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านการบริหารงานทั่วไป การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ด้านการเงินและการคลัง จากนั้นต่อเนื่องมาจนถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ในฉบับปัจจุบัน มาตรา 78 ได้กำหนดให้รัฐพึงส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ได้มีการพัฒนาท้องถิ่นในด้านต่างๆ ได้มีการตรวจสอบการใช้อำนาจของรัฐการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ รวมทั้งการมีส่วนร่วมการตัดสินใจในทางการเมือง และการอื่นใดที่อาจทำให้มีผลกระทบต่อประชาชนและชุมชน และพระราชบัญญัติ มาตรา 250 ได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ในการดูแลอำนาจและจัดทำบริการสาธารณะรวมทั้งกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนใน (วิโรจน์ ก่อสกุล, 2563)

การมีส่วนร่วมของประชาชน จะต้องการส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง โดยบุญเกียรติ การะเวกพันธุ์ และคณะ ได้กล่าวว่าประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น ควรเริ่มตั้งแต่การมีส่วนร่วมคิดค้นสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้น การมีส่วนร่วมในการคิดหาแนวทางแก้ไขปัญหา การตัดสินใจเลือกแนวทางการวางแผนการแก้ไขปัญหา ในการมีส่วนร่วมปฏิบัติในกิจกรรมการพัฒนาท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นตลอดจนมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานกิจกรรมที่ได้ปฏิบัติไปแล้ว ซึ่งการมีส่วนร่วมในลักษณะดังกล่าวนั้น เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ประชาชนได้รับจากการลงมือกระทำกิจกรรม โดยเป็นการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง จึงทำให้ทราบถึงวิธีที่จะจัดการกับปัญหาของตนเองและชุมชนได้อย่างถูกต้อง ทำให้ประชาชนได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาท้องถิ่น ได้มีเป้าหมายคือ ร่วมกันการส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนให้เป็นการพัฒนาท้องถิ่นในการร่วมกันคิดร่วมกันทำ และมีการวางแผนดำเนินการแก้ไขปัญหาตนเองโดยให้หน่วงานภาครัฐสนับสนุนและมีภาคเอกชนในการช่วยเหลือซึ่งจะทำให้

สามารถแก้ไขปัญหาได้ตรงตามความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น ส่งผลดีและเป็นการส่งเสริมคุณภาพชีวิต และยังพัฒนาท้องถิ่นให้เกิดความเข้มแข็ง ในอนาคตข้างหน้าพบว่าการบริหารงานของกรุงเทพมหานคร แต่ในปัจจุบันนี้มีปัญหาและว่ายังขาดการพัฒนาท้องถิ่น (ประดิษฐ์ ดีวัฒนกุล, 2559)

การพัฒนาท้องถิ่นจะเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งภายใต้สถานการณ์ในปัจจุบันการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นได้มีความเสี่ยงที่อาจจะส่งผลต่อประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น ทำให้เกิดผลกระทบในการมีส่วนร่วมของประชาชน กระบวนการที่จะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการพัฒนาท้องถิ่น ความคิดร่วมตัดสินใจ การแก้ไขปัญหา การใช้ความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งในเทศบาลตำบลสาวะถี เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะต้องให้ความสำคัญในการพัฒนาท้องถิ่นด้านต่าง ๆ คือ การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ การพัฒนาด้านคุณภาพชีวิต การพัฒนาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านการบริหารบ้านเมืองที่ดี (เทศบาลตำบลสาวะถี, 2564) โดยเราจะคำนึงเห็นความสำคัญในด้านการบริหารบ้านเมืองที่ดีเป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตพื้นที่ ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน มีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ มีส่วนร่วมในการพัฒนาและร่วมกิจกรรมของเทศบาลมากยิ่งขึ้น

ดังนั้น ผู้ทำวิจัยได้มีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน เนื่องจากได้มองเห็นว่าเทศบาลตำบลสาวะถีได้มีโครงการในการพัฒนาท้องถิ่นได้มีลดน้อยลง จึงได้มีการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ว่ามีเหตุปัญหาและอุปสรรคใด เพื่อได้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ของเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น และผู้ที่จะตอบคำถามได้ดีที่สุด คือผู้มีสิทธิ์เลือกตั้ง ซึ่งสอดคล้องกับประเด็นปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อเสนอแนะ ปรับปรุงแนวทางการพัฒนา ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพประสิทธิผลอย่างสูงสุด และให้ได้มาซึ่งแผนพัฒนาที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริงต่อไป ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 คือ สัสสเมธะ ส่งเสริมการเกษตรให้อุดมสมบูรณ์สามารถเลี้ยงชีพตนเองได้ ปุริสเมธะ การรู้จักส่งเสริมคนดีมีความสามารถ สัมมาปาสะ การรู้จักผูกผสานรวมใจประชาชน ด้วยการส่งเสริมอาชีพ และวาชเปยะหรือวาชเปยยะ การรู้จักพูด สุภาพนุ่มนวล มีเหตุผลประกอบด้วยประโยชน์ก่อให้เกิดความสามัคคีและเป็นที่นิยมเชื่อถือ

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืนตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จำแนกตาม เพศ อายุ และระดับการศึกษา

1.2.3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

1.3 สมมุติฐานของการวิจัย

1.3.1 ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 แตกต่างกัน

1.3.2 ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 แตกต่างกัน

1.3.3 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 แตกต่างกัน

1.4 ขอบเขตการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ โดยมีขอบเขตขั้นตอนในการศึกษาด้านเนื้อหาดังนี้

1.4.1 ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

1.4.2 ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น มีจำนวนทั้งหมด 18,040 คน (สถิติประชากรทะเบียนบ้าน ข้อมูลเดือนตุลาคม 2565)

1.4.3 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตเนื้อหา โดยเอกสาร ตำรา ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่นจังหวัดขอนแก่น ดังนี้ ทฤษฎีการมีส่วนร่วม ทฤษฎีการพัฒนาท้องถิ่น และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปใช้ในการกำหนดตัวแปรในการศึกษา

1.4.4 ขอบเขตด้านเวลา

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะทำการศึกษา ตั้งแต่เดือนสิงหาคม พ.ศ.2565 ถึงเดือนมกราคม พ.ศ. 2566 รวมระยะเวลา 6 เดือน

1.5 ประโยชน์ที่ได้รับ

1.5.1 ทราบถึงปัจจัยการดำเนินงานที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

1.5.2 ทราบถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแสดงความคิดเห็นในการพัฒนาท้องถิ่นในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

1.5.3 ทราบข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืนตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

1.6 คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1.6.1 การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการคิดวิเคราะห์และวางแผนในการปฏิบัติงานเพื่อให้การดำเนินงานในการบริหาร การจัดการให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ตามนโยบาย และความต้องการของทุกฝ่ายเกิดความภาคภูมิใจในผลแห่งความสำเร็จร่วมกัน เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมในลักษณะร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมปฏิบัติที่มีผลกระทบต่อตนเองหรือต่อชุมชน ให้มีการสามารถตรวจสอบได้ และมีความโปร่งใสในการดำเนินงาน ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะช่วยสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน เพื่อให้มีการพัฒนาในชุมชนและท้องถิ่นของตนเองให้ดำเนินได้ดียิ่งขึ้น

1.6.2 การพัฒนาท้องถิ่น หมายถึง การที่ประชาชนร่วมดำเนินการปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ของท้องถิ่น และให้ดำเนินงานไปในแนวทางที่ต้องการ และการทำงานพัฒนาท้องถิ่นในท้องถิ่นจะต้องอาศัยความร่วมกำลังกันของประชาชนในชุมชนในท้องถิ่นนั้น ในการช่วยตัวเองและร่วมมือกันในการดำเนินงาน เป็นแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นให้เกิดประสิทธิผลบรรลุเป้าหมายเพื่อให้ท้องถิ่นได้มีการพัฒนาอยู่ตลอดเวลาเพื่อทันสถานการณ์

1.6.3 การพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน หมายถึง การพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืนเป็นวิถีการพัฒนาท้องถิ่นที่สามารถตอบสนองความต้องการของคนในปัจจุบันไม่สามารถในการตอบสนองความต้องการของคนรุ่นหลัง สำหรับการเป้าหมายสูงสุด ดังที่การที่ยุทธศาสตร์ชาติได้วางไว้เพื่อพัฒนาท้องถิ่นที่ยั่งยืนตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

1.6.4 เทศบาลตำบล หมายถึง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่ในการดูแลและจัดทำบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งเป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญมากในการพัฒนาประสิทธิภาพในการดำเนินงานท้องถิ่น ทั้งในด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย ด้านการวางแผนการส่งเสริมการลงทุนพาณิชยกรรม การท่องเที่ยว ด้านการบริหารจัดการ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ด้านศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น

1.6.5 หลักราชสังคหวัตถุ 4 หมายถึง การให้บริหารงานมีประสิทธิภาพมากขึ้นควรมีการใช้หลักธรรมเพื่อให้เข้ามาสำหรับในการปฏิบัติหน้าที่และหลักธรรมที่มีความเหมาะสม ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 เพราะเป็นหลักธรรมของนักปกครองหรือผู้บริหารที่ใช้เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจประชาชนเพื่อให้ดำรงอยู่ในเอกภาพและมีความสามัคคี โดยหลักราชสังคหวัตถุ 4 มีดังนี้

1. สัสสเมธะ ส่งเสริมการเกษตร สามารถนำผลผลิตมาขายได้ การหาเลี้ยงชีพได้ด้วยตนเอง ไม่ถูกเอารัดเอาเปรียบ

2. ปุริสเมธะ มีความยินดี และส่งเสริมบุคคลที่ทำความดี

3. สัมมาปาสะ การส่งเสริมอาชีพในด้านต่างๆ มีรายได้หาเลี้ยงครอบครัวได้

4. วาชเปยะหรือวาชเปยยะ การรู้จักพูด รู้จักปราศรัย ไพเราะ สุภาพนุ่มนวล มีเหตุผล ประกอบด้วยประโยชน์

1.6.6 ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร หมายถึง เป็นการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้แก่ประชาชน ซึ่งประชาชนมีสิทธิรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับภาครัฐ เพื่อนำไปสู่กระบวนการอื่นๆ

1.6.7 ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น หมายถึง ประชาชนร่วมกับผู้วางโครงการ ได้รับผิดชอบร่วมกันไม่ว่าจะวางแผนและการเตรียมโครงการ และผลที่จะเกิดจากการดำเนินโครงการ

1.6.8 ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล หมายถึง ประชาชนนั้นมีส่วนร่วมในการประเมินโครงการนั้น ๆ ได้บรรลุตามวัตถุประสงค์เพียงใด

1.6.9 ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ หมายถึง จากการพัฒนาท้องถิ่นประชาชนได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนา ทั้งด้านวัตถุและจิตใจตามวัตถุประสงค์

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นกรอบในการวิจัย ดังนี้

2.1 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
- 2.1.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม
- 2.1.2 ทฤษฎีและลักษณะการมีส่วนร่วม
- 2.1.3 ระดับและขั้นตอนการมีส่วนร่วม
- 2.1.4 รูปแบบและปัจจัยการมีส่วนร่วม
- 2.1.5 ประโยชน์ของการมีส่วนร่วม

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน
- 2.2.1 ความหมายของการพัฒนาท้องถิ่น
- 2.2.2 ปัญหาและอุปสรรคการพัฒนาท้องถิ่น
- 2.2.3 ความหมายของการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับหลักราชสังคหวัตถุ 4

2.4 พื้นที่ในการวิจัย

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย

2.1 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

2.1.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม

อรรณพ มูลเคช (2559) การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่บุคคลร่วมระดมพลังความคิดแสดงความคิดเห็นร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติงาน ร่วมตรวจสอบ ร่วมแก้ปัญหา ร่วมประเมินผล และร่วมรับผิดชอบในการดำเนินงานให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

สุวิมล หงส์วิไล (2559) การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในกิจกรรมต่าง ๆ สนับสนุนตัดสินใจกำหนดการวางแผนอย่างมีระบบ กำหนดนโยบายมีการติดตามผลและประเมินผลร่วมกันนำผลการปฏิบัติไปปรับปรุงพัฒนางานในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นไป

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2560) การมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในทางการเมืองที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่เป็นไปตามหลักการของประชาธิปไตยแบบตัวแทน แต่กระแสสังคมในปัจจุบันให้ความสำคัญกับ

ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมโดยตรงในกระบวนการตัดสินใจของภาครัฐ ซึ่งมีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน นอกเหนือจากมีสิทธิ์เพียงการเลือกผู้แทนเข้าไปทำหน้าที่ปกครองและบริหารประเทศ

นวลปราง อรุณจิต (2560) การมีส่วนร่วม หมายถึง ทุกฝ่ายที่มีความเกี่ยวข้องต้องเข้ามามีส่วนร่วม โดยเริ่มจากการวางแผนการร่วมดำเนินโครงการ การติดตามโครงการจนครบกระบวนการโดยจะต้องคำนึงถึงวิถีชีวิตและการเปลี่ยนแปลงทางสังคมตลอดจนวัฒนธรรมในบริบทพื้นที่ต่างๆ การผสมผสานด้านวัฒนธรรมจะช่วยทำให้ชุมชนเกิดการพัฒนาก่อเกิดเป็นผลผลิตที่มาจากทรัพยากรในท้องถิ่น

อธิพงษ์ เพชรสุทธิ์ (2560) การมีส่วนร่วม หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนนั้นมีความสำคัญยิ่งในการปกครองท้องถิ่น กล่าวคือการเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถกำหนดวิถีชีวิตสามารถปกครองตนเอง ตลอดจนการวางแผนอนาคตเองได้ ดังนั้นการมีส่วนร่วมของประชาชนจึงมีความสำคัญในด้านการบริหารงาน และการตรวจสอบการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้สอดคล้องตามความต้องการของประชาชนสามารถแก้ปัญหาได้ตรงจุด สามารถตรวจสอบได้และมีความโปร่งใสในการดำเนินงานซึ่งสิ่งเหล่านี้ จะช่วยสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนตลอดจนกลายเสริมสร้างประชาธิปไตยในชุมชนอีกด้วย

ไพรจิตร อักษร (2560) การมีส่วนร่วม หมายถึง การบริหารที่ระดมความคิด ระดมความรู้ ระดมความต้องการ และระดมความรับผิดชอบร่วมกัน ในการบริหารการจัดการศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายและความต้องการของทุกฝ่ายเกิดความภาคภูมิใจในผลแห่งความสำเร็จร่วมกัน เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมในลักษณะร่วมรับรู้ ร่วมคิดร่วมปฏิบัติที่มีผลกระทบต่อตนเองหรือต่อชุมชน การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาจึงเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมเป็นกรรมการสถานศึกษา เพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการของสถานศึกษามีบทบาทอย่างเต็มที่ตั้งแต่คิดค้นปัญหา วางแผนปฏิบัติงาน กำกับดูแลตลอดจนประเมินผลติดตามงานอย่างมีสำนึกรับผิดชอบตามการปกครองระบอบประชาธิปไตย

นิเวศน์ วงศ์สุวรรณ และอินถา ศิริวรรณ (2561) การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่บุคคลผู้บริหารใช้การจูงใจให้บุคคลผู้ปฏิบัติงานหรือบุคคลผู้ที่เกี่ยวข้องได้มีโอกาสมีส่วนร่วมในการคิดร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติงาน ร่วมรับผิดชอบ เพื่อพัฒนางานที่ปฏิบัติให้มีคุณภาพสูงสุด ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลได้มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อมในลักษณะของการรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจตลอดจนการประเมินผลให้ทุกฝ่ายได้สำนึกในหน้าที่และความรับผิดชอบร่วมกัน อันจะนำไปสู่เป้าหมายขององค์กร

ธนสาร บัลลังก์ปัทมา (2561) การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินกิจกรรม ตั้งแต่การศึกษาปัญหาการวางแผนการดำเนินการ การตัดสินใจและการประเมินร่วมกัน เพื่อขับเคลื่อนให้กิจกรรมนั้นดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยยึดหลักการมีส่วนร่วม คือ หลักร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตรวจสอบ ร่วมรับผิดชอบ

ปรัชญา เวสารัชช์ (2561) การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ประชาชนได้ใช้ความพยายามหรือใช้ทรัพยากรบางอย่างของตน เช่น ความคิด ความรู้ความสามารถ แรงงาน เงินทุน วัสดุในกิจกรรมการพัฒนานั้น การมีส่วนร่วมจะทำให้ประชาชนหลุดพ้นจากการเป็นผู้รับผลจากการพัฒนา

และเป็นผู้กระทำให้เกิดกระบวนการพัฒนา การมีส่วนร่วมเป็นด้วยทั้งวิธีการที่นำไปสู่การพัฒนาและเป็นผู้กระทำให้เกิดกระบวนการพัฒนาด้วย

วันชัย โกลละสุต (2561) การมีส่วนร่วม หมายถึง ทรัพยากรในการบริหารที่เป็นส่วนของแต่ละบุคคลในแต่ละระดับการปฏิบัติมีส่วนในกระบวนการวางแผนการจัดองค์การ การสั่งการและควบคุมการปฏิบัติในแต่ละส่วน ๆ อย่างเต็มความสามารถ ทั้งในทิศทางเพื่อการปฏิบัติด้านเดียวหรือการนำเสนอความคิดในการดำเนินการตามกระบวนการนั้นอย่างใดอย่างหนึ่ง

คนอง ศรีสรณ์ (2561) การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มหรือองค์กร หรือหน่วยงานได้แสดงออกถึงแนวคิดแนวปฏิบัติ รวมถึงการได้ลงมือปฏิบัติทุกกระบวนการที่มาจากความสนใจในกิจกรรมใด ๆ ขององค์กรและการร่วมรับผิดชอบในผลที่เกิดขึ้นและการมีส่วนร่วมเป็นปัจจัยหนึ่งที่นำไปสู่การพัฒนาองค์กร

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วม คือ การที่ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการคิดวิเคราะห์และวางแผนในการปฏิบัติงานเพื่อให้การดำเนินงานในการบริหาร การจัดการให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ตามนโยบาย และความต้องการของทุกฝ่ายเกิดความภาคภูมิใจในผลแห่งความสำเร็จร่วมกัน เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมในลักษณะร่วมรับรู้ ร่วมคิดร่วมปฏิบัติที่มีผลกระทบต่อตนเองหรือต่อชุมชน ให้มีการสามารถตรวจสอบได้ และมีความโปร่งใสในการดำเนินงานซึ่งสิ่งเหล่านี้จะช่วยสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน เพื่อให้มีการพัฒนาในชุมชนและท้องถิ่นของตนเองให้ดำเนินได้ดียิ่งขึ้น

2.1.2 ทฤษฎีและลักษณะการมีส่วนร่วม

วันชัย วัฒนศัพท์ (2558) ลักษณะการมีส่วนร่วม คือ

1. การมีส่วนร่วมในลักษณะตัวบุคคล ให้ความสำคัญกับปัจเจกบุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ

2. การมีส่วนร่วมในลักษณะของกลุ่มกระบวนการที่มุ่งสร้างพื้นฐานอำนาจจากการสร้างกลุ่มและโครงสร้างภายในหน่วยงาน

3. การมีส่วนร่วมในลักษณะโครงการให้ความสำคัญที่การจัดโครงการอันก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมที่ดี เน้นกลุ่มเป้าหมายการถ่ายทอดระบบเทคนิคความรู้ การกระจายอำนาจสู่ประชาชน

4. การมีส่วนร่วมในลักษณะสถาบัน ให้ความสำคัญในแง่ของการก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสถาบัน มีการถ่ายเทหรือขยายโครงการสร้างอำนาจของกลุ่มผลประโยชน์และชนชั้นทางสังคม

5. การมีส่วนร่วมในลักษณะนโยบาย เน้นเรื่องหลักการยอมรับการมีส่วนร่วมของประชาชนและผู้เสียเปรียบในสังคม และนำมากำหนดนโยบายและแผนงานระดับชาติ

วิจิตราภรณ์ โตแก้ว (2558) บริบทของการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยได้การมีส่วนร่วม 5 ด้าน ได้แก่

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หมายถึง การมีส่วนร่วมในการกำหนดความต้องการและจัดลำดับความสำคัญซึ่งแบ่งเป็นการตัดสินใจในช่วงเริ่มต้นการตัดสินใจ ในช่วงการวางแผนและการตัดสินใจในช่วงการดำเนินงานตามแผนที่วางไว้

2. การมีส่วนร่วมในการวางแผน หมายถึง การมีส่วนร่วมในการคิดวิเคราะห์จัดลำดับความสำคัญของปัญหากำหนดแผนงาน

3. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ หมายถึง การมีส่วนร่วมในจัดการการมีส่วนร่วมในการสนับสนุนทางด้านทรัพยากร รวมทั้งการเข้าร่วมแรงร่วมใจในการดำเนินการกิจกรรม เช่น กิจกรรมตามแผนปฏิบัติงานประจำปี การเข้าร่วมประชุมและการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ให้คำแนะนำ ให้ความรู้ เป็นต้น

4. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ หมายถึง การมีส่วนร่วมในการรับการแจกจ่ายผลประโยชน์ที่เกิดจากการร่วมกันปฏิบัติงานซึ่งอาจเป็นผลประโยชน์ทางวัตถุทางสังคมหรือโดยส่วนตัว

5. การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล หมายถึง การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบติดตามและประเมินผลการดำเนินกิจกรรมที่ได้ดำเนินการหรือปฏิบัติไปแล้วเพื่อหาข้อสรุป

วีณา เที่ยงธรรม (2558) ลักษณะการมีส่วนร่วมมีผู้ให้ความหมายที่หลากหลายตามพื้นฐานและขอบเขตของศาสตร์ในแต่ละสาขา ซึ่งแบ่งเป็น 2 ลักษณะคือ

1. นิยามลักษณะที่เป็นการเมือง การมีส่วนร่วม หมายถึง การส่งเสริมพลังสิทธิและพลังอำนาจของพลเมืองโดยประชาชนหรือชุมชน เพื่อพัฒนาขีดความสามารถในการจัดการเพื่อรักษาผลประโยชน์ของกลุ่มควบคู่การใช้และกระจายทรัพยากรของชุมชนอันก่อให้เกิดกระบวนการและโครงสร้างที่ประชาชนสามารถแสดงออกซึ่งความสามารถของตน และได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนารวมถึงการเปลี่ยนแปลงกลไกการพัฒนาที่ถูกกำหนดมาจากภาครัฐมาเป็นการพัฒนาที่มาจากประชาชน

2. นิยามในลักษณะที่เป็นกระบวนการพัฒนา การมีส่วนร่วมหมายถึงกระบวนการที่ดึงประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่ต้นจนถึงสิ้นสุดกระบวนการ ตั้งแต่ร่วมค้นหาปัญหาจนกระทั่งประเมินผล รวมทั้งการรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการพัฒนานั้น ๆ ซึ่งเป้าหมายและกิจกรรมในกระบวนการพัฒนาจะต้องมีความสอดคล้องกับแผนชีวิตและวัฒนธรรมชุมชน

ศิริ โชดสกุล (2559) ได้จำแนกชนิดของการมีส่วนร่วมเอาไว้ 4 ประเภทได้แก่

1. การมีส่วนร่วมของชุมชนในกระบวนการตัดสินใจ ในกระบวนการตัดสินใจนั้นประการแรกที่สุดที่จะต้องกระทำคือการกำหนดความต้องการและการจัดลำดับความสำคัญต่อจากนั้นเลือกนโยบายและประชากรที่เกี่ยวข้อง การตัดสินใจนี้เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่องที่ต้องดำเนินไปเรื่อย ๆ ตั้งแต่การตัดสินใจช่วงเริ่มต้น การตัดสินใจช่วงดำเนินการวางแผนและการตัดสินใจช่วงการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้

2. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินโครงการ ในส่วนที่เป็นองค์ประกอบของการดำเนินโครงการนั้น จะได้มาจากคำถามที่ว่าใครจะทำประโยชน์ให้แก่โครงการได้บ้างและทำประโยชน์ด้วยวิธีใด เช่น การช่วยเหลือด้านทรัพยากรการบริหารงาน งบประมาณ และการขอความช่วยเหลือ

3. ส่วนของการประเมินผลโครงการเป็นส่วนที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินว่าโครงการพัฒนาที่ดำเนินการนั้น บรรลุตามวัตถุประสงค์หรือไม่ การติดตามประเมินผลนี้อาจเป็นการประเมินความก้าวหน้าหรือผลสรุปร่วมทั้งโครงการ

อัจฉรา จงดี (2560) ลักษณะการมีส่วนร่วม คือ บุคคล ชุมชน กลุ่มบุคคล หรือองค์กรต่าง ๆ นั้น เข้ามามีส่วนร่วม ทั้งทางตรงและทางอ้อมในลักษณะของการบริหารจัดการหรือสนับสนุนทรัพยากร เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายกิจกรรมนั้น ๆ การคิดค้นปัญหาสาเหตุและแนวทางแก้ไข ร่วมกันเลือกแนวทางในการแก้ปัญหาแล้วปฏิบัติตามแนวทาง ตลอดจนการติดตามประเมินผล

จำลอง โพธิ์บุญ (2560) การมีส่วนร่วมของประชาชนมีหลายรูปแบบขึ้นอยู่กับขั้นตอนการดำเนินโครงการ ความสามารถในการรับรู้ข่าวสารของประชาชน และวัตถุประสงค์ในการจัดแต่ละครั้ง รูปแบบต่าง ๆ นั้นสามารถสรุปได้ ดังนี้

1. การเผยแพร่ข้อมูลผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น จดหมายข่าว แผ่นพับ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ การติดต่อทางโทรศัพท์ การโฆษณา หรือติดประกาศ ซึ่งผู้จัดการมีส่วนร่วมของประชาชนต้องเลือกสื่อที่เหมาะสม เช่น ในพื้นที่ที่ชาวบ้านส่วนใหญ่อ่านหนังสือไม่ออก การติดประกาศหรือการลงหนังสือพิมพ์จะเหมาะสมน้อยกว่าการออกวิทยุหรือหอกระจายข่าวในหมู่บ้าน เป็นต้น

2. การจัดตั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสาร โดยประชาชนสามารถเข้าเยี่ยมชมศูนย์ ขอข้อมูลข่าวสารของโครงการจากเจ้าหน้าที่ของศูนย์สามารถให้ข้อคิดเห็นข้อมูลหรือซักถามศูนย์ดังกล่าวอาจแสดงแผนที่แบบจำลองโครงการ เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าใจภาพโดยรวมของโครงการได้

3. การร่วมปรึกษาหารือกับชุมชน เช่น การเข้าพบผู้แทนประชาชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน องค์กรเอกชนในท้องถิ่น เพื่อให้ข้อมูลเบื้องต้นและบันทึกข้อคิดเห็นจากชุมชน รวมทั้งอาจมีการทำแบบสอบถามความคิดเห็นด้วยก็ได้

4. การจัดประชุมสัมมนา โดยมีผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาโครงการกลุ่มต่าง ทั้งผู้ได้รับผลประโยชน์ ผู้เสียผลประโยชน์ รวมทั้งผู้ได้รับผลกระทบ องค์กรเอกชน นักวิชาการ ผู้สื่อข่าว ผู้แทนกลุ่มธุรกิจ ฯลฯ เข้าร่วมซักถามและแสดงข้อคิดเห็น

5. การจัดตั้งคณะกรรมการบริหารชุมชน เพื่อเป็นผู้ให้ข้อมูลและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้านต่าง ๆ กับชุมชน ซึ่งจะเป็นการติดต่อสื่อสารแบบ 2 ทางระหว่างเจ้าของโครงการกับชุมชน ชุมชนจะได้พิจารณาและให้ความเห็นต่อข้อมูลโครงการและผลการศึกษาการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมของโครงการ ทำให้ทราบถึงประเด็นที่ประชาชนให้ความสนใจ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2560) การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นเงื่อนไขสำคัญของระบบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม ช่วยให้กระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะและการดำเนินโครงการของภาครัฐเป็นไปด้วยความรอบคอบ โดยคำนึงถึงการตัดสินใจที่ภาครัฐประชาสังคม และผู้ที่เกี่ยวข้องได้มีโอกาสเรียนรู้ทำความเข้าใจ ปรึกษาหารือร่วมกันเพื่อแสวงหาทางเลือกที่ดีที่สุด ทุกฝ่ายยอมรับมากที่สุดและส่งผลกระทบเชิงลบหรือทำให้เกิดอคติน้อยที่สุด ซึ่งการทำงานร่วมกับภาคประชาชนให้ประสบความสำเร็จต้องเข้าใจเงื่อนไขการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานที่สำคัญ 3 ประการ ได้แก่

1. การมีเสรีภาพในการเข้าร่วม คือ มีอิสระที่จะเข้ามามีส่วนร่วมหรือไม่ก็ได้ โดยการเข้ามามีส่วนร่วมต้องเป็นไปด้วยความสมัครใจ (การถูกบังคับไม่ว่าจะในรูปแบบใด ไม่ถือว่าเป็นการมีส่วนร่วม)

2. การมีความเสมอภาคในการเข้าร่วมกิจกรรม ทุกคนที่เข้าร่วมในกิจกรรม ต้องมีสิทธิเท่าเทียมกับผู้เข้าร่วมประชุมคนอื่น ๆ

3. ความรู้ความสามารถของผู้เข้ามามีส่วนร่วม คือ ต้องมีความรู้ความสามารถเพียงพอที่จะเข้าร่วมในกิจกรรมนั้น ซึ่งหากกิจกรรรมที่กำหนดไว้มีความซับซ้อนเกินความสามารถของกลุ่มเป้าหมาย จะทำให้การมีส่วนร่วมเกิดขึ้นไม่ได้ จึงต้องมีการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจและศักยภาพให้กลุ่มเป้าหมายก่อน เพื่อให้สามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้ การบริหารกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนจำเป็นต้องกำหนดรูปแบบการมีส่วนร่วมที่เหมาะสม ซึ่งควรให้ความสำคัญหรือคำนึงถึงหลักเกณฑ์ ดังนี้

Starting early คือ กระบวนการในการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ต้องดำเนินการก่อนมีการตัดสินใจ โดยที่ควรให้ประชาชนนั้น ได้เข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มต้นในการวางแผน

Stakeholder คือ กระบวนการมีส่วนร่วมโดยที่ให้ประชาชนนั้นได้เข้ามามีส่วนร่วมโดยคำนึงถึงผู้ที่รับผลกระทบหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม ว่าได้รับผลกระทบทางบวกหรือทางลบ

Suitability คือ การเลือกรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยต้องคำนึงถึงความเหมาะสมกับกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียแต่ละกลุ่ม โดยจะพิจารณาจากประเภทขนาดของโครงการ ความหลากหลาย และลักษณะที่แตกต่างกันของพื้นที่ และความแตกต่างด้านวัฒนธรรม สังคม ค่านิยม และระดับของชุมชน

Sincerity คือ กระบวนการในการมีส่วนร่วมที่ให้ความสำคัญกับความจริงใจ เปิดเผยซื่อสัตย์ ให้เกียรติซึ่งกันและกัน โดยมีการสื่อสารตลอดเวลา มีการให้ข้อมูลป้อนกลับ แก่ประชาชนหรือกลุ่มผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียว่าความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่ได้รับมีผลต่อการตัดสินใจของหน่วยงานมากน้อยเท่าใด

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ทฤษฎีและลักษณะการมีส่วนร่วม คือ การมีส่วนร่วม ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วม ไม่ว่าจะเป็นทั้งทางตรงและทางอ้อมในลักษณะของการบริหารจัดการหรือสนับสนุนทรัพยากร เพื่อให้ได้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายนั้นได้ การคิดค้นปัญหาสาเหตุและแนวทางแก้ไขร่วมกันเลือกแนวทางในการแก้ปัญหาแล้วปฏิบัติตามแนวทาง ให้ทุกฝ่ายมีความเห็นตรงกันเกิดคติน้อยที่สุดเพื่อให้การทำงานร่วมกับภาคประชาชนให้ประสบความสำเร็จ

2.1.3 ระดับและขั้นตอนการมีส่วนร่วม

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2558) ได้กล่าวว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น เป็นการเปิดโอกาสให้คนในท้องถิ่นหรือผู้ที่เกี่ยวข้องนั้น ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานของรัฐบาล โดยที่สามารถแบ่งตามระดับการมีส่วนร่วมได้ดังนี้

1. การให้ข้อมูลข่าวสาร เป็นการมีส่วนร่วมที่ถือว่ามีระดับต่ำที่สุดที่ประชาชนได้มีการให้ข้อมูล แต่เป็นขั้นตอนที่มีสำคัญที่สุด เพราะเป็นสิ่งแรกที่ประชาชนที่ได้เข้ามามีส่วนร่วม

2. การรับฟังความคิดเห็น เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนและทางภาครัฐได้เข้ามามีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล เพื่อเป็นการตัดสินใจด้วยวิธีต่าง ๆ ของภาครัฐ

3. การเกี่ยวข้อง เป็นการสร้างความมั่นใจและเปิดโอกาสในการที่จะให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการทำงาน

4. ความร่วมมือ ให้ประชาชนและทางภาครัฐได้มีการดำเนินงานรวมถึงกิจกรรมต่างๆ โดยมีการตัดสินใจร่วมด้วยทุกขั้นตอน

5. การเสริมอำนาจแก่ประชาชน การที่ให้ประชาชนเป็นผู้มีอำนาจสูงสุดในการตัดสินใจ

อัจฉรา ภักดีพินิจ (2561) การมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการที่ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา โดยประชาชนเป็นเจ้าของเรื่องในการแก้ไขปัญหาของตนเอง ซึ่งลักษณะที่สำคัญของการมีส่วนร่วมประกอบด้วย 4 ขั้นตอนหลัก ได้แก่

1. การมีส่วนร่วมในการคิดศึกษาและค้นคว้าหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาตลอดจนความต้องการของชุมชน

2. การมีส่วนร่วมในการวางนโยบายหรือแผนงาน โครงการหรือกิจกรรม

3. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการจัดหรือปรับปรุงระบบการบริหารทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

4. การมีส่วนร่วมในการควบคุมติดตาม และประเมินผลการทำงาน

วรรนิกา อภัยภักดิ์ (2562) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม ไว้ว่าเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ให้ ผู้รับ และประชาชนที่มีส่วนได้เสีย กล่าวคือการที่สังคมอยู่ร่วมกันทำให้บ้านเมืองมีความผาสุขและมีความมั่นคง ดังนั้นทุกคนและทุกฝ่ายจึงความจำเป็นที่จะต้องร่วมมือกัน ในการจัดการศึกษาให้สำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ มุ่งเน้นการจัดการศึกษาได้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพภายใต้การบริหารและการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2562) ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนสมาคมการมีส่วนร่วมสากลที่เรียกว่า Public Participation Spectrum ประกอบด้วย 5 ระดับ ดังนี้

ระดับที่ 1 การให้ข้อมูลข่าวสาร เป็นการให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน ซึ่งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนในการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับงานของหน่วยงานของภาครัฐ โดยได้คำนึงถึงหน่วยงานภาครัฐมีหน้าที่ในการนำเสนอข้อมูลที่เป็นจริงถูกต้อง และประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลที่ถูกต้องได้ และการให้ข้อมูลข่าวสารเป็นระดับที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมน้อยที่สุด แต่ถือว่าเป็นขั้นพื้นฐาน และมีความสำคัญเป็นอย่างมาก ซึ่งรูปแบบการมีส่วนร่วมในระดับนี้อยู่ในลักษณะการให้ข้อมูลทางเดียวจากภาครัฐสู่ประชาชน เป็นการให้ข้อมูลโดยผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น เอกสารสิ่งพิมพ์ การจัดนิทรรศการ จดหมายข่าว แถลงข่าวการติดประกาศ และการให้ข้อมูลผ่านเว็บไซต์การพาชมสถานที่จริง

ระดับที่ 2 การรับฟังความคิดเห็น เป็นการเปิดให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล และได้แสดงความคิดเห็น รวมทั้งได้มีการเสนอข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินการการปฏิบัติงานในหน่วยงานของภาครัฐอย่างอิสระ ให้เป็นระบบโดยหน่วยงานภาครัฐจะมีการจัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็น ในรูปแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ นำข้อมูลเสนอแนะความคิดเห็น และประเด็นที่ประชาชนต้องการนำไปประกอบเป็นแนวทางในการปรับปรุงนโยบายพัฒนาวิธีการปฏิบัติงาน และประกอบการตัดสินใจ เช่น การรับฟังความคิดเห็น การแสดงความคิดเห็นผ่านเว็บไซต์

ระดับที่ 3 การเกี่ยวข้อง เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และข้อมูลระหว่างหน่วยงานของภาครัฐกับประชาชนอย่างจริงจัง มีจุดมุ่งหมายชัดเจน มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและการวางแผนงานโครงการวิธีการปฏิบัติงาน โดยหน่วยงานภาครัฐมีหน้าที่จัดระบบอำนวยความสะดวก การตัดสินใจร่วมกับภาคประชาชน และยอมรับการเสนอแนะ การมีส่วนร่วมระดับนี้ดำเนินการในรูปแบบคณะกรรมการที่มีตัวแทนภาคประชาชนเข้าร่วม เช่น การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพิจารณาประเด็นนโยบายสาธารณะ การจัดตั้งคณะทำงานเพื่อเสนอแนะประเด็นนโยบาย

ระดับที่ 4 ความร่วมมือ การให้บทบาทกับประชาชนมาก มีเป้าหมายที่สำคัญอยู่นั้น คือการให้ความสนใจกับประชาชนทุกขั้นตอนในการตัดสินใจ เริ่มตั้งแต่การรับฟังปัญหา พัฒนาและแนวทางแก้ไขปัญหา รวมทั้งการดำเนินกิจกรรมของภาครัฐ ดังนั้น การมีส่วนร่วมในระดับนี้ คือ การสัญญากับประชาชนและกลุ่มที่มีส่วนได้ส่วนเสียว่าเราจะร่วมมือกับประชาชนเพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะ และแนวคิดใหม่ รวมทั้งมีกสนนำข้อเสนอข้อเสนอแนะของประชาชนมาเป็นส่วนหนึ่งของการตัดสินใจ ความคิดเห็นของประชาชนจะสามารถสะท้อนออกมาในการตัดสินใจที่ค่อนข้างสูง เช่น คณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชน คณะที่ปรึกษาภาคประชาชน

ระดับที่ 5 การเสริมอำนาจประชาชน เป็นระดับที่ประชาชนเข้ามามีบทบาทในการเข้ามามีส่วนร่วมอยู่ในระดับสูงสุด เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนมีบทบาทในการเป็นผู้ตัดสินใจโดยภาครัฐจะต้องให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ จะเน้นให้ประชาชนนั้นมีบทบาทในการบริหารจัดการโดยเป็นผู้ดำเนินการ และหน่วยงานของภาครัฐมีหน้าที่ในการส่งเสริมสนับสนุนเท่านั้น เช่น การลงประชามติหรือสภาเมือง

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ และถวิลวดี บุรีกุล (2548) ได้มีการแบ่งระดับขั้นตอนของการมีส่วนร่วมของประชาชนสามารถแบ่งขั้นตอนได้หลายวิธี ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์การแบ่งขึ้นตอนเป็นสำคัญ โดยมีข้อมีข้อสังเกตการแบ่งขั้นตอนนั้นคือ ถ้าระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับต่ำจำนวนประชาชนที่เข้ามีส่วนร่วมก็จะมาก แต่ถ้าระดับการมีส่วนร่วมสูงขึ้นเพียงใด จำนวนประชาชนที่เข้ามีส่วนร่วมก็จะลดลง ตามลำดับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนเรียงตามลำดับจากต่ำสุดไปหาสูงสุด

1. ระดับการให้ข้อมูลเป็นระดับต่ำสุดและเป็นวิธีการที่ง่ายที่สุดของการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้วางแผนโครงการกับประชาชน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ข้อมูลแก่ประชาชน โดยวิธีการต่าง ๆ เช่น การแถลงข่าว การแจกข่าวสาร และการแสดงนิทรรศการ เป็นต้น แต่ไม่เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นหรือเข้ามาเกี่ยวข้องใด ๆ

2. ระดับการเปิดรับความคิดเห็นจากประชาชนเป็นระดับขั้นที่สูงกว่าระดับแรก กล่าวคือ ผู้วางแผนโครงการจะเชิญชวนให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น เพื่อเป็นข้อมูลในการประเมินข้อดีข้อเสียของโครงการอย่างชัดเจนมากขึ้น เช่น การจัดทำแบบสอบถามก่อนริเริ่มโครงการต่าง ๆ หรือการบรรยายและเปิดโอกาสให้ผู้ฟังแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการนั้น ๆ เป็นต้น

3. ระดับการปรึกษาหารือเป็นการเจรจาอย่างเป็นทางการระหว่างผู้วางแผนโครงการและประชาชน เพื่อประเมินความก้าวหน้าหรือระบุประเด็นข้อสงสัยต่าง ๆ เช่น การจัดประชุมการจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการ และการเปิดกว้างรับฟังความคิดเห็น เป็นต้น

4. ระดับการวางแผนร่วมกันเป็นระดับการมีส่วนร่วมที่ผู้วางแผนโครงการกับประชาชน มีความรับผิดชอบร่วมกันในการวางแผนเตรียมโครงการ และผลที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินการโครงการ เหมาะที่จะใช้สำหรับการพิจารณาประเด็นที่มีความยุ่งยากซับซ้อนและมีข้อโต้แย้งมาก เช่น การใช้กลุ่มที่ปรึกษาซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องการใช้อนุญาโตตุลาการเพื่อแก้ปัญหาข้อขัดแย้งและการเจรจาเพื่อหาทางประนีประนอมกัน เป็นต้น

5. ระดับการร่วมปฏิบัติ เป็นระดับที่ผู้รับผิดชอบโครงการกับประชาชนร่วมกันดำเนินโครงการ เป็นขั้นการนำโครงการไปปฏิบัติร่วมกันเพื่อให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

6. ระดับการควบคุม ที่ประชาชนนั้นเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อแก้ไขปัญหาข้อขัดแย้งที่มีอยู่ทั้งหมด เช่น การลงประชามติแต่การลงประชามติจะสะท้อนถึงความต้องการของประชาชนได้ดีเพียงใด ขึ้นอยู่กับความชัดเจนของประเด็นที่จะลงประชามติ การกระจายข่าวสารเกี่ยวกับข้อดีข้อเสียของประเด็นดังกล่าวให้ประชาชนเข้าใจอย่างสมบูรณ์และทั่วถึงเพียงใด แต่สำหรับประเทศไทยนั้นในประเทศที่มีการพัฒนาทางการเมืองแล้วผลของการลงประชามติจะมีผลบังคับให้รัฐบาลต้องปฏิบัติตาม รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันบัญญัติทำให้ผลของการประชามติมีทั้งแบบที่มีข้อยุติโดยเสียงข้างมากและแบบที่เป็นเพียงการให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรีซึ่งไม่มีผลบังคับให้รัฐบาลต้องปฏิบัติตามแต่อย่างใด

ทวิยต ตรีเกต (2564) เมื่อกระบวนมีส่วนร่วมของส่วนร่วมในการรับรู้เรียนรู้ ทำความเข้าใจ แสดงทัศนะ เสนอปัญหาหรือประเด็นที่สำคัญที่เกี่ยวข้องร่วมคิด หาแนวทางร่วมกันแก้ไขปัญหาร่วมในกระบวนการตัดสินใจนั้น สามารถแบ่งระดับของการมีส่วนร่วมของประชาชนออกได้เป็น 4 ระดับ ดังนี้

1. ระดับการให้ข้อมูล เป็นการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารซึ่งเป็นการสื่อสารทางเดียว แต่เป็นระดับที่สำคัญเพราะเป็นการเริ่มต้นที่ส่วนราชการเปิดโอกาศให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมซึ่งจะนำไปสู่กระบวนการอื่น ๆ ต่อไป

2. ระดับการปรึกษาหารือ เป็นการรับฟังความคิดเห็น โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นบอกข้อปัญหา และข้อเสนอแนะต่าง ๆ กับส่วนราชการ

3. ระดับการเข้ามาเกี่ยวข้อง เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมหรือเกี่ยวข้องในกระบวนการกำหนดนโยบาย การวางแผนงาน โครงการ การมีส่วนร่วมในระดับนี้อาจดำเนินการในรูปแบบคณะกรรมการที่มีตัวแทนภาคประชาชนเข้ามาร่วม

4. ระดับการร่วมมือ เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในบทบาทหรือฐานะหุ้นส่วนในการดำเนินกิจกรรมของหน่วยงานภาครัฐ

สมบัติ นามบุรี (2562) กล่าวถึง การมีส่วนร่วมของประชาชน ขั้นตอนการพัฒนาท้องถิ่น 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นตอนการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพบปัญหาและสาเหตุของปัญหาของท้องถิ่น ตลอดจนการกำหนดความต้องการของท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการ

2. ขั้นตอนของการส่วนร่วมในการร่วมกันวางแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยประชาชนนั้นมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย รวมถึงวัตถุประสงค์ของโครงการกำหนดวิธีการและแนวทางการดำเนินงาน และกำหนดทรัพยากรที่ใช้

3. ขั้นตอนของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนาท้องถิ่น เป็นขั้นตอนของประชาชนในการมีส่วนร่วมสร้างประโยชน์โดยการสนับสนุนงบประมาณวัสดุอุปกรณ์และแรงงาน หรือเข้าร่วมบริหารงานประสานงาน และดำเนินงานขอความช่วยเหลือจากภายนอก

4. ขั้นตอนของการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนาท้องถิ่นนั้น เป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ที่พึ่งได้รับจากการพัฒนา หรือยอมรับผลประโยชน์อันเกิดจากการพัฒนาทั้งด้านวัตถุและด้านจิตใจ

5. ขั้นตอนของการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนาท้องถิ่น เป็นขั้นที่ประชาชนเข้าร่วมประเมินว่าการพัฒนาที่ได้กระทำไปนั้นสำเร็จตามวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ระดับและขั้นตอนการมีส่วนร่วม คือ เป็นกระบวนการของการมีส่วนร่วมเสนอปัญหาและประเด็นในการแก้ไขปัญหา เพื่อมาหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมแบ่งตามระดับ คือ ข้อมูลข่าวสารของประชาชน การฟังความคิดเห็นของประชาชน การปรึกษาหารือร่วมกับประชาชน การวางแผนร่วมกับประชาชน และการประเมินผลในการพัฒนาของประชาชน

2.1.4 รูปแบบและปัจจัยการมีส่วนร่วม

ชัชวาลย์ ทัตศิวัช (2551) จากลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อการร่วมทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนนั้น มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงรูปแบบของการมีส่วนร่วมไว้แตกต่างกันดังนี้รูปแบบของการมีส่วนร่วม เพื่อการบริหารและการแก้ไขปัญหาข้อบกพร่องของการบริหารงานองค์กรภาครัฐ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงาน ซึ่งหมายถึงการกำหนดนโยบายและการวางแผนปฏิบัติการ โดยการเปิดกว้างให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่นในการรักษาผลประโยชน์ของตน

2. การมีมาตรการเพื่อรับฟังความคิดเห็นต่าง ๆ อันมีฐานะเป็นกระบวนการทางกฎหมาย หรือมีกฎหมายกำหนดบัญญัติไว้เพื่อเป็นช่องทางในการรวบรวมข้อมูลประกอบการตัดสินใจของรัฐ

3. การให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ซึ่งหมายความถึงการที่บุคคลมีสิทธิ์ที่จะได้รับทราบข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะที่อยู่ในความครอบครองของหน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น อันเป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการ พศ. 2540

4. การกระจายอำนาจทางการบริหารและการดูแลทรัพยากรให้แก่ท้องถิ่น หมายถึงการรับรองสิทธิ์ของชุมชน และท้องถิ่นในการจัดการดูแลทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการมีส่วนร่วมในกิจกรรมและโครงการต่าง ๆ เช่น การเปิดโอกาสให้ประชาชนผู้ที่ได้รับผลกระทบจากโครงการพัฒนาของรัฐ มีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินโครงการของรัฐ เป็นต้น

5. การให้องค์กรอิสระสามารถเข้ามาตรวจสอบการดำเนินงานขององค์กรหรือหน่วยงานภาครัฐ

6. การพัฒนาชุมชน ซึ่งเป็นกระบวนการให้การศึกษาแก่ประชาชนเพื่อให้สามารถพึ่งตนเองได้ ทั้งในแง่ของการตัดสินใจและการดำเนินการแก้ไขปัญหาตลอดจนการตอบสนองประโยชน์ส่วนตน และส่วนรวมด้วยกระบวนการกลุ่ม และกระบวนการสร้างจิตสำนึก เพื่อให้ชุมชนเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาประเทศ

7. การสำรวจความต้องการ เพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชน อันเป็นการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการบริการสาธารณะที่พึงประสงค์ เพื่อที่จะกำหนดนโยบายสาธารณะแผนงานและโครงการที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน

สำนักแรงงานสัมพันธ์ (2558) เสนอปัจจัยพื้นฐานในการระดมการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ

1. ปัจจัยของสิ่งจูงใจจากสภาพความเป็นจริงชาวบ้านที่จะเข้าร่วมกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งทั้งในแง่การร่วมแรงร่วมทรัพยากรหรืออื่น ๆ นั้น มีเหตุผลอยู่ 2 ประการ คือ

1.1 การมองเห็นว่าตนจะได้ประโยชน์ตอบแทนในสิ่งที่ตนทำไป ซึ่งถือเป็นเรื่องการกระตุ้นให้เกิดมีสิ่งจูงใจ

1.2 การได้รับคำบอกกล่าวหรือชักชวนจากเพื่อนบ้านให้เข้าร่วม โดยมีสิ่งจูงใจเป็นตัวนำซึ่งถือว่าเป็นเรื่องของการก่อให้เกิดมีสิ่งจูงใจ

2. ปัจจัยโครงสร้างของช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วม แม้ว่าชาวชนบทเป็นจำนวนมากจะเห็นประโยชน์ของการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาแต่ก็ไม่อาจเข้าร่วมกิจกรรมได้เนื่องจากไม่เห็นช่องทางของการมีส่วนร่วม หรือเข้าร่วมแล้วก็ไม่ได้รับดังที่คาดคิดเอาไว้ เนื่องจากการเข้ามามีส่วนร่วมนั้นมิได้จัดรูปแบบความสัมพันธ์ที่เหมาะสม เช่น ภาวะผู้นำ ลักษณะการทำงานกฎระเบียบแบบแผน เป็นต้น ดังนั้นปัจจัยพื้นฐานทางด้านโครงสร้างของช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วมจึงควรมีลักษณะ

2.1 เปิดโอกาสให้ทุกคนและทุกกลุ่มในชุมชนมี โอกาสเข้าร่วมในการพัฒนารูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง โดยการเข้าร่วมอาจอยู่ในรูปของการมีส่วนร่วมโดยตรงหรือโดยมีตัวแทนก็ได้

2.2 ควรมีกำหนดเวลาที่แน่ชัดเพื่อให้ผู้ข้าร่วมสามารถกำหนดเงื่อนไขของตนเองได้

2.3 กำหนดลักษณะกิจกรรมที่แน่นอน

3. ปัจจัยอำนาจในการส่งเสริมกิจกรรมของการมีส่วนร่วม โดยปกติที่ผ่านมาในกิจกรรมหนึ่ง ๆ แม้ว่าประชาชนจะเห็นด้วยและมีโอกาสเข้าร่วม แต่ไม่อาจกำหนดเป้าหมาย วิธีการหรือผลประโยชน์ของกิจกรรม เพราะสิ่งเหล่านี้เจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นผู้กระทำ

สุกันยา บัวลาด (2560) ได้รวบรวมรูปแบบของการมีส่วนร่วมไว้ 3 รูปแบบคือ

1. การมีส่วนร่วมแบบเป็นไปเอง เป็นโดยการอาสาสมัครหรือรวมตัวกันเองขึ้นมาเพื่อแก้ปัญหาของตนเอง โดยเป็นการกระทำที่มิได้รับความช่วยเหลือจากภายนอกซึ่งเป็นรูปแบบที่เป็นเป้าหมาย

2. การมีส่วนร่วมแบบชักนำ เป็นการเข้าร่วมโดยความต้องการความเห็นชอบหรือการสนับสนุนโดยรัฐบาล ซึ่งเป็นรูปแบบที่เป็นลักษณะทั่วไปของประเทศกำลังพัฒนา

3. การมีส่วนร่วมแบบบังคับ เป็นผู้มีส่วนร่วมภายใต้การดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาลภายใต้การจัดการโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือ โดยการบังคับโดยตรงรูปแบบนี้เป็นรูปแบบที่ผู้กระทำได้รับทันที แต่จะไม่ได้ผลในระยะยาวและจะมีผลเสียที่ไม่ได้รับการสนับสนุนจากประชาชนในที่สุด

วิภาณี อุซุปัจ (2561) กล่าวถึงรูปแบบของการมีส่วนร่วมดังนี้

1. การร่วมคิด คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการประชุมปรึกษาหารือในการวางโครงการวิธีการ การตรวจสอบและการดูแลรักษา เพื่อให้กิจกรรมโครงนั้น ได้มีการสำเร็จผลตามวัตถุประสงค์

2. การร่วมตัดสินใจ คือ เมื่อมีการประชุมปรึกษาหารือเรียบร้อยแล้ว ต่อมาจะต้องร่วมกันตัดสินใจเลือกกิจกรรมหรือแนวทางที่เห็นว่าดีที่สุดหรือเหมาะสมที่สุด

3. การร่วมปฏิบัติตามโครงการ คือ การที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามโครงการต่างๆ

4. การร่วมติดตามและประเมินผลโครงการ คือ เมื่อโครงการเสร็จสิ้นแล้วได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจตราดูแลรักษาและประเมินผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากโครงการ

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า รูปแบบและปัจจัยการมีส่วนร่วม คือ การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและสาเหตุและมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการ มีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนา โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย และวัตถุประสงค์ของโครงการกำหนดวิธีการและแนวทางการดำเนินงานพัฒนา เพื่อประโยชน์จากการพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ที่พึ่งได้รับจากการพัฒนาหรือยอมรับผลประโยชน์อันเกิดจากการพัฒนาทั้งด้านวัตถุและจิตใจ เป็นขั้นที่ประชาชนเข้าร่วมประเมินว่าการพัฒนาที่ได้กระทำไปนั้นสำเร็จตามวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด

2.1.5 ประโยชน์ของการมีส่วนร่วม

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2552) กล่าวถึง การปรับเปลี่ยนการบริหารราชการของหน่วยงานภาครัฐที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในลักษณะของหุ้นส่วนการพัฒนาจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อหน่วยงานภาครัฐในหลายประการ ได้แก่

1. การตัดสินใจที่มีคุณค่าและความหมาย เพราะภาคประชาชนได้เข้ามาส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของโครงการแผนงานการใช้งบประมาณ

2. การใช้ทรัพยากรอย่างรอบคอบ เพราะภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน

3. ภาคประชาชนได้เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องอย่างสร้างสรรค์ เพื่อหาทางแก้ไขปัญหาสาธารณะต่าง ๆ ทำให้แนวทางเหล่านั้นได้รับการสนับสนุนเมื่อนำไปปฏิบัติและทำให้ภาครัฐไม่ต้องทำงานในลักษณะโดดเดี่ยวต่อไป

4. การทำงานในลักษณะหุ้นส่วน โดยภาครัฐปรับเปลี่ยนบทบาทเป็นผู้ประสานและอำนวยความสะดวก ซึ่งสอดคล้องกับบทบาทภาครัฐในการบริหารราชการยุคใหม่ ทำให้รัฐสามารถลดขนาดลงและทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพราะมีหุ้นส่วนการพัฒนามาช่วยแบ่งเบาภาระด้านค่าใช้จ่ายบุคลากรและงบประมาณ

5. ความสามารถในการให้บริการที่ดีขึ้น เพราะสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างทั่วถึงมีประสิทธิภาพและตรงจุดขึ้น เช่น สาธารณสุข การศึกษา เป็นต้น

6. ความสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐและประชาชนมีความไว้วางใจเป็นพื้นฐาน อันเป็นผลสืบเนื่องจากการได้ร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมรับผลประโยชน์ รวมทั้งมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและองค์ความรู้อย่างเปิดเผยระหว่างกัน

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (2556) ได้ระบุประโยชน์ของการมีส่วนร่วมของประชาชนในคู่มือประชาชน การเฝ้าระวังและการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมจะทำให้ทุกฝ่าย โดยเฉพาะประชาชนในพื้นที่โครงการ ประชาชนที่ได้รับผลกระทบได้รับทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับโครงการว่าโครงการมีลักษณะอย่างไร มีความเป็นมาอย่างไร ที่ตั้งโครงการอยู่ที่ไหน เป็นต้น

2. การมีส่วนร่วมจะทำให้ทุกฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนในพื้นที่โครงการหรือประชาชนที่ได้รับผลกระทบได้รับทราบว่ามีผลกระทบอะไรบ้าง ใครที่ได้รับผลกระทบได้รับผลกระทบในลักษณะใด และมีมาตรการในการแก้ไขหรือลดผลกระทบอย่างไร

3. การมีส่วนร่วมจะทำให้ทุกฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนในพื้นที่โครงการหรือประชาชนที่ได้รับผลกระทบสามารถที่จะแสดงข้อมูล ข้อโต้แย้งต่อแนวทางขอบเขตการศึกษาผลกระทบและรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม

4. การมีส่วนร่วมจะช่วยสร้างความเข้าใจ ลดหรือขจัดข้อขัดแย้งอันเนื่องมาจากโครงการ เพราะประชาชนสามารถรับทราบข้อมูลแสดงความคิดเห็นทัศนคติข้อโต้แย้งต่อโครงการได้ในทุกขั้นตอนของการจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม โดยสามารถกระทำได้ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การเขียนจดหมาย การเข้าร่วมประชุม การให้ข้อคิดเห็นผ่านตัวแทน

5. การมีส่วนร่วมทำให้ได้ทราบข้อคิดเห็นต่าง ๆ ของประชาชนทำให้ได้รับข้อมูลรอบด้านซึ่งจะทำให้การตัดสินใจต่าง ๆ เกี่ยวกับโครงการต้องกระทำอย่างรอบครอบยิ่งขึ้น

กฤติน จันทร์สนธิมา (2561) ได้กล่าวถึงประโยชน์ในการมีส่วนร่วมนั้น เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปพัฒนาท้องถิ่นที่ตนเองอาศัยอยู่ให้ดีขึ้น และสามารถพัฒนาให้เจริญก้าวหน้ารุ่งเรืองยิ่งขึ้นไปได้อย่างมีหลักการ จึงทำให้เราสามารถพบเห็นประโยชน์ที่จะพึงได้พึงถึงที่ชัดเจนดังต่อไปนี้

1. คุณภาพของการตัดสินใจดีขึ้น เนื่องจากกระบวนการปรึกษาหารือกับสาธารณชนจะช่วยสร้างความกระจ่างให้กับวัตถุประสงค์ และความต้องการของโครงการหรือนโยบายและบ่อยครั้งที่การมีส่วนร่วมของประชาชนนำมาสู่การพิจารณาทางเลือกใหม่ ๆ ที่น่าจะเป็นคำตอบที่มีประสิทธิผลที่สุดได้

2. การใช้ต้นทุนน้อยเพื่อให้ลดความล่าช้าลง ถึงแม้ว่าเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมแต่จะต้องใช้เวลาและมีค่าใช้จ่ายมากกว่าการตัดสินใจฝ่ายเดียว แต่ในการตัดสินใจฝ่ายเดียวโดยไม่คำนึงถึงความต้องการแท้จริงของประชาชน อาจนำมาซึ่งการโต้แย้งคัดค้านหรือการฟ้องร้องกันได้ ได้เกิดความล่าช้า และความล้มเหลวของโครงการได้ในที่สุด

3. การสร้างฉันทามติในการมีส่วนร่วมของประชาชนจะสร้างข้อตกลง และข้อผูกพันให้มั่นคงในระยะยาวระหว่างกลุ่มที่มีความแตกต่างกัน ช่วยสร้างความเข้าใจ ระหว่างกลุ่ม ลดข้อโต้แย้งทางการเมือง และช่วยให้เกิดความชอบธรรมต่อการตัดสินใจของรัฐบาล

4. การนำไปปฏิบัติง่ายขึ้น โดยการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจ และทำให้ประชาชนมีความรู้สึกของการเป็นเจ้าของการตัดสินใจนั้น ทันทีที่การตัดสินใจได้เกิดขึ้นพวกเขาก็อยากเห็นมันเกิดผลในการปฏิบัติและยังอาจเข้ามาช่วยกันอย่างกระตือรือร้นอีกด้วย

5. การหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้าที่เลวร้ายที่สุด เพราะการเปิดโอกาสให้ฝ่ายต่าง ๆ เข้ามาแสดงความต้องการและข้อห่วงกังวลตั้งแต่เริ่มต้นโครงการ จะช่วยลดโอกาสของการโต้แย้งและการแบ่งฝ่ายที่จะเป็นปัจจัยให้เกิดการเผชิญหน้าอย่างรุนแรงได้

6. การมีส่วนร่วม เป็นกระบวนการดำเนินการอย่างแข็งขันซึ่ง คือ บุคคลหรือกลุ่มที่มีส่วนร่วมนั้นได้เป็นผู้มีความเริ่ม และได้มุ่งใช้ความพยายาม ตลอดจนความเป็นตัวของตัวเองที่จะดำเนินการตามความริเริ่มนั้น

7. การมีส่วนร่วม คือ การที่ได้มีการจัดการที่จะใช้ความพยายามที่จะเพิ่มความสามารถที่จะควบคุมทรัพยากร และระเบียบในสถาบัน ในสภาพสังคมนั้น ๆ ทั้งนี้โดยกลุ่มที่ดำเนินการ และความเคลื่อนไหวที่จะดำเนินการนี้ไม่ถูกควบคุมโดยทรัพยากร

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ประโยชน์ของการมีส่วนร่วม เป็นการที่ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมจะช่วยสร้างความเข้าใจ และทำให้ลดความขจัดข้อขัดแย้ง เพราะประชาชนสามารถรับทราบข้อมูลแสดงความคิดเห็นของประชาชน สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างทั่วถึงมีประสิทธิภาพและตรงจุดขึ้น ทำให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างทางภาครัฐและของประชาชน มีความไว้วางใจกันรวมทั้งได้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและองค์ความรู้อย่างเปิดเผยระหว่างกัน

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น

2.2.1 ความหมายของการพัฒนาท้องถิ่น

สุธี ศรสวรรค์ (2538) ได้กล่าวการพัฒนาท้องถิ่นไว้ 8 ประการ ดังนี้

1. การพัฒนาท้องถิ่นนั้น เป็นวิธีการมุ่งเสริมความเป็นอยู่ประชาชน โดยได้รับความร่วมมืออย่างจริงจังจากประชาชนในท้องถิ่น และเป็นความคิดริเริ่มจากประชาชนในท้องถิ่นเองด้วย แต่ถ้าประชาชนในท้องถิ่นนั้นไม่รู้จักริเริ่ม ควรมีวิธีการโดยใช้เทคนิคกระตุ้นเตือนให้เกิดความคิดริเริ่ม ทั้งนี้เพื่อให้วิธีนี้ได้รับการตอบสนองจากประชาชนในท้องถิ่นด้วยความกระตือรือร้นอย่างจริงจัง ซึ่งวิธีนี้องค์การสหประชาชาติได้ยึดถือเป็นแนวทางมาตรฐาน

2. การพัฒนาท้องถิ่น เป็นขบวนการที่ได้รับความร่วมมือกำลังของราษฎรเองกับเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล เพื่อพัฒนาสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของท้องถิ่นนั้น ๆ ให้เจริญยิ่งขึ้น และผสมผสานท้องถิ่นเหล่านั้นเข้าเป็นชีวิต เพื่อราษฎรสามารถทำประโยชน์ให้แก่ตนเองเพื่อความก้าวหน้าของประเทศชาติ

3. การพัฒนาท้องถิ่น คือ เทคนิคและวิธีการดำเนินงานจัดทำโครงการ โดยได้มุ่งเน้นพยายามที่จะรวมเอาความช่วยเหลือมาร่วมผสมผสานกับความมานะพยายามของชาวบ้านเอง และพยายามกระตุ้นความคิดริเริ่มจากท้องถิ่น และลักษณะผู้นำ และถือว่าเป็นส่วนสำคัญยิ่งในการนำการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม กระบวนการนี้ซึ่งรวมเอาความพยายามของประชาชนกับหน่วยงาน

ของภาครัฐเข้าด้วยกันในการช่วยส่งเสริม สภาพชุมชนในด้านเศรษฐกิจสังคม และวัฒนธรรม เพื่อให้ชุมชนเหล่านั้น ได้มีบทบาทเข้ามาร่วมในชีวิตอันหนึ่งอันเดียวของประเทศชาติ และเพื่อให้มีส่วนร่วมสนับสนุนความเจริญของประเทศด้วย

กรรมวิธีนี้จึงมีสาระสำคัญ คือ ได้รับความร่วมมือของประชาชนด้วยความเต็มใจที่จะเสริมสร้างความเป็นอยู่ของตัวเองให้กีมากยิ่งขึ้น โดยอาศัยความคิดของตนเองเป็นสำคัญการกำหนดให้มีหน่วยงานของภาครัฐเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือในด้านเทคนิค และวิชาการเพื่อช่วยให้ความคิดริเริ่มการช่วยตนเองและความช่วยเหลือซึ่งกันและกันให้ดำเนินอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4. การพัฒนาท้องถิ่น เป็นกระบวนการของการกระทำทางสังคม ซึ่งราษฎรในท้องถิ่นนั้น ๆ ร่วมกันจัดวางและลงมือกระทำเอง กำหนดว่ากลุ่มของตนแต่ละบุคคลมีความต้องการอย่างไร และจะได้มีวิธีการแก้ไขปัญหาร่วมกัน แล้วจัดทำแผนการของประชาชนและของทางเอกชน เพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ต้องการและสามารถแก้ไขปัญหาเหล่านั้น โดยพยายามใช้สิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นนั้นให้มีประโยชน์มากที่สุด และถ้าจำเป็นอาจขอความช่วยเหลือจากทางภาครัฐ ทั้งด้านบริการ และวัสดุ รวมถึงที่มิใช่ของรัฐบาลได้การพัฒนาท้องถิ่นนั้น เราไม่อาจจะดีความหมายให้เป็นที่พอใจได้ ถ้าพูดในด้านเนื้อหาของคำเพราะว่าเป็นปัญหาที่เกี่ยวกับวิธีการกระทำมากกว่าตัวอย่างที่กระทำจริง เช่น การสร้างถนนโรงพยาบาล

5. การพัฒนาท้องถิ่น คือ การมีส่วนร่วมดำเนินการปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ของท้องถิ่นให้ชุมชนมีความเป็นหนึ่งเดียว และดำเนินงานไปในแนวทางที่ต้องการ การทำงานพัฒนาท้องถิ่น ในขั้นแรกจะต้องมีการพึ่งพาอาศัยความร่วมกำลังกันของประชาชนในท้องถิ่นนั้น ในการช่วยตนเอง และความร่วมมือกันดำเนินงาน แต่มักจะได้รับความช่วยเหลือในการให้ความรู้จากหน่วยงานราชการหรือองค์การอาสาสมัครอื่น ๆ การพัฒนาท้องถิ่นเป็นโครงการ ซึ่งช่วยให้ประชาชนในหมู่บ้านสามารถยื่นมือออกมารับเองบริการต่าง ๆ จากทางภาครัฐซึ่งมีอยู่แล้วไปใช้ประโยชน์

6. การพัฒนาท้องถิ่น คือ เป็นเพียงส่วนหนึ่งของกระบวนการที่ใช้ในพัฒนาท้องถิ่นทำให้ท้องถิ่นนั้น เป็นส่วนที่มีลักษณะที่เห็นได้ชัดเจนแตกต่างออกไป โดยประกอบด้วย

6.1 การช่วยเหลือและพึ่งพาตัวเองได้

6.2 การพิจารณาถึงความต้องการที่แท้จริงของประชาชน

6.3 การพิจารณาถึงลักษณะของสังคม วัฒนธรรม ประเพณี และลักษณะอื่นของชุมชนนั้นเป็นส่วนรวม

7. การพัฒนาท้องถิ่น คือ กระบวนการอย่างหนึ่งที่ทางภาครัฐนำมาใช้เพื่อเป็นการกระตุ้น และส่งเสริมประชาชนให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ขึ้น และภาครัฐนั้นได้เข้ามาร่วมมือในการดำเนินการปรับปรุงความเป็นอยู่ของตนเอง และสร้างเสริมท้องถิ่นให้มีความเจริญก้าวหน้าในทางเศรษฐกิจสังคม วัฒนธรรม และการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย

8. การพัฒนาท้องถิ่น เป็นกระบวนการที่มีเป้าหมายเพื่อจะชักจูงประชาชนและส่งเสริมประชาชนให้มีความรู้สึกกระตือรือร้น ที่มีความสนใจในการเข้าร่วมมือดำเนินการปรับปรุงการทำมาหากิน เพื่อสร้างความเจริญให้กับท้องถิ่น

9. การพัฒนาท้องถิ่นนั้น ย่อมมีผลต่อการมีส่วนร่วม เพราะทำให้บุคคลมีความเห็นแตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องผลประโยชน์ที่ได้รับจากการพัฒนา หรือการที่ต้องนำตนเองเข้าไปพัวพันกับงานของส่วนรวมย่อมมีผลให้การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนแตกต่างกันไป

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2548) องค์กรในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ.2548 ได้กำหนดองค์กรในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นไว้ สรุปได้ ดังนี้

1. คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น เป็นองค์กรที่มีหน้าที่กำหนดแนวทางการพัฒนาของท้องถิ่นให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายรัฐบาล แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาอำเภอ การผังเมือง ตลอดจนให้คำปรึกษาหารือเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น

2. คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เป็นองค์กรที่มีหน้าที่จัดทำร่างแผนพัฒนาให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาที่คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นกำหนด

3. คณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่น เป็นองค์กรที่ทำหน้าที่กำหนดกรอบทิศทาง แนวทาง รวมทั้งประสานการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ และแนวทางการพัฒนาจังหวัด อำเภอ ตรวจสอบวิเคราะห์และประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัด และให้ความเห็นชอบร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาหรือแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัด รวบรวมข้อมูลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการประสานแผนคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นอาจมอบอำนาจในการให้ความเห็นชอบร่างแผนพัฒนาท้องถิ่นให้คณะอนุกรรมการประสานแผนระดับอำเภอเพื่อปฏิบัติหน้าที่แทนได้ภายใต้ การกำหนดกรอบนโยบาย แนวทางการพัฒนาที่คณะกรรมการประสานแผนกำหนดสำหรับองค์ประกอบขององค์กรในการจัดทำและประสานแผนพัฒนา (ยกเว้นคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนา) จะมีลักษณะ "ไตรภาคี" โดยมีองค์ประกอบจากตัวแทนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตัวแทนของราชการบริหารส่วนภูมิภาคและรัฐวิสาหกิจ และตัวแทนจากภาคประชาชน ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการประสานงานและบูรณาการรวมทั้งสร้างกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานท้องถิ่น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2561) แผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การวัดความสำเร็จของแผนพัฒนาท้องถิ่นซึ่งประกอบด้วย แผนปฏิบัติการ แผน 3 ปี แผน 4 ปี และแผนยุทธศาสตร์สามารถดำเนินการวัดได้จากเกณฑ์ด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. เกณฑ์ประสิทธิผล
2. เกณฑ์ความเหมาะสม
3. เกณฑ์ความทั่วถึงและเพียงพอ
4. เกณฑ์ความเสมอภาคและความเป็นธรรม
5. เกณฑ์การสนองตอบความต้องการของประชาชน

จากเกณฑ์ดังกล่าวนั้น เป็นการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด และบรรลุเป้าหมายขององค์กรทั้งนี้การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ได้ดำเนินการตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2560) การพัฒนาท้องถิ่นได้มีความสำคัญต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้แผนการพัฒนาท้องถิ่นเป็นกรอบในการกำหนดทิศทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มุ่งไปสู่สถานการณ์อันพึงประสงค์ได้อย่างเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงและมุ่งไปสู่สภาพการณ์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคต เป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้พิจารณาอย่างรอบคอบให้เห็นถึงความเชื่อมโยงระหว่างแนวทางการดำเนินงานต่าง ๆ ที่มีความเชื่อมโยง และส่งผลทั้งในเชิงสนับสนุนและเป็นอุปสรรคต่อกันเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำมาตัดสินใจ กำหนดแนวทางการดำเนินงานและทรัพยากรการบริหารของท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้เกิดประโยชน์สาธารณะสูงสุด ทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2562) ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 ที่กล่าวถึงข้างต้นได้กำหนดประเภทของแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ 2 ประเภท มีสาระสำคัญดังนี้

1. แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา หมายความถึง ยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแสดงถึงวิสัยทัศน์พันธกิจและจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในอนาคต โดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาอำเภอ และนโยบายการพัฒนาท้องถิ่นการวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงเป็นกระบวนการกำหนดทิศทางในอนาคตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกำหนดสภาพการณ์ที่ต้องการบรรลุและแนวทางในการบรรลุบนพื้นฐานของการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างรอบด้านและเป็นระบบ ทั้งนี้จะต้องสอดคล้องกับศักยภาพของท้องถิ่นและปัญหาความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นด้วย การวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนามีความสำคัญต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเนื่องจากแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเป็นแผนพัฒนาที่มุ่งไปสู่สภาพการณ์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคต เป็นกรอบในการกำหนดทิศทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง โดยสามารถจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา เป็นการกำหนดทิศทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ต้องคำนึงถึงสภาพการณ์ที่ต้องการจะบรรลุและแนวทางในการที่จะทำให้บรรลุถึงสภาพการณ์นั้น ทั้งนี้เพื่อให้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถนำไปสู่การแก้ไขปัญหาและสนองตอบความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างแท้จริงโดยการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ดีจะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของการวบรวมและการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างรอบด้านและเป็นระบบ

2. แผนพัฒนาท้องถิ่น คือ การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา โดยแผนพัฒนานั้นจะเป็นการกำหนดรายละเอียดแผนพัฒนาท้องถิ่น โครงการพัฒนาท้องถิ่นที่จัดทำขึ้นสำหรับปีงบประมาณแต่ละปี ซึ่งมีความต่อเนื่องและเป็นแผนก้าวหน้าครอบคลุมระยะเวลาสามปี โดยมีการทบทวนเพื่อปรับปรุงเป็นประจำทุกปี ซึ่งการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นจะมีความเชื่อมโยงกับการจัดทำงบประมาณประจำปี ลักษณะของแผนพัฒนาท้องถิ่นเป็นการแปลงแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาไปสู่การปฏิบัติ โดยมีหลักคิด

ที่ว่าภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาหนึ่ง ๆ จะมีแนวทางการพัฒนาได้มากกว่าหนึ่งแนวทาง และภายใต้แนวทางการพัฒนาหนึ่งจะมีโครงการกิจกรรมได้มากกว่าหนึ่งโครงการกิจกรรมที่จะต้องนำมาดำเนินการเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ต้องการในแต่ละยุทธศาสตร์การพัฒนา ซึ่งจะมีผลต่อวัตถุประสงค์ เป้าหมาย จุดมุ่งหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน และวิสัยทัศน์ในที่สุด นอกจากนั้นแผนพัฒนาท้องถิ่นยังเป็นแผนที่มีความสัมพันธ์กับงบประมาณรายจ่ายประจำปี กล่าวคือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้การวางแผนพัฒนาเป็นเครื่องมือในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี โดยนำโครงการกิจกรรมจากแผนพัฒนาท้องถิ่นในปีที่จะจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีไปจัดทำงบประมาณ เพื่อให้กระบวนการจัดทำงบประมาณเป็นไปด้วยความรอบคอบและผ่านกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชนนอกจากแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาและแผนพัฒนาท้องถิ่นแล้ว ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ. 2548 ยังได้กำหนดให้มีแผนปฏิบัติการซึ่งเป็นเอกสารที่รวบรวมแผนงาน โครงการกิจกรรมที่ดำเนินการจริงทั้งหมดในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละปีงบประมาณเพื่อให้ทราบกิจกรรมการพัฒนาในพื้นที่ที่ดำเนินการ ทำให้แนวทางในการดำเนินงานในปีงบประมาณนั้น ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความชัดเจนในการปฏิบัติมากขึ้น มีการประสานและบูรณาการการทำงานกับหน่วยงานและการจำแนกรายละเอียดต่าง ๆ ของแผนงานโครงการ อีกทั้งในแผนปฏิบัติการจะทำให้การติดตามประเมินผลเมื่อสิ้นปีมีความสะดวกมากขึ้นด้วยถึงแม้ว่าการวางแผนทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ซึ่งเกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบาย การปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงิน และการคลัง และการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีความเป็นอิสระในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นและการดำเนินตามแผน แต่ยังคงต้องอยู่ในการกำกับดูแลและตรวจสอบจากรัฐบาลและประชาชน นอกจากนี้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องตระหนักว่าแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องสอดคล้องกับแผนพัฒนาระดับต่าง ๆ ได้แก่ แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายของรัฐบาล แผนของกระทรวง (แผนระดับชาติ) ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัด (แผนระดับจังหวัด) ตลอดจนยุทธศาสตร์การพัฒนาอำเภอและแผนพัฒนาอำเภอ (แผนระดับอำเภอ)

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ความหมายของการพัฒนาท้องถิ่น คือ การที่ประชาชนร่วมดำเนินการปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ของท้องถิ่น และให้ดำเนินงานไปในแนวทางที่ต้องการ และการทำงานพัฒนาท้องถิ่นในท้องถิ่น จะต้องอาศัยความร่วมกำลังกันของประชาชนในชุมชนในท้องถิ่นนั้น ในการช่วยตัวเองและร่วมมือกันในการดำเนินงาน เป็นแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นให้เกิดประสิทธิผลบรรลุเป้าหมาย เพื่อให้ท้องถิ่นได้มีการพัฒนาอยู่ตลอดเวลาเพื่อมันสถานการณ์

2.2. ปัญหาและอุปสรรคการพัฒนาท้องถิ่น

ยงจิรายุ อุปเสน (2557) การพัฒนาที่ผ่านมายังไม่ได้สร้างการเรียนรู้สู่การพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างจริงจัง เป็นเพียงการพัฒนาที่ตอบสนองนโยบายของรัฐบาลในแต่ละยุคองค์กร หน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังไม่สามารถสร้างสรรค์ความรู้สู่การเปลี่ยนแปลง จึงส่งผลกระทบต่อภาพรวมยังไม่สามารถสร้างชุมชนที่เข้มแข็งได้ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. การพัฒนาที่ผ่านมา ได้มุ่งเน้นด้านเศรษฐกิจและทุน ตามกระแสภายนอกโดยที่ไม่ได้คำนึงถึงปัจจัยแวดล้อมด้านอื่นๆ ที่ก่อให้เกิดความสมดุลของชุมชนท้องถิ่น ดังนั้น การพัฒนาจึงไม่

ครอบคลุมทุกด้านของวิถีชีวิตก่อให้เกิดปัญหาชุมชนและสังคมตามมา เช่น ปัญหาสิ่งแวดล้อมปัญหาครอบครัวและศีลธรรมจริยธรรม

2. ชุมชนท้องถิ่นในสังคมไทยเป็นสังคมที่ขาดการพัฒนาโดยไร้เป้าหมายทิศทางและคำนึงถึงภาพอนาคตระยะยาว เป็นการพัฒนาระยะสั้น ๆ ตามกรอบเวลาในการดำรงตำแหน่งของบุคคลบางกลุ่มที่มีบทบาทหน้าที่ในการเข้ามาทำหน้าที่เท่านั้น

3. ชุมชนท้องถิ่นส่วนใหญ่มีองค์กรและกลุ่มคนหลากหลายในพื้นที่ส่วนใหญ่มีกฎหมายรองรับ เช่น ท้องถิ่นท้องที่สภาองค์กรชุมชนตำบลแต่กลับ พบว่า ยังต่างคนต่างทำส่วนใหญ่มุ่งทำงานตามกรอบภารกิจของหน่วยงานและการใช้งบประมาณยังไม่เกิดประสิทธิภาพต่อชุมชน ท้องถิ่น

4. การกำหนดเป้าหมายหรือการเปลี่ยนแปลงใด ๆ กับชุมชน หรือ จากท้องถิ่นนั้น ๆ มักมาจากคนไม่กี่คนแต่สิ่งเหล่านี้ ไม่ได้มีการถ่ายทอดหรือได้ทำให้เกิดเป็นการตระหนักร่วมกันของคนในชุมชน ทำให้ความรับผิดชอบต่อการเปลี่ยนแปลงตกอยู่กับผู้นำชุมชน ไม่กี่คนขาดพลังที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืนได้

5. ความต้องการของชุมชน มักจะถูกใช้เป็นเครื่องมือของนักเลือกตั้งที่มุ่งทำในลักษณะประชานิยมเพื่อให้ตนเองได้รับการเลือกตั้ง โดยเอาความต้องการของผู้คนมากำหนดเป็นนโยบายประชานิยมทำให้ประชาชนอ่อนแอและรอคอยการช่วยเหลือหรือเกิดเป็นระบบสังคมอุปถัมภ์เรื่อยมา

6. หน่วยงานภายนอกหรือภาคส่วนอื่น ๆ ที่จะเข้ามาหนุนเสริมไม่สามารถจะเข้ามาเสริมช่วยให้ตรงจุดที่ชาวบ้านต้องการได้ เพราะชุมชนไม่ได้มีการกำหนดเป้าหมายการพัฒนามาก่อนจึงทำให้เกิดโครงการจากคนนอกเข้าไปทำให้ ซึ่งนำไปสู่การรอรับการพัฒนาตลอดมา หรือการทุจริตคอร์รัปชั่นมาโดยตลอดอย่างไรก็ตามมีชุมชน และท้องถิ่นหลายพื้นที่ในประเทศไทยที่ได้พยายามแก้ปัญหาตนเองโดยใช้แนวทางการพึ่งตนเองตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเริ่มดำเนินการในระดับครอบครัวแล้วขยายไปสู่ระดับที่กว้างขึ้นจากตัวบุคคลไปสู่กลุ่มองค์กรหรือเครือข่ายและขยายไปสู่ระดับพื้นที่ทั้งในเมืองและชนบท แต่ก็ยังนับว่ามีจำนวนน้อย เมื่อเทียบกับส่วนใหญ่ทั้งหมดแต่ยังไม่ประสบความสำเร็จ เนื่องจากยังขาดฐานคิดความเข้าใจ และมีพี่เลี้ยงค่อยให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิด การพัฒนาชุมชน ท้องถิ่นในรูปแบบใหม่ ต้องให้ชุมชนมีอิสระปราศจากการครอบงำ สร้างชุมชนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ไม่ใช่การรอคอย ชาวบ้านยุคใหม่ ต้องบุกเบิกพรหม

แดนแห่งการเรียนรู้ คือ ค้นหาความรู้ใหม่ เทคนิควิธีการ และผลลัพธ์ใหม่ ๆ หรือที่เรียกว่า "นวัตกรรม" การพัฒนาชุมชน ท้องถิ่น จำเป็นต้องยึดหลักการ 3 ประการ ได้แก่

1. การเข้าใจ ไม่ใช่เพียงการรับรู้แต่คือ การสร้างความตระหนักให้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาตนเองการพัฒนาต้องใช้เครื่องที่หลากหลาย เช่น การสร้างกระบวนการคิด การจัดเวทีกระตุ้นให้ชุมชนได้เข้าใจมีภาพเปรียบเทียบ มีข้อมูลให้เห็นที่แตกต่างจากเดิม

2. เข้าถึง เข้าถึงสภาพจิตใจของชุมชนและเข้าถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น ต้องสร้างความสนิทสนมคุ้นเคยไว้วางใจ และให้ชุมชนเชื่อมั่นว่ากระทำงานจะช่วยยกระดับแก้ปัญหาให้ชีวิตของชุมชนดีขึ้น เพราะการวิจัยเพื่อท้องถิ่นไม่ใช่เพียงการเข้าไปเก็บมูลได้ข้อมูลก็กลับ แต่ปัญหาของชุมชนก็เป็นดั่งเดิม ไม่ได้สร้างความแตกต่างให้เกิดขึ้นแม้แต่น้อย หรือแก้ปัญหาไม่ถูกจุด หรือแก้ปัญหาไม่ครอบคลุม ดังนั้น การวิจัยเพื่อท้องถิ่นจึงต้องให้ผู้ที่มีประสบการณ์มาช่วยสกัด กะเทาะ ชวนคิด เข้าใจปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างท่องแท้

3. การพัฒนาต้องให้ตรงกับปัญหาที่เกิดขึ้น วิเคราะห์ให้เห็นว่าปัญหาทุกปัญหามีวงจรและมีหลากหลายวิธีแก้ การแก้ปัญหาต้องครอบคลุมและไม่ก่อให้เกิดปัญหาใหม่ตามมา ทั้งนี้การแก้ปัญหาต้องยึดคนในชุมชนท้องถิ่นเป็นหลักทำให้คนในชุมชนตระหนักปัญหาในตนเอง ปัญหาของชุมชนรู้ดี การแก้ปัญหาที่ดีต้องเริ่มต้นที่ชุมชน

ปุรินทร์ นาคสิงห์ และ อังกูร หงส์คณานเคราะห์ (2561) การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมและทางสังคม เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นเป็นปกติ เมื่อสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางสังคมได้มีการเปลี่ยนแปลง สภาพทางวัฒนธรรมก็ย่อมเปลี่ยนแปลงไปด้วยเป็นสภาพพลวัตเช่นเดียวกัน จึงไม่มีสังคมใดที่ปราศจากการเปลี่ยนแปลง เพียงแต่เงื่อนไขของการเปลี่ยนแปลงนั้น มีความแตกต่างกันอาจทำให้การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสังคมเข้าเร็ว ในอดีตได้มีเงื่อนไขที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมมีอยู่ 2 เงื่อนไข คือ การค้าขาย และการสงคราม ในสังคมปัจจุบันสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมมากที่สุดคือ โลกาภิวัตน์ เป็นกระบวนการระบบการสื่อสารไร้สายและไร้พรมแดนโดยที่เส้นแบ่งของระยะทาง และเวลาไม่มีผลใด ในการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม และการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมโดยช่องทางนี้สมาชิกในสังคมจะค่อย ๆ ได้มีการซึมซับวัฒนธรรมโดยไม่รู้รูปแบบการดำเนินชีวิตโดยไม่จำเป็นต้องสัมผัสกับวัฒนธรรมต้นกำเนิดโดยตรง และตัวส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม สำหรับเงื่อนไขของการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมสามารถสรุปได้ดังนี้

1. วัฒนธรรมมีการเปลี่ยนแปลง อันมาจากการเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขในทางสังคม เช่น การเปลี่ยนแปลงของทางเศรษฐกิจนั้นเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางประชากร และการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ดังกล่าวการเปลี่ยนแปลงส่งผลทำให้การพัฒนาทางวัฒนธรรมในสังคมอย่างการเปิด AEC ทำให้เกิดการอพยพเข้ามาของแรงงานข้ามชาติซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการเปลี่ยนแปลงทางประชากร เมื่อแรงงานเหล่านี้เข้ามามากขึ้นย่อมส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมโดยอาจมีการผสมกลมกลืนระหว่างวัฒนธรรมในพื้นที่กับวัฒนธรรมใหม่ของแรงงานข้ามชาติ

2. วัฒนธรรมมีการเปลี่ยนแปลง อันเนื่องมาจากการแพร่กระจายทางวัฒนธรรม การแพร่กระจายทางวัฒนธรรมเกิดจากการแพร่วัฒนธรรมของสังคมที่เป็นศูนย์กลางไปยังภูมิภาคอื่น ๆ การแพร่กระจายทางวัฒนธรรมในสังคมปัจจุบันเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว และแพร่จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมีความเชื่อว่าสถานะทางสังคมหนึ่งสูงกว่าอีกสังคมหนึ่งอย่างกระบวนการทำให้กลายเป็นตะวันตก หรือข้อสันนิษฐานหนึ่งว่าสังคมไทยรับประเพณีสงกรานต์มาจากประเทศอินเดีย อย่างไรก็ตามกลุ่มวัฒนธรรมย่อยก็สามารถพร่ในกลุ่มวัฒนธรรมหลักได้เช่นกัน เช่น เพลง หรือ ดนตรี

3. การเปลี่ยนแปลงของวันฒนาธรรมมาจากการค้นพบองค์ความรู้ใหม่และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม ส่วนหนึ่งก็เพื่อความสะดวกสบายในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ เป็นการเปลี่ยนแปลงในส่วนนี้เกิดขึ้นเร็วมากเมื่อเปรียบกับเงื่อนไขแบบอื่น อย่างอุปกรณ์เครื่องครัว พบว่ามีการเปลี่ยนแปลงมากเมื่อเทียบกับอดีตทำให้สามารถใช้งานได้ง่ายขึ้น ลดระยะและขั้นตอนเวลาในการทำ เช่น เตากับไม้ตีพริก หรือแม้กระทั้งการใช้ปืนฉีดน้ำ ปืนฉีดน้ำแรงดันสูงแทนการประพรมน้ำในช่วงสงกรานต์

4. วัฒนธรรมเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากการบังคับ การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมสามารถเกิดขึ้นได้จากที่กลุ่มต้องการ อย่างการสร้างอุดมการณ์ให้สมาชิกในสังคมยึดถือและปฏิบัติ

การเปลี่ยนแปลงนี้สามารถเกิดขึ้นได้จากภายในสังคมเอง เช่น การปฏิวัติทางการเมือง การปกครอง หรือ การรัฐประหาร

วิทยา คามุณี (2561) ความเหลื่อมล้ำทางสังคม คือ ความไม่เท่าเทียมในการเข้าถึง หรือขาดโอกาส ต่อรองและการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน จึงทำให้เกิดช่องว่างระหว่างคนรวยกับคนจน ระหว่างเมืองกับชนบท พร้อมทั้งความไม่เป็นธรรมด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม การศึกษา วัฒนธรรม และการจัดการทรัพยากร เป็นต้น ซึ่งเป็นหาเชิงโครงสร้างการจัดการของรัฐ ในมุมมองของมารกซ์และเวบเบอร์ (Mark and Webber) ซึ่งมีอิทธิพลและมีความสำคัญของสังคมในศตวรรษที่ 19 - 20 ที่ยังคงเป็นประเด็นถกเถียงและประยุกต์ใช้โดยนักสังคมศาสตร์ร่วมสมัย ทั้งที่มาร์กเป็นหนึ่งของผู้ค้นพบสังคมศาสตร์สมัยใหม่ที่ให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์ การวิพากษ์ชนชั้นทางสังคม และความเหลื่อมล้ำทำให้งานของมาร์กถูกนำไปตีความและนำไปใช้ประโยชน์แตกต่างหลากหลายอธิบายความขัดแย้งในสังคมที่เกิดจากระบบทุนนิยมสร้างให้โครงสร้างส่วนบนกดขี่โครงสร้างส่วนล่าง จนทำให้เกิดช่องว่างระหว่างคนรวยกับคนจนเกิดการกดขี่ เอาเปรียบมูลค่าส่วนเกิน สังคมมี 2 ชนชั้น คือ ชนชั้นที่เป็นเจ้าของปัจจัยการผลิต หรือเรียกว่า นายคน และชนชั้นแรงงาน (ทาส) ชนชั้นนายทุนทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำ เพราะครอบครองปัจจัยการผลิต การควบคุมรัฐและรัฐบาล รวมถึงควบคุมความคิดและค่านิยม จนทำให้ชนชั้นแรงงานยอมรับกฎกติกาที่ถูกสร้างขึ้นโดยนายทุน ส่วนเวบเบอร์อธิบายความความเหลื่อมล้ำทางสังคมมีสาเหตุจากอำนาจโดยชนชั้นนำจะควบคุมความมั่งคั่งของสังคมทำให้คนที่มีอำนาจมากที่สุดรับส่วนแบ่งมากที่สุดนำไปสู่คำถามเกี่ยวกับการกระจายมูลค่าส่วนเกิน และการกระจายรายได้ที่ไม่เป็นธรรม

กมล ตราชู (2561) การสร้างชุมชน ท้องถิ่นให้เข้มแข็งและมีความพร้อมในการพัฒนานั้น ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ต้องพยายามให้เกิดความเข้าใจตรงกัน เห็นความสำคัญของระบบเครือข่ายการเรียนรู้ เพื่อให้ประชาชนเกิดความตระหนักและตื่นตัวใฝ่รู้ตลอดเวลาว่าเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้หรือสังคมแห่งการเรียนรู้ ซึ่งเป็นภาพลักษณ์ที่สะท้อนถึงกระบวนการรับรู้ การจัดเก็บองค์ความรู้ของบุคคลอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

ชนัดดา ชินะโยธิน (2558) การพัฒนาสังคมให้เกิดความยั่งยืนไม่ใช่แค่การพัฒนาทางด้านวัตถุให้เจริญแต่ต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาคน ให้มีความรู้ความสามารถ เข้าใจ เรียนรู้ เท่าทันกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกโดยใช้เครื่องมือของความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมมาให้คนได้เกิดการเรียนรู้แลกเปลี่ยน นำมายกระดับให้เกิดคุณค่าและมูลค่าการพัฒนาที่เกิดความล้มเหลว สาเหตุส่วนใหญ่อาจเป็นเพราะกระบวนการพัฒนานั้นไม่ได้ให้ความสนใจต่อปัจจัยการพัฒนาคนหรือทรัพยากรมนุษย์ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรภูมิพลอดุยเดชทรงมุ่งเน้นเรื่องการพัฒนาคนมีพระราชดำรัสว่า "ต้องระเบิดจากข้างใน" หมายความว่า ต้องมุ่งพัฒนาเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้คนและครอบครัวในชุมชนที่เข้าไปพัฒนามีสภาพความพร้อมที่จะรับการพัฒนาเสียก่อนแล้วจึงค่อยออกมาสู่สังคมภายนอก มิใช่การนำเอาความรู้ความเจริญจากสังคมภายนอกเข้าไปหาชุมชนและหมู่บ้านได้มีโอกาสเตรียมตัวหรือตั้งตัว จึงไม่สามารถปรับตัวได้ทันกับกระแสการเปลี่ยนแปลงและนำไปสู่ความล่มสลายได้ ยุทธศาสตร์สำคัญในการพัฒนาตามพระราชดำริ คือ ให้ความสำคัญกับ "คน" หรือ "ทรัพยากรมนุษย์" เป็นศูนย์กลางในการพัฒนาและดำเนินการอย่างมีระบบในระยะยาว

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ปัญหาและอุปสรรคการพัฒนาท้องถิ่น การพัฒนาท้องถิ่นในอดีตยังไม่ได้สร้างการเรียนรู้สู่การพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างจริงจัง เป็นแค่เพียงการพัฒนาท้องถิ่นที่เพื่อตอบสนองตามนโยบายของรัฐบาล หน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังไม่ได้ใส่ใจในการเปลี่ยนแปลงพัฒนาไม่สามารถสร้างสรรค์ความรู้สู่การเปลี่ยนแปลง จึงทำให้ส่งผลกระทบต่อภาพรวมยังไม่สามารถสร้างชุมชนที่เข้มแข็งได้

2.2.3 ความหมายของการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

อนันตชัย ยูรประถม (2557) การพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืนนั้น เป็นการตอบสนองในความต้องการของคนรุ่นปัจจุบันไม่สามารถในการตอบสนองความต้องการของคนรุ่นหลัง สำหรับเป้าหมายสูงสุดของแนวคิดนี้ อยู่ที่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนโดยยังสามารถรักษาระดับการใช้ทรัพยากรธรรมชาติของมนุษย์ไม่ให้เกินศักยภาพการผลิตของธรรมชาติ และมุ่งเน้นความสมดุลระหว่างสังคมและเศรษฐกิจ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี (2560) ยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืนสำหรับประเทศไทยได้มีการจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืนในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) ซึ่งเป็นแผนที่มีการกำหนดมาอย่างยาวนานเป็นช่วงระยะเวลาช่วงละ 5 ปี มาตั้งแต่ปี 2502 อย่างต่อเนื่อง โดยในแผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับแรกๆ จะเน้นการพัฒนาในส่วนของโครงสร้างพื้นฐานและการพัฒนาคมนาคม เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเป็นสำคัญซึ่งในแผนดังกล่าว เริ่มให้ความสำคัญกับทรัพยากรมนุษย์เป็นครั้งแรกในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 เป็นต้นมา โดยโต้แย้งกับแนวคิดพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ที่เรียกว่าแนวคิดพระราชดำริปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่นั้นความคงอยู่และความตั้งมั่นของการดำรงชีวิตอยู่ภายในหลักการที่สำคัญคือ ความมีเหตุผล ความพอประมาณ และมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีและต้องอยู่ภายใต้กรอบของความรู้ และคุณธรรมควบคู่กันไปด้วย ดังนั้น ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 จึงเกิดจากแนวคิดที่ผสมผสานกันระหว่างการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและแนวคิดตามพระราชดำริปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีเนื้อเป็นประเด็น สำคัญๆ ดังนี้

1. ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์

1) ปรับเปลี่ยนค่านิยมคนไทยให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีวินัย จิตสาธารณะ และพฤติกรรมที่

2) พัฒนาศักยภาพคนให้มีทักษะความรู้ และความสามารถในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า

3) ยกระดับคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต

4) ลดปัจจัยเสี่ยงต้านสุขภาพและให้ทุกภาคส่วนคำนึงถึงผลกระทบต่อสุขภาพ

5) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการระบบสุขภาพภาครัฐและปรับระบบการเงินการคลังด้านสุขภาพ

6) พัฒนาระบบการดูแลและสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับสังคมสูงวัย

7) ผลักดันให้สถาบันทางสังคมมีส่วนร่วมพัฒนาประเทศอย่างเข้มแข็ง

2. ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม

1) การเพิ่มโอกาสให้กับกลุ่มเป้าหมายประชากรร้อยละ 40 ที่มีรายได้ต่ำสุดให้สามารถเข้าถึงบริการที่มีคุณภาพของรัฐ และมีอาชีพ

2) การกระจายการให้บริการภาครัฐทั้งด้านการศึกษา สาธารณสุข และสวัสดิการที่มีคุณภาพให้ครอบคลุมและทั่วถึง

3) การเสริมสร้างศักยภาพชุมชน การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน และการสร้างความเข้มแข็งการเงินฐานรากตามหลักปรัชญาชองเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ มีสิทธิในการจัดการทุนที่ดินและทรัพยากรภายในชุมชน

3. ยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน

1) การบริหารจัดการเศรษฐกิจส่วนร่วม

2) การเสริมสร้างและพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคการผลิตและบริการ

4. ยุทธศาสตร์การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

1) การรักษาฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ สร้างสมดุลของการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนและเป็นธรรม

2) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัตกรทรัพยากรน้ำเพื่อให้เกิดความมั่นคงสมดุลและยั่งยืน

3) แก้ไขปัญหาวิกฤตสิ่งแวดล้อม

4) ส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

5) สนับสนุนการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และเพิ่มขีดความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

6) บริหารจัดการเพื่อลดความเสี่ยงต้านภัยพิบัติ

7) พัฒนาระบบการบริหารจัดการและกลกแก้ไขปัญหาความขัดแย้งต้านทรัพยากรธรรมชาติ

8) การพัฒนาความร่วมมือด้านสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ

5. ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติเพื่อการพัฒนาประเทศสู่ความมั่งคั่งและยั่งยืน

1) การรักษาความมั่นคงภายใน เพื่อให้เกิดความสงบในสังคมและธำรงไว้ซึ่งสถาบันหลักของชาติ

2) การพัฒนาเสริมสร้างศักยภาพการป้องกันประเทศ เพื่อเตรียมความพร้อมในการรับมือภัยคุกคาม ทั้งการทหารและภัยคุกคามอื่นๆ

3) การส่งเสริมความร่วมมือกับต่างประเทศต้านความมั่นคง เพื่อบูรณาการความร่วมมือกับมิตรประเทศเพื่อผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ สังคม และการป้องกันภัยคุกคามข้ามชาติ

4) การรักษาความมั่นคงและผลประโยชน์ของชาติทางทะเลเพื่อคงไว้ซึ่งอำนาจอธิปไตยและสิทธิอธิปไตยในเขตทางทะเล

5) การบริหารจัดการความมั่นคงเพื่อการพัฒนา เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกันระหว่างแผนงานที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงกับแผนงานการพัฒนาอื่นๆ ภายใต้การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน

6. ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบ และธรรมาภิบาลในสังคมไทย

1) ปรับปรุงโครงสร้างหน่วยงาน บทบาท ภารกิจ และคุณภาพบุคลากรภาครัฐให้มีความโปร่งใสทันสมัย คล่องตัว มีขนาดที่เหมาะสม เกิดความคุ้มค่า

2) ปรับปรุงกระบวนการงบประมาณ และสร้างกลไกในการติดตามตรวจสอบการเงินการคลังภาครัฐ

3) เพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับการให้บริการสาธารณะให้ได้มาตรฐานสากล

4) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

5) ป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ

6) ปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมให้มีความทันสมัย เป็นธรรม และสอดคล้องกับ

7. ยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์

1) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านขนส่ง

2) การสนับสนุนการพัฒนาระบบขนส่ง

3) การพัฒนาระบบโลจิสติกส์

4) การพัฒนาด้านพลังงาน

5) การพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล

6) การพัฒนาระบบน้ำประปา

8. ยุทธศาสตร์การพัฒนาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีวิจัย และนวัตกรรม

1) เร่งส่งเสริมการลงทุนวิจัยและพัฒนาและผลักดันสู่การใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์และเชิงสังคม

2) พัฒนาผู้ประกอบการให้เป็นผู้ประกอบการทางเทคโนโลยี

3) พัฒนาสภาวะแวดล้อมของการพัฒนาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีวิจัย และนวัตกรรม

9. ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคเมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ

1) การพัฒนาภาคเพื่อสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้กระจายตัวอย่างทั่วถึง

2) การพัฒนาเมือง

3) การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจ

10. ยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนา

1) ขยายความร่วมมือทางการค้าและการลงทุนกับมิตรประเทศ และแสวงหาตลาดใหม่สำหรับสินค้า และบริการของไทย

2) พัฒนาความเชื่อมโยงด้านการคมนาคมขนส่งโลจิสติกส์ และโทรคมนาคมในกรอบความร่วมมือ อนุภาคภายใต้แผนงาน GMS, ACMECS, IMT-GT, BIMSTEC และ JDS และภูมิภาคอาเซียนเพื่ออำนวยความสะดวกและลดต้นทุนด้านโลจิสติกส์

3) พัฒนาและส่งเสริมให้ไทยเป็นฐานของการประกอบธุรกิจ การบริการ และการลงทุนที่โตเด่นในภูมิภาค

4) ส่งเสริมการลงทุนไทยในต่างประเทศ (Outward investment) ของประกอบการไทย

5) เปิดประตูการค้าและพัฒนาความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในลักษณะหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ ทั้งในระดับอนุภูมิภาค และภูมิภาคที่มีความเสมอภาคกัน

6) การสร้างความเป็นหุ้นส่วนการพัฒนากับประเทศในอนุภูมิภาค ภูมิภาค และนานาประเทศ

7) เข้าร่วมเป็นภาคีความร่วมมือระหว่างประเทศโดยมีบทบาทที่สร้างสรรค์

8) ส่งเสริมความร่วมมือกับภูมิภาคและนานาชาติในการสร้างความมั่นคง

9) บูรณาการภารกิจด้านความร่วมมือระหว่างประเทศและด้านการต่างประเทศ

10) ส่งเสริมให้เกิดการปรับตัวภายในประเทศที่สำคัญ

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ความหมายของการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน การพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืนเป็นวิถีการพัฒนาท้องถิ่นที่สามารถตอบสนองความต้องการของคนในปัจจุบันไม่สามารถในการตอบสนองความต้องการของคนรุ่นหลัง สำหรับการเป้าหมายสูงสุด ดังที่การที่ยุทธศาสตร์ชาติได้วางไว้เพื่อพัฒนาท้องถิ่นที่ยั่งยืน ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับหลักราชสังคหวัตถุ 4

สามารถ มังสัง (2562) สังคหวัตถุของผู้ครองแผ่นดิน หรือราชสังคหวัตถุ 4 ประการ ซึ่งเป็นธรรมเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของประชาชน หรือหลักการสงเคราะห์ประชาชนของนักปกครองคือ

1. สัสสเมธะ ความฉลาดในการบำรุงพืชพันธุ์ธัญญาหาร ส่งเสริมการเกษตรให้เกษตรกรสามารถทำการเกษตรเลี้ยงชีพได้โดยไม่ฝืดเคือง คือ แม้ทำการเกษตรก็ไม่ลำบากในการเลี้ยงชีพ สามารถนำผลผลิตที่ได้จากการเกษตรมาค้าขายได้โดยไม่ลำบาก ไม่ถูกกดราคา ไม่ถูกโกง เป็นต้น

2. ปุริสเมธะ อันได้แก่ความฉลาดในการบำรุงข้าราชการ หรือการรู้จักส่งเสริมคนดีมีความสามารถ

3. สัมมาปาสะ อันได้แก่การรู้จักผูกผสานรวมใจประชาชน ด้วยการส่งเสริมอาชีพ เช่น ให้คนจนกู้ยืมเงินไปเป็นทุนทำการค้าขาย เป็นต้น

4. วาชเปยะหรือวาชเปยยะ ได้แก่ การรู้จักพูด รู้จักปราศรัย ไพเราะ สุภาพนุ่มนวล มีเหตุผลประกอบด้วยประโยชน์ ก่อให้เกิดความสามัคคีและเป็นที่นิยมเชื่อถือ ทั้ง 4 ประการนี้ คือ คำสอนของพระพุทธเจ้า ซึ่งสอนโดยการปฏิรูปคำสอนของพราหมณ์ในส่วนที่เกี่ยวกับมหายัญ 5 ประการ

1. สัสสเมธะ การฆ่าม้าบูชา

2. ปุริสเมธะ การฆ่าคนบูชา

3. สัมมาปาสะ ยัญที่สร้างแท่นบูชาที่ขว้างไม้ลวดบ่วงไปหล่นลง

4. วาชเปยะ การดื่มเพื่อพลังหรือเพื่อชัย

5. นิรัคคฬะ หรือสรรพเมธะ ยัญไม่มีลิ่มสลักคือทั่วไปไม่มีขีดจำกัดหรือการฆ่าครบทุกอย่างบูชายัญ

คำสอนซึ่งเกิดจากการปฏิรูปศาสนาพราหมณ์มีที่มาปรากฏอยู่ในกูฏทันตสูตร พระไตรปิฎกเล่มที่ 9 ซึ่งมีเนื้อความโดยย่อดังนี้ พระผู้มีพระภาคเสด็จไปในแคว้นมคธ พร้อมด้วยสงฆ์หมู่ใหญ่เสด็จและพัก ณ บ้านพราหมณ์ชื่อ ขานุมัตตะ ประทับ ณ อัมพลัฏฐิกาในเวลานั้น กูฏทันตพราหมณ์เตรียมยัญพิธี โดยนำโคตัวผู้ 700 ตัว ลูกโคตัวผู้ 700 ตัว ลูกโคตัวเมีย 700 ตัว แพะ 700 ตัว แกะ 700 ตัว ผูกติดกับเสาเพื่อบูชายัญพราหมณ์คฤหบดีชาวขานุมัตตะ ทราบว่าพระพุทธเจ้าเสด็จมาและเป็นผู้มีกิตติศัพท์ขจรขจายไปว่าเป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นต้น ก็เดินทางเป็นหมู่ๆ เพื่อเข้าเฝ้ากูฏทันตพราหมณ์ เห็นเข้าถามทราบเรื่อง จึงสั่งให้รอตนจะไปเฝ้าด้วย แต่ถูกพราหมณ์ที่เดินทางมา (เพื่อรับของถวาย) ในมหายัญคัดค้าน และกูฏทันตพราหมณ์ได้ตอบโต้โดยอ้างความยิ่งใหญ่ของพระผู้มีพระภาค โดยพระชาติ โดยละทรัพย์สมบัติออกผนวช โดยเป็นกัมมวาที กิริยาวาที (กล่าวว่าทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว) ออกบวชจากสกุลกษัตริย์อันสูง ไม่เจือปนด้วยสกุลอื่น ออกบวชจากสกุลมั่งคั่ง มีทรัพย์มาก มีคนจากรัฐอื่น จากชนบทอื่นมากราบทูลถามปัญหา มีเทพยดาอเนกอนันต์ พวกมิถึงสมณโคดมเป็นสรณะ มีกิตติศัพท์ขจรขจายไปว่าเป็นอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นต้น โดยประกอบด้วยมหาบุรุษ 3 ประการ โดยทรงต้อนรับปราศรัยให้บันเทิง มีบริษัท 4 เคารพนับถือมีเทวดาและมนุษย์ทั้งหลายเลื่อมใสยิ่ง ประทับในคามนิคมใดๆ อมนุษย์ก็ไม่เบียดเบียนในที่นั้น โดยมีผู้กล่าวว่า ทรงเป็นคณาจารย์เลิศกว่าเจ้าลัทธิเป็นอันมาก มีพระยศเฟื่องฟุ้งไป เพราะความรู้ ความประพฤติ ไม่เหมือนสมณพราหมณ์เหล่านั้น พระเจ้ากิมพิละ พร้อมทั้งโอรส มเหสี บริษัท และอำมาตย์ พระเจ้าปเสนทิโกศล พร้อมทั้งโอรส ฯลฯ โปกขรสาติพราหมณ์ พร้อมบุตร ภริยา ฯลฯ ก็ถึงพระสมณโคดมเป็นสรณะเมื่อเสด็จมา จึงชื่อว่า เป็นแขกที่เราพึงถวายความเคารพสักการะด้วยเหตุนี้จึงไม่ควรที่ให้พระองค์มาหาเรา การที่เราจะไปหาพระองค์ เมื่อกูฏทันตพราหมณ์กล่าวพรรณนาพระคุณของพระพุทธเจ้าอย่างนี้ พราหมณ์ที่คัดค้านก็กล่าวว่า ถ้าสมณโคดมเป็นเช่นที่ท่านกล่าวนี้ แม้อยู่ไกลร้อยโยชน์ ก็ควรที่จะสะพายเสบียงเดินทางไปเฝ้า ในที่สุด จึงร่วมกันไปเฝ้าทั้งหมดกูฏทันตพราหมณ์ได้กราบทูลถามให้ทรงอธิบายยัญญสัมปทา (ความถึงพร้อมแห่งยัญ 3 ประการ อันมีส่วนประกอบ 16 อย่าง)

พระผู้มีพระภาคตรัสว่า ถึงพระเจ้ามหาวิชิตในอดีตกาล เป็นผู้สมบูรณ์ด้วยทรัพย์ ได้ชัยชนะทั่วปฐพีมณฑลใคร่จะบูชายัญ เพื่อประโยชน์และความสุข จึงเรียกพราหมณ์ปุโรหิตมาช่วยสอนวิธีบูชามหายัญนั้น พราหมณ์ปุโรหิตสอนให้ปราบโจรผู้ร้ายก่อน แต่ไม่ใช่ด้วยการฆ่าหรือจองจำ เพราะพวกที่เหลือจะเบียดชนบทในภายหลัง แต่ให้ถอนรากโจรผู้ร้าย (ด้วยการจัดการด้านเศรษฐกิจให้ดี) คือ แจก

พันธุ์พืชให้กสิกรในชนบทที่มีความอุตสาหะในการประกอบอาชีพ ให้ทุนแก่พ่อค้าที่มีความอุตสาหะในการทำการค้า ให้อาหารและค่าจ้างแก่ข้าราชการ (ให้ทุกคนมีอาชีพ มีรายได้) พระราชทรัพย์ก็จะเพิ่มพูน ชนบทก็จะไม่มีเสี้ยนหนาม มนุษย์ทั้งหลายก็จะรื่นเริง อุ้มบุตรให้ฟ้อนอยู่บนอก ไม่ต้องปิดประตูบ้าน

ทั้งหมดที่นำมาเสนอเป็นส่วนหนึ่งของกูฏทันตสูตร ซึ่งเป็นที่มาของราชสังคหวัตถุ 4 หรือจะเรียกว่า ศาสตร์พระราชาที่ว่าด้วยการปกครองก็คงจะได้โดยนัยแห่งข้อแนะนำของพราหมณ์ปุโรหิต จะเห็นได้ว่า เป็นการแก้ปัญหาสังคมโดยใช้แนวทางเศรษฐกิจ ในทำนองเดียวกันกับนโยบายประชานิยมในปัจจุบันแต่ประชานิยมตามแนวทางของพุทธ เน้นประโยชน์ของผู้รับ คือให้โดยคำนึงถึงประโยชน์ของผู้รับแต่ประชานิยมในปัจจุบันให้เพื่อประโยชน์ทางการเมืองของผู้ให้ โดยมีผู้รับเป็นองค์ประกอบในการแสวงหาคะแนนนิยมของผู้ให้ ทั้งนี้จะเห็นได้จากการเปรียบเทียบดังต่อไปนี้

1. การให้ตามแนวทางของพุทธ เป็นการให้โดยการคัดเลือกผู้รับที่มีความขยันหมั่นเพียรในการประกอบอาชีพส่วนการให้ในรูปแบบประชานิยม เป็นการให้แบบเหวี่ยงแห โดยไม่กำหนดว่าจะต้องเป็นคนขยัน ประกอบอาชีพแต่ให้แก่ทุกคนที่มาลงทะเบียนว่าเป็นคนจน โดยไม่มีการสอบจนเพราะอะไร และควรจะได้รับการช่วยเหลือหรือไม่ และได้รับการช่วยเหลือแล้วจะทำให้พ้นจากภาระความยากจนหรือไม่

2. การให้ตามแนวพุทธ เป็นการให้เพื่อการลงทุน และมีรายได้คืนมาแต่การให้ในรูปแบบของประชานิยม เป็นการให้เพื่อให้เกิดการจ่าย สุดท้ายเงินที่ให้คนจน ก็ไปอยู่ในกระเป๋าคนรวย ซึ่งเป็นผู้ประกอบการผลิตและขายสินค้า จึงพูดได้ว่าประชานิยมในรูปแบบของนักการเมือง แท้จริงแล้วก็คือการเพิ่มรายได้ให้แก่คนรวย โดยผ่านทางคนจนนั่นเอง

พระพรหมคุณาภรณ์ ป.อ. ปยุตโต (2550) เพื่อให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพมากขึ้นควรมีการใช้หลักธรรมเข้ามาสำหรับในการปฏิบัติหน้าที่ และหลักธรรมที่มีความเหมาะสม คือ หลักราชสังคหวัตถุ 4 เพราะเป็นหลักธรรมของนักปกครองหรือผู้บริหารที่ใช้เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจประชาชนเพื่อให้ดำรงอยู่ในเอกภาพและมีความสามัคคี ซึ่งมีอยู่ 4 ประการ ดังนี้

1. ฉลาดในการกำหนดนโยบายที่จะบำรุงพืชพันธ์ธัญญาหาร ส่งเสริมการเกษตรให้อุดมสมบูรณ์

2. ฉลาดในกำหนดนโยบายที่จะบำรุงข้าราชการด้วยการส่งเสริมคนดีมีความสามารถและจัดสวัสดิการที่ดีแก่ข้าราชการ

3. การผูกประสานปวงประชา คือ ผดุงผสานประชาชนไว้ด้วยนโยบายส่งเสริมอาชีพ เช่น จัดทุนให้คนยากจนยืมไปสร้างตน ในพาณิชยกรรมหรือดำเนินการต่างๆ ไม่ให้ฐานะเหลื่อมล้ำห่างเหินจนเกิดความแตกแยกกัน

4. การมีวาจาที่ไพเราะน่าฟัง คือรู้จักพูดรู้จักขึ้นแจงแนะนำ รู้จักทักทายไถ่ถามทุกข์สุขของประชาชนทุกชั้น แม้ปราศรัยก็ไพเราะน่าฟังประกอบด้วยเหตุผล มีประโยชน์เป็นทางแห่งการ

สร้างสรรค์ แก้ไขปัญหา เสริมความสามัคคี ทำให้เกิดความเข้าใจดี ประชาชนมีความเชื่อถือและความนิยมนับถือ

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า หลักราชสังคหวัตถุ 4 หลักธรรมนี้เป็นการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพนั้นเป็นหลักธรรมสำหรับในการปฏิบัติหน้าที่ และหลักธรรมที่มีความเหมาะสม เพราะเป็นหลักธรรมของนักปกครองหรือผู้บริหารที่ใช้เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจประชาชนเพื่อให้ดำรงอยู่ในเอกภาพ และมีความสามัคคี

2.4 พื้นที่ในการวิจัย

2.4.1 ขอบเขตด้านพื้นที่

ตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น มีเขตการปกครองครอบคลุม 24 หมู่บ้านมีประชากรในปี พ.ศ. 2565 จำนวน 18,040 คน คือ พื้นที่ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

2.4.2 ขอบเขตด้านประชากร

ในปีพุทธศักราช 2565 สถิติประชากรในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น มีจำนวนประชาชรที่อายุ 18 ปีขึ้นไป ทั้งหมด 18,040 คน

2.4.3 ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนประชากร

สถิติจำนวนประชากรและบ้าน ประจำปี พ.ศ.2565 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี

ตารางที่ 2.1 ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนประชากรที่อายุ 18 ปีขึ้นไป

หมู่ที่	รวม
หมู่ที่ 1 บ้านหนองตาไก้	1288
หมู่ที่ 2 บ้านโคกล่าม	796
หมู่ที่ 3 บ้านหนองเม็ก	432
หมู่ที่ 4 บ้านม่วงโป้	519
หมู่ที่ 5 บ้านโนนกู่	485
หมู่ที่ 6 บ้านป่าหม้อ	928
หมู่ที่ 7 บ้านสาวะถี	689
หมู่ที่ 8 บ้านสาวะถี	1057
หมู่ที่ 9 บ้านงิ้ว	821
หมู่ที่ 10 บ้านหนองปิง	796
หมู่ที่ 11 บ้านโนนรัง	798
หมู่ที่ 12 บ้านโนนตุ่น	267
หมู่ที่13 บ้านเพี้ยฟาน	725
หมู่ที่ 14 บ้านลาดนาเพียง	1097
หมู่ที่ 15 บ้านหินขาว	695
หมู่ที่ 16 บ้านโนนรัง	948

หมู่ที่	รวม
หมู่ที่ 17 บ้านหนองตาไก้	585
หมู่ที่ 18 บ้านหนองปิง	942
หมู่ที่ 19 บ้านงิ้ว	1094
หมู่ที่ 20 บ้านลาดนาเพียง	733
หมู่ที่ 21 บ้านสาวะถี	509
หมู่ที่ 22 บ้านโนนรัง	509
หมู่ที่ 23 บ้านม่วงโป้	778
หมู่ที่ 24 บ้านโนนกู่	526
(รวม)	**18040**

ที่มา : สถิติประชากรทะเบียนบ้าน ข้อมูลเดือนตุลาคม 2565

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ศุภาวดี กรมทอง (2557) ส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลใช้สถิติค่าความถี่และร้อยละ ความรู้และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ด้านการคิดพัฒนา ด้านการตัดสินใจ ด้านการปฏิบัติงานการติดตามประเมินผล และด้านการรับประโยชน์ ใช้สถิติค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน และเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นกับปัจจัยส่วนบุคคลด้วยสถิติ 1 (t-test) ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 66 โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อายุระหว่าง 28-37 ปี คิดเป็นร้อยละ 26.1 ใบด้านการศึกษากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 96. ในด้านอาชีพกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม คิดเป็นร้อยละ 79.9 ในด้านรายได้ต่อเดือนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 57.1 ภาพรวมประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยแก้ว อำเภอบึงนาราง จังหวัดพิจิตร ทั้งหมด 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ด้านการคิดพัฒนา ด้านการตัดสินใจ ด้านการปฏิบัติ ด้านการติดตามประเมินผล และด้านการรับประโยชน์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยแก้ว อำเภอบึงนาราง จังหวัดพิจิตร พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีเพศ ระดับการศึกษา สมาชิกในครอบครัว รายได้และรายจ่ายต่อเดือนที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

วิษณุ หยกจินดา (2557) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านทุ่งกร่าง ตำบลทับไทร อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านทุ่งกร่าง ตำบลทับไทร อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์มีส่วนร่วมในระดับมาก เป็นอันดับแรก รองลงมาด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมีส่วนร่วมในระดับมาก ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน มีส่วนร่วมในระดับมาก และสุดท้ายด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการมีส่วนร่วมอยู่

ในระดับน้อยผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านทุ่งกร่าง ตำบลทับไทร อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านทุ่งกร่าง ตำบลทับไทร อำเภอโปงน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์มีส่วนร่วมในระดับมาก เป็นอันดับแรก รองลงมาด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมีส่วนร่วมในระดับมาก ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน มีส่วนร่วมในระดับมาก และสุดท้ายด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านทุ่งกร่าง ตำบลทับไทร อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

บุศรา โพธิสุข (2559) การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน 2) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ และ 3) เพื่อศึกษาปัญหาแนวทางแก้ไขปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน ตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 383 คน สัมภาษณ์เชิงลึกลึก (In-depth interview) จำนวน 20 คนและสนทนากลุ่ม (focus group) ได้แบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 361 ชุด เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยง เบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐานด้วยการทดสอบค่าที (t-test) และค่าเอฟ (F-test) การวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอโดยการบรรยายวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.86 ซึ่งสามารถเรียงตามลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ด้านหลักอปริหานิยธรรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.27 ด้านการร่วมรณรงค์การเมืองท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.86 ด้านการตัดสินใจทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง คำเฉลี่ย เท่ากับ 2.72 และด้านการดำเนินการเลือกตั้ง อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.59 ตามลำดับ

วารุต มาลาแวจันทร์ (2559) แนวทางการส่งสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลเชิงทะเล อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต การวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเชิงทะเล อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น และเพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งอาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเชิงทะเล อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต อายุ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 386 คน และสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเชิงทะเล กำนันและผู้ใหญ่บ้านตำบลเชิงทะเล จำนวน 9 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การแจกแจงหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ระดับการมีส่วนร่วม

ของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเชิงทะเล อำาเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ มีคำเฉลี่ยสูงสุดรองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 1) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประชาชนได้เลือกแนวทางการพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรบริหารส่วนตำบลเชิงทะเล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ประชาชนเข้าร่วมโครงการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเชิงทะเลได้อย่างอิสระ ส่วนประชาชนกำหนดนโยบาย กำหนดโครงร่างของแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเชิงทะเล และประชาชนแก้ไขปัญหาขององค์การบริหารส่วนตำบลเชิงทะเล เมื่อมีปัญหาในชุมชนและเลือกแนวทางการพัฒนาได้มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประชาชนร่วมบำเพ็ญประโยชน์สาธารณะในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเชิงทะเล เช่น การพัฒนาวัดการพัฒนาสถานที่ราชการ ฯลฯ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ประชาชนร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน ส่วนประชาชนช่วยประสานงานให้โครงการพัฒนาต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลเชิงทะเล ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3) ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประชาชนได้รับความสะดวกจากการพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรบริหารส่วนตำบลเชิงทะเลด้านสาธารณูปโภค เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา สวนสาธารณะ ฯลฯ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ประชาชนได้รับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินจากผลของการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเชิงทะเล ส่วนประชาชนได้รับผลประโยชน์จากการให้บริการ ด้านต่างๆ เช่นการมีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โรงเรียน อินเตอร์เน็ตตำบล ฯลฯ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 4) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประชาชนให้ข้อมูลเกี่ยวกับข้อบกพร่องของการดำเนินโครงการ/กิจกรรมในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การกบริหารส่วนตำบลเชิงทะเล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ประชาชนร่วมเป็นคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามผลการดำเนินโครงการ/กิจกรรมการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเชิงทะเล ส่วนประชาชนร่วมสังเกตการณ์การตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้างตามโครงการต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลเชิงทะเล มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

กุสุมา เขียวเพกา (2560) การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนทองอำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น 2) เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่นกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนทอง อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์มากที่สุด รองลงมาคือ มีส่วนร่วมในการปฏิบัติ มีส่วนร่วมในการประเมิน และมีส่วนร่วมในการวางแผน ตามลำดับ และมีส่วนร่วมในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนาท้องถิ่นในระดับปานกลาง สำหรับผลการทดสอบ สมมติฐาน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนา

ท้องถิ่นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้แต่กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ นอกจากนั้นยังพบว่าการรับรู้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลางกับการมีส่วนร่วมของประชาชนใน การพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนทอง อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

คงฤทธิ์ กุลวงษ์ (2561) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบ่อ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบ่อ โดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก คือ ด้านข้อมูลข่าวสาร กล่าวคือ ประชาชนมีความสนใจในข้อมูลข่าวสารทางการเมืองน้อย ด้านแสดงความคิดเห็น กล่าวคือ ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นทางการเมืองน้อย ด้านการตัดสินใจ กล่าวคือ ประชาชนมีทัศนคติเกี่ยวกับผู้นำ และการมีร่วมในการรับผลประโยชน์ทางการเมืองน้อย และด้านการติดตามตรวจสอบ กล่าวคือประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบนโยบายของพรรคการเมืองและนักการเมืองน้อย การมีส่วนร่วมทางการเมือง คือกิจกรรมต่าง ๆ ตามความสมัครใจของสมาชิกในสังคม การเมืองที่จะเลือกกระทำ ซึ่งมีจุดมุ่งหมายทั้งทางตรง และทางอ้อมที่ต้องการมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบาย การดำเนินงานของรัฐบาลไม่ว่าจะเป็นระดับท้องถิ่น หรือในระดับชาติก็ตามซึ่งการกระทำนั้นอาจผิดกฎหมายหรือถูกกฎหมาย อาจใช้ความรุนแรง หรือไม่ใช้ความรุนแรง สำเร็จผลหรือไม่ หรือกระทำโดยความสำนึก หรือชักจูงระดมพลังก็ได้ ซึ่งมีประเด็นที่อาจสรุปได้ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ (1) ด้านข้อมูลข่าวสาร (2) ด้านการแสดงความคิดเห็น (3) ด้านการตัดสินใจ และ (4) การติดตามตรวจสอบ

ดวงฤทธิ์ เบ็ญจาธิกุล ชัยรุ่งเรือง (2564) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืนของกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลให้ประชาชนมีส่วนร่วม 1) การวางแผนพัฒนาท้องถิ่น 2) การดำเนินงานพัฒนาท้องถิ่น 3) การประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น 4) การตัดสินใจกำหนดแผนการดำเนินงานพัฒนาท้องถิ่น และ 5) การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานพัฒนาท้องถิ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของกรุงเทพมหานครอย่างยั่งยืนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ที่ได้มายืนยันตรงในประเด็นการมีส่วนร่วมที่สำคัญที่สุดนั้นก็คือจะต้องให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนงานพัฒนาท้องถิ่น เพราะจะทำให้ประชาชนมีส่วนในการกำหนดทิศทางในการพัฒนาชุมชนของตนเอง และบางประเด็นมีความเห็นถึงปัจจัยที่มีผลแตกต่างกันในเรื่องประชาชนให้มีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานงานพัฒนาท้องถิ่น โดยหามาตรการ สร้างแรงจูงใจ ปลูกฝังค่านิยมที่ดีเพื่อเชิญชวนประชาชนให้มีส่วนร่วม

โสภา ยอดคีรีย์ (2565) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เพื่อศึกษาระดับและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในพัฒนาท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ และเพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในพัฒนาท้องถิ่นอำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้วิธีการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยคือ

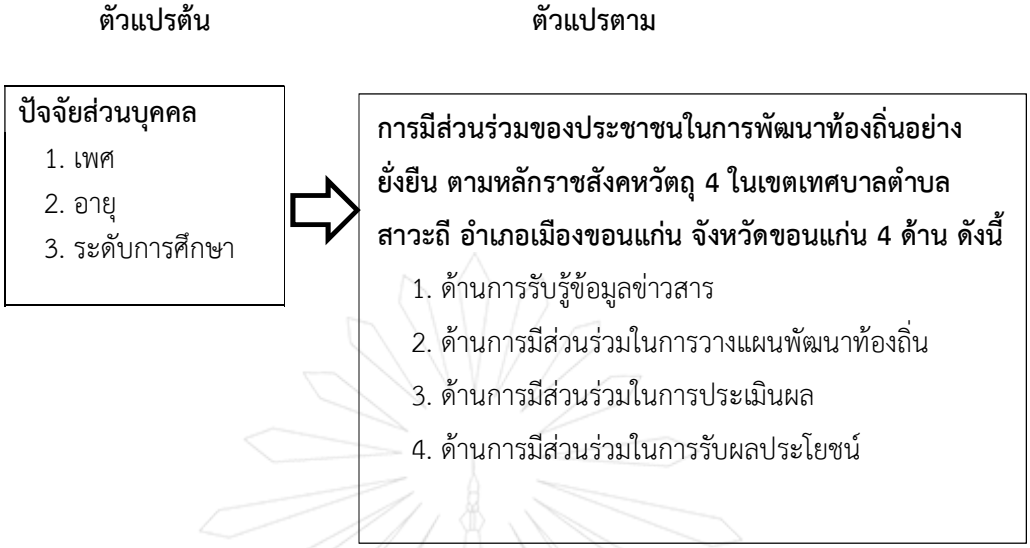
ประชาชนทั่วไปไปที่อาศัยอยู่ในอำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาได้แก่แบบสอบถาม สถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบน และการวิเคราะห์จำแนกพหุ (MCA) ผลการศึกษา พบว่า 1) การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในพัฒนาท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (x =3.49, S.D.=.193) 2) ปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ รายได้ และปัจจัยด้านบทบาทของกลุ่มผลประโยชน์และพรรคการเมือง และบทบาทของผู้นำทางการเมือง ไม่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในพัฒนาท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในพัฒนาท้องถิ่น ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ควรส่งเสริมพัฒนาการสื่อสารทางการเมือง การสื่อสารประชาสัมพันธ์ข้อมูลต่างๆ ผ่านช่องทางต่างๆ หรือสื่อสังคมออนไลน์ให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูล

2.6 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ตารางที่ 2.1 ตารางสังเคราะห์กรอบแนวคิด

ที่	การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น	ศุภาวดี กรมทอง (2557)	วิษณุ หยกจินดา (2557)	บุศรา โพธิสุข (2559)	ดวงฤทธิ์ เบ็ญจาธิกุล ชัยรุ่งเรือง (2564)	โสภา ยอดศิริย์ (2565)	กฤษมา เชียวเพกา (2560)	คงฤทธิ์ กุลวงษ์ (2561)	วารุต มาลาแจ้ (2559)	รวม
1.	ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร	/	/	/	/	/	/	/	/	8
2.	ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น	/	/	/		/	/		/	6
3.	ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	/	/	/	/	/	/	/	/	8
4.	ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	/	/		/	/	/		/	6

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น” ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อตอบวัตถุประสงค์และสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยสามารถเขียนเป็นแผนภูมิกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

บทที่ 3
วิธีดำเนินงานการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้เป็นเชิงปริมาณเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น เพื่อศึกษาเชิงปริมาณโดยมี วัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น 2) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยการศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3.2 เครื่องมือและวิธีการสร้างเครื่องมือ
3.3 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย
3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3.5 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3.6 วิธีการสร้างเครื่องมือ
3.7 การเก็บรวบรวมข้อมูล
3.8 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
3.9 การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ประชาชนที่มีสัญชาติไทย อยู่ในทะเบียนราษฎรที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป อยู่ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัด มีจำนวนทั้งหมด 18,040 คน (สถิติรวบรวมข้อมูลจากกรมการปกครอง เดือนธันวาคม ปี พ.ศ. 2565) รายละเอียดการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ผู้วิจัยทำการศึกษาจากประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่มีสัญชาติไทย อยู่ในทะเบียนราษฎร์ อยู่ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม โดยใช้สูตรของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane, 1967, p. 99; อ้างถึงใน สำเริง จันทรสุวรรณ, 2547: 38) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 391 คน

3.2 เทคนิคและวิธีการสุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยเลือกจากกลุ่มประชาชนที่มีสัญชาติไทย อยู่ในทะเบียนราษฎร์ อยู่ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการหาขนาดกลุ่มตัวอย่างแบบทราบจำนวนประชากรที่ชัดเจนแน่นอน โดยการแทนค่าในสูตรของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane, 1967, p. 99; อ้างถึงใน สำเริง จันทรสุวรรณ, 2547 : 38) ดังนี้

ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร $n = \frac{N}{1+Ne^2}$

เมื่อ n = ขนาดของหน่วยตัวอย่าง

N = ประชากรทั้งหมด

e = ระดับความคลาดเคลื่อนกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร N = 18,040 คน

e = 0.05

แทนค่า $n = \frac{18,040}{1+18,040\ (0.05)^2}$

$= \frac{18,040}{1+18,040\ (0.0025)}$

n = 391 คน

หลังจากได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 391 คน ผู้วิจัยจึงได้มาจัดสัดส่วนตามข้อมูลพื้นฐานของประชากรในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นด้วยสูตร

$$\frac{\text{ประชากรกลุ่มตัวอย่าง} \times \text{ประชากรในหมู่บ้าน}}{\text{ประชากรทั้งหมด}}$$

เช่น ประชาชน หมู่ที่ 1 บ้านหนองตาไก้ $(391 \times 1288)/18,040 = 27$ คน

จะได้จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษารายหมู่บ้าน ดังนี้

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามหมู่บ้าน

หมู่ที่	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
หมู่ที่ 1 บ้านหนองตาไก้	1288	27
หมู่ที่ 2 บ้านโคกล่าม	796	17
หมู่ที่ 3 บ้านหนองเม็ก	432	9

หมู่ที่	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
หมู่ที่ 4 บ้านม่วงโป้	519	11
หมู่ที่ 5 บ้านโนนกู่	485	10
หมู่ที่ 6 บ้านป่าหม้อ	928	14
หมู่ที่ 7 บ้านสาวะถี	689	14
หมู่ที่ 8 บ้านสาวะถี	1057	22
หมู่ที่ 9 บ้านงิ้ว	821	17
หมู่ที่ 10 บ้านหนองปิง	796	17
หมู่ที่ 11 บ้านโนนรัง	798	17
หมู่ที่ 12 บ้านโนนตุ่น	267	5
หมู่ที่13 บ้านเพี้ยฟาน	725	15
หมู่ที่ 14 บ้านลาดนาเพียง	1097	23
หมู่ที่ 15 บ้านหินขาว	695	15
หมู่ที่ 16 บ้านโนนรัง	948	20
หมู่ที่ 17 บ้านหนองตาไก้	585	12
หมู่ที่ 18 บ้านหนองปิง	942	20
หมู่ที่ 19 บ้านงิ้ว	1094	23
หมู่ที่ 20 บ้านลาดนาเพียง	733	15
หมู่ที่ 21 บ้านสาวะถี	509	11
หมู่ที่ 22 บ้านโนนรัง	509	11
หมู่ที่ 23 บ้านม่วงโป้	778	16
หมู่ที่ 24 บ้านโนนกู่	526	11
รวม	**18040**	**391**

3.3 เครื่องมือวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือแบบสอบถาม (Questionnaire) ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ 1) เพศ 2) อายุ 3) ระดับการศึกษา ข้อคำถามเป็นลักษณะการตรวจสอบรายการ (Checklist) และเป็นคำถามปลายปิด (Close Ended Questionnaires)

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืนตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โดยข้อคำถาม

เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ระดับคะแนน (Rating Scale) โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถาม เลือกตอบคำถาม 5 ระดับ โดยใช้เกณฑ์ดังนี้

มากที่สุด	กำหนดให้	5	คะแนน
มาก	กำหนดให้	4	คะแนน
ปานกลาง	กำหนดให้	3	คะแนน
น้อย	กำหนดให้	2	คะแนน
น้อยที่สุด	กำหนดให้	1	คะแนน

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามลักษณะแบบปลายเปิด เกี่ยวกับข้อเสนอแนะ ปัญหาและแนวทางแก้ไขการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน

3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอน ดังนี้

3.4.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืนตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จากเอกสารตำรารวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.4.2 ศึกษาวิธีสร้างเครื่องมือแบบตรวจรายการ (Checklist)

3.4.3 ศึกษาวิธีสร้างเครื่องมือแบบมาตราส่วนประเมินค่าตามแบบของลิเคิร์ท

3.4.4 ดำเนินการสร้างแบบสอบถาม

3.4.5 นำร่างแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา

3.4.6 นำแบบสอบถามจากข้อ 3.4.5 ที่ผ่านการตรวจแก้ไขเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน พิจารณาหาความตรงของเนื้อหา และความชัดเจนเหมาะสมของภาษาที่ใช้ ซึ่งมีรายนามดังต่อไปนี้

1. ดร.อภิชิต เหมือยไธสง

การศึกษา	รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต (รปด.)
ตำแหน่งปัจจุบัน	อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

2. ดร. ณฐอร เจือจันทร์

การศึกษา	รัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต (ร.ด.) สาขาวิชารัฐศาสตร์
ตำแหน่งปัจจุบัน	อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

3. ผศ.ดร. อาทิตย์ ผ่านพูล

การศึกษา	รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต (รป.ด.) สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
ตำแหน่งปัจจุบัน	อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

3.4.7 นำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยใช้สูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC หมายถึง ดัชนีความสอดคล้อง

$\sum R$ หมายถึง แทนผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในข้อนั้น

N หมายถึง แทนจำนวนผู้เชี่ยวชาญ

โดยเลือกข้อมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป โดยได้ค่า IOC เท่ากับ 1.00

3.4.8 นำเครื่องมือที่ผ่านการตรวจแก้จากผู้เชี่ยวชาญแล้วนำไปทดลอง (Try - Out) จำนวน 30 คน โดยใช้กับประชาชนในเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ .955

3.4.9 จัดพิมพ์แบบสอบถาม เพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินงานในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามโดยเดินทางไปที่เทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น เพื่อแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 391 คน การดำเนินเก็บรวบรวมข้อมูลของผู้วิจัยมีขั้นตอนดังนี้

1. ทำหนังสือขอความร่วมมือ ในการจัดเก็บข้อมูลจากสำนักงานวิจัยของมหาวิทยาลัยมกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน เพื่อขอความร่วมมือถึงนายกเทศมนตรีตำบลสาวะถี

2. ผู้วิจัยได้ติดต่อประธานชุมชนในแต่ละหมู่บ้าน เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บ ข้อมูล

3. ทำการซักซ้อมความเข้าใจกับผู้ร่วมที่จะไปแจกแบบสอบถามทั้งนี้ได้รับความอนุเคราะห์จากสมาชิกสภาเทศบาลตำบลสาวะถี เพื่อแจ้งวัตถุประสงค์ของการวิจัย พร้อมกับอธิบายแบบสอบถามโดยละเอียดเพื่อช่วยให้มีความเข้าใจที่ถูกต้องและตรงกัน

4. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลจากประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

5. ในการแจกแบบสอบถาม ผู้วิจัยทำการติดต่อกับผู้ใหญ่บ้านที่เป็นผู้นำในพื้นที่ก่อนลงพื้นที่จริงในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น เพื่อที่จะได้ทราบถึงการบริการสาธารณะของแต่ละหมู่บ้าน จะได้ดำเนินการแจกแบบสอบถามได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6. ในกรณีที่ผู้ตอบแบบสอบถามไม่สามารถตอบได้เอง ผู้วิจัยและทีมงานจะใช้การอ่านแบบสอบถามให้เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับประชาชน

7. ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจนครบตาม จำนวน 391 ชุด ตามที่กำหนดของกลุ่มตัวอย่าง

8. นำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาตรวจสอบความเรียบร้อยของแบบสอบถามว่ากลุ่มตัวอย่างได้ตอบแบบสอบถามครบถ้วนสมบูรณ์ จำนวน 391 ชุด เพื่อนำมาทำการวิเคราะห์โดยวิธีการทางสถิติประมวลผลต่อไป

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูลและประเมินผล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป ลำดับขั้นตอนการวิเคราะห์มีดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลในเครื่องมือที่ได้รับคืนมา

2. แจกนับแบบสอบถามตามข้อ 1 และตรวจให้คะแนนแต่ละฉบับเป็นรายข้อตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

3. นำผลการแจ้งนับและคะแนนมาหาค่าทางสถิติ ดังนี้

3.1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ที่ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติพื้นฐานหาค่าความถี่และค่าร้อยละ แล้วเสนอแบบความเรียง

3.2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3.3 การทดสอบสมมุติฐาน เป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืนตามปัจจัยด้านบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย เพศ อายุ และระดับการศึกษา ใช้สถิติทดสอบที (t-test) และ One-way ANOVA ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3.4 ข้อคำถามปลายเปิดที่แสดงข้อเสนอแนะ ปัญหาและแนวทางแก้ไขประสิทธิภาพในการบริการสาธารณะ รวบรวมข้อมูลทำการจัดกลุ่มข้อมูลตามประเด็นแล้วเรียบเรียงนำเสนอในรูปแบบวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

3.7 การวัดค่าตัวแปร

3.7.1 ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ แบ่งเป็น ( ) ชาย ( ) หญิง
2. อายุ แบ่งเป็น ( ) ต่ำกว่า 21 ปี ( ) 21 – 40 ปี
   ( ) 41 – 60 ปี ( ) มากกว่า 60 ปีขึ้นไป
3. ระดับการศึกษา แบ่งเป็น ( ) ต่ำกว่าปริญญาตรี
   ( ) ปริญญาตรี
   ( ) สูงกว่าปริญญาตรี

3.7.2 ตอนที่ 2 เกี่ยวกับ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น กำหนดไว้ 5 ระดับ คือ

มากที่สุด	ระดับคะแนน	5
มาก	ระดับคะแนน	4
ปานกลาง	ระดับคะแนน	3
น้อย	ระดับคะแนน	2
น้อยที่สุด	ระดับคะแนน	1

โดยใช้เกณฑ์เฉลี่ยในการแปรผล ดังนี้

4.20 – 5.00 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับ มากที่สุด
3.40 – 4.19 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับ มาก
2.60 – 3.39 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับ ปานกลาง
1.80 – 2.59 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับ น้อย
1.00 – 1.79 หมายถึง ระดับการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

$$\text{อันตรภาคชั้น} \quad \frac{\text{จำนวนระดับสูงสุด-จำนวนระดับต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับทั้งหมด}} = \frac{5 - 1}{5} = 0.8$$

(ขีดจำกัดบนของชั้นแรก = ขีดจำกัดล่างของชั้นแรก + ขนาดชั้น – 0.01)
(สำเริง จันทรสุวรรณ และสุวรรณ บัวทวน, 2547, หน้า 245) โดยใช้เกณฑ์เฉลี่ยในการแปลผล

3.8 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยเลือกใช้สถิติในการวิเคราะห์ เพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะของข้อมูลและตอบวัตถุประสงค์ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ และระดับการศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ได้แก่ ความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืนตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จำแนกตาม เพศ อายุ และระดับการศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ทดสอบที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สำหรับเปรียบเทียบความแตกต่าง ระหว่างตัวแปรอิสระที่มีตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไป

3.9 การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำเสนอในรูปแบบตารางและบรรยายประกอบใต้ตาราง

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น มีผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา และการทดสอบสมมติฐานการศึกษา ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ โดยแบ่งการนำเสนอข้อมูล ออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ เพศ อายุ และระดับการศึกษา ซึ่งมีลักษณะข้อมูลทั่วไป ปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	219	56.01
หญิง	172	43.99
รวม	**391**	**100.00**

จากตาราง ที่ 4.1 ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 219 คน คิดเป็นร้อยละ 56.01 และเพศหญิง จำนวน 172 คน คิดเป็นร้อยละ 43.99

ตารางที่ 4.2 จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ

ระดับอายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 21 ปี	75	19.18
21 - 40	140	35.81
41 – 60	149	38.11
61 ปีขึ้นไป	27	6.91
รวม	**391**	**100.00**

จากตารางที่ 4.2 ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ โดยจำแนกตามอายุ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ส่วนมากอยู่ในระดับอายุ 41 - 60 ปี มี จำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 38.11 รองลงมา คือ มีอายุระหว่าง 21 - 40 ปี มีจำนวน 140 คน คิด เป็นร้อยละ 35.81 รองลงมา คือ มีอายุต่ำกว่า 21 ปี มีจำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 19.18 และน้อยที่สุด คือ มีอายุ 61 ปีขึ้นไป มี จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 6.91

ตารางที่ 4.3 จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี	378	96.68
ระดับปริญญาตรี	11	2.81
ระดับสูงกว่าปริญญาตรี	2	.51
รวม	**391**	**100.00**

จากตารางที่ 4.3 จากตารางที่ 4.3 ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ โดยจำแนกตามระดับการศึกษา เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ส่วนมากมีระดับการศึกษา ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 378 คน คิดเป็นร้อยละ 96.68 รองลงมาคือ ระดับปริญญาตรี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 2.81 และน้อยที่สุดคือ ระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ .51

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลระดับ ซึ่งมีลักษณะข้อมูลทั่วไป ปรากฏดังตารางต่อไปนี้ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร	3.22	.70	ปานกลาง
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น	2.75	.81	ปานกลาง
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนาท้องถิ่น	1.79	1.08	น้อยที่สุด
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนาท้องถิ่น	3.77	.56	มาก
โดยรวม	**2.88**	**.66**	**ปานกลาง**

จากตารางที่ 4.4 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่นโดยรวมทุกด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนาท้องถิ่น ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 รองลงมาคือ ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนาท้องถิ่น ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร

ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
1. ท่านได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานพัฒนาท้องถิ่นจากการฟังเสียงตามสาย/เพื่อนบ้าน/ญาติพี่น้อง/เพื่อนร่วมงาน	4.35	.72	มากที่สุด
2. ท่านได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการแสดงความยินดีและยกย่องผู้ที่ทำความดี โดยการติดป้ายประกาศ ประชาสัมพันธ์ผ่านหอกระจายเสียง ฯลฯ	2.55	1.18	น้อย
3. ท่านได้รับข้อมูลข่าวสารการส่งเสริมอาชีพ เช่น การรับสมัครงาน การแนะนำอาชีพ ฯลฯ	2.33	1.19	น้อย
4. ท่านได้รับคำแนะการส่งเสริมการเกษตรและอาชีพไปใช้เพื่อดำรงตนเอง	2.40	1.26	น้อย

ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
5. ท่านได้รับฟังข้อมูลข่าวสารต่างๆ เกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่นด้วยความไพเราะ สุภาพ น่าฟัง	4.45	.77	มากที่สุด
โดยรวม	**3.22**	**.70**	**ปานกลาง**

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยรวมทุกด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ท่านได้รับฟังข้อมูลข่าวสารต่างๆ เกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่นด้วยความไพเราะ สุภาพ น่าฟัง รองลงมาคือ ท่านได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานพัฒนาท้องถิ่น จากการฟังเสียงตามสาย/เพื่อนบ้าน/ญาติพี่น้อง/เพื่อนร่วมงาน รองลงมาคือ ท่านได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการแสดงความยินดีและยกย่องผู้ที่ทำความดี โดยการติดป้ายประกาศ ประชาสัมพันธ์ผ่านหอกระจายเสียง ฯลฯ รองลงมาคือ ท่านได้รับคำแนะการส่งเสริมการเกษตรและอาชีพไปใช้เพื่อดำรงตนเอง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำคือ ท่านได้รับข้อมูลข่าวสารการส่งเสริมอาชีพ เช่น การรับสมัครงาน การแนะนำอาชีพ ฯลฯ

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น

ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
1. ท่านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานพัฒนาท้องถิ่น ในการส่งเสริมอาชีพให้ประชาชนในท้องถิ่น	2.34	1.32	น้อย
2. ท่านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการเสนอโครงการหรือกิจกรรมที่จะพัฒนาท้องถิ่น เช่น แนะนำการเพาะปลูก แนะนำการดูแลการเกษตร และการขายผลผลิต ฯลฯ	2.05	1.24	น้อย
3. ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกแนวทางการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างรายได้ให้กับประชาชนท้องถิ่น	1.99	1.18	น้อย
4. ท่านได้รับการเชิญชวนเข้าร่วมโครงการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาท้องถิ่นด้วยคำพูดที่ไพเราะ อ่อนหวาน	4.21	.92	มากที่สุด
5. ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอนุมัติโครงการ/กิจกรรมต่างๆ ของเทศบาลตำบลสาวะถีเช่น งานกีฬา งานประเพณี ฯลฯ	3.19	1.02	ปานกลาง
โดยรวม	**2.75**	**.81**	**ปานกลาง**

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยรวมทุกด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ท่านได้รับการเชิญชวนเข้าร่วมโครงการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาท้องถิ่นด้วยคำพูดที่ไพเราะ อ่อนหวาน รองลงมาคือ ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอนุมัติโครงการ/กิจกรรมต่างๆของเทศบาลตำบลสาวะถีเช่น งานกีฬา งานประเพณี ฯลฯ รองลงมาคือ ท่านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานพัฒนาท้องถิ่น ในการส่งเสริมอาชีพให้ประชาชนในท้องถิ่น รองลงมาคือ ท่านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการเสนอโครงการหรือกิจกรรมที่จะพัฒนาท้องถิ่น เช่น แนะนำการเพาะปลูก แนะนำการดูแลการเกษตร และการขายผลผลิต ฯลฯ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำคือ ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกแนวทางการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างรายได้ให้กับประชาชนท้องถิ่น

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนาท้องถิ่น

ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนาท้องถิ่น	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
1. ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนาท้องถิ่น เช่น การปรับปรุงถนน สะพาน แหล่งน้ำ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางแผนไว้	1.69	1.18	น้อย
2. ท่านมีส่วนร่วมในการประสานงานให้โครงการพัฒนาต่างๆ ของเทศบาลตำบลสาวะถีสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี	1.67	1.20	น้อย
3. ท่านมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานตามโครงการ/กิจกรรมต่างๆ ในการพัฒนา จากงบประมาณรายจ่ายประจำปี	1.64	1.14	น้อย
4. ท่านมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับข้อบกพร่องของการดำเนินโครงการ/กิจกรรมในการพัฒนาท้องถิ่น	2.21	1.21	น้อย
5. ท่านมีส่วนร่วมในการตรวจสอบขั้นตอนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน โครงการเกี่ยวกับพัฒนาท้องถิ่น	1.72	1.22	น้อยที่สุด
โดยรวม	1.79	1.08	น้อยที่สุด

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยรวมทุกด้าน อยู่ในระดับน้อยที่สุด เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ท่านมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับข้อบกพร่องของการดำเนินโครงการ/กิจกรรมในการพัฒนาท้องถิ่น รองลงมาคือ ท่านมีส่วนร่วมในการตรวจสอบขั้นตอนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน โครงการเกี่ยวกับพัฒนาท้องถิ่น รองลงมาคือ ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนาท้องถิ่น เช่น การปรับปรุงถนน สะพาน แหล่งน้ำ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางแผนไว้ รองลงมาคือ ท่านมีส่วนร่วมในการประสานงานให้โครงการพัฒนาต่างๆ ของเทศบาลตำบลสาวะถีสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำคือ ท่านมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานตามโครงการ/กิจกรรมต่างๆ ในการพัฒนา จากงบประมาณรายจ่ายประจำปี

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนาท้องถิ่น

ข้อ	ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนาท้องถิ่น	$\overline{X}$	S.D.	แปลผล
1.	ท่านได้ประโยชน์จากการให้บริการด้านต่างๆ เช่น การมีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอินเทอร์เน็ตตำบล โรงเรียน ฯลฯ	3.66	1.13	มาก
2.	ท่านได้รับความสะดวกจากการพัฒนาท้องถิ่น ด้านสาธารณูปโภค เช่น ด้านไฟฟ้า น้ำประปาถนน สวนสาธารณะ ฯลฯ	4.10	0.89	มาก
3.	ท่านได้รับประโยชน์จากการพัฒนาท้องถิ่นด้านการมีอาชีพและมีรายได้เพิ่มขึ้น	2.19	1.24	น้อย
4.	ท่านได้รับความช่วยเหลือจากเทศบาลด้วยความตรงไปตรงมาและนุ่มนวล	4.38	.73	มากที่สุด
5.	ท่านได้รับบริการของเทศบาลด้วยความพร้อมให้บริการเสมอ	4.50	.69	มากที่สุด
	โดยรวม	3.77	.56	มาก

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยรวมทุกด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ท่านได้รับบริการของเทศบาลด้วยความพร้อมให้บริการเสมอ รองลงมาคือ ท่านได้รับความช่วยเหลือจากเทศบาลด้วยความตรงไปตรงมาและนุ่มนวล รองลงมาคือ ท่านได้รับความสะดวกจากการพัฒนาท้องถิ่น ด้านสาธารณูปโภค เช่น ด้านไฟฟ้า น้ำประปาถนน สวนสาธารณะ ฯลฯ รองลงมาคือ ท่านได้ประโยชน์จากการให้บริการด้านต่างๆ เช่น การมีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอินเทอร์เน็ตตำบล โรงเรียน ฯลฯ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำคือ ท่านได้รับประโยชน์จากการพัฒนาท้องถิ่นด้านการมีอาชีพและมีรายได้เพิ่มขึ้น

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

ตารางที่ 4.9 ผลการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จำแนกเพศ

(n = 391)

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืนตามหลักราชสังคหวัตถุ 4	เพศชาย		เพศหญิง		t	sig.
	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.		
1. ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร	3.30	.70	3.11	.68	2.636*	.009
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น	2.82	.82	2.68	.80	1.705	.089
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนาท้องถิ่น	1.83	1.16	1.73	.96	.894	.372
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนาท้องถิ่น	3.77	.57	3.76	.54	.307	.759
โดยรวม	**2.93**	**.70**	**2.82**	**.60**	**1.654**	**.099**

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.9 แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามเพศ ด้วยวิธีการ t - tes ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 พบว่าประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ประชาชนเพศชายและเพศหญิง ส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 โดยส่วนมากไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.10 ผลการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จำแนกอายุ

(n = 391)

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืนตามหลักราชสังคหวัตถุ 4	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
	ระหว่างกลุ่ม	1.461	3	.487	1.122	.340
	ภายในกลุ่ม	167.950	387	.434		
	รวม	169.411	390			

จากตารางที่ 4.10 แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ภาพรวม จำแนกตามอายุพบว่า ประชาชนในทุกระดับอายุ มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นโดยรวม ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.11 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยแยกเป็นรายด้าน จำแนกอายุ

(n = 391)

การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
1. ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร	ระหว่างกลุ่ม	1.350	3	.450	.916	.433
	ภายในกลุ่ม	190.132	387	.491		
	รวม	191.482	390			
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น	ระหว่างกลุ่ม	3.779	3	1.260	1.920	.126
	ภายในกลุ่ม	253.851	387	.656		
	รวม	257.630	390			
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนาท้องถิ่น	ระหว่างกลุ่ม	6.838	3	2.279	1.974	.117
	ภายในกลุ่ม	446.952	387	1.155		
	รวม	453.790	390			
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนาท้องถิ่น	ระหว่างกลุ่ม	1.915	3	.638	2.074	.103
	ภายในกลุ่ม	119.132	387	.308		
	รวม	121.048	390			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	1.350	3	.450	.916	.433
	ภายในกลุ่ม	190.132	387	.491		
	รวม	191.482	390			

จากตารางที่ 4.11 แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามอายุพบว่า ประชาชนในทุกระดับอายุ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน โดยรวม ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.12 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จำแนกระดับการศึกษา

(n = 391)

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
	ระหว่างกลุ่ม	4.002	2	2.001	4.693*	.010
	ภายในกลุ่ม	165.409	388	.426		
	รวม	169.411	390			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.12 แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ภาพรวม จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ประชาชนในทุกระดับการศึกษา ส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 โดยรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.13 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยเปรียบรายด้าน จำแนกระดับการศึกษา

(n = 391)

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
1. ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร	ระหว่างกลุ่ม	4.882	2	2.441	5.075*	.007
	ภายในกลุ่ม	186.600	388	.481		
	รวม	191.482	390			
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น	ระหว่างกลุ่ม	5.253	2	2.627	4.038*	.018
	ภายในกลุ่ม	252.376	388	.650		
	รวม	257.630	390			
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนาท้องถิ่น	ระหว่างกลุ่ม	9.705	2	4.853	4.240*	.015
	ภายในกลุ่ม	444.085	388	1.145		
	รวม	453.790	390			
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนาท้องถิ่น	ระหว่างกลุ่ม	.510	2	.255	.821	.441
	ภายในกลุ่ม	120.538	388	.311		
	รวม	121.048	390			

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืนตามหลักราชสังคหวัตถุ 4	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	4.002	2	2.001	4.693*	.010
	ภายในกลุ่ม	165.409	388	.426		
	รวม	169.411	390			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.13 แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ประชาชนในทุกระดับการศึกษา มีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน โดยรวม แตกต่างกัน ยกเว้น ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนาท้องถิ่น ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ไม่แตกต่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผู้วิจัยจึงได้ทำการเปรียบเทียบ เพื่อหาว่าระดับการศึกษาคู่ใดที่มีความแตกต่างกันด้วยวิธี LSD

ตารางที่ 4.14 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ค่าเฉลี่ย การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 จำแนกตามระดับการศึกษา

(n = 391)

ระดับการศึกษา	ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
ต่ำกว่าปริญญาตรี	-	-.675*	-.102
ปริญญาตรี	-	-	.573
สูงกว่าปริญญาตรี	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.14 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 จำแนกตามระดับการศึกษา ด้วยวิธี LSD พบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี กับประชาชนที่มีการศึกษาปริญญาตรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในขณะที่คู่อื่นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.15 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ค่าเฉลี่ย การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 จำแนกตามระดับการศึกษา

(n = 391)

ระดับการศึกษา	ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
ต่ำกว่าปริญญาตรี	-	-.685*	-.367
ปริญญาตรี	-	-	.318
สูงกว่าปริญญาตรี	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.15 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 จำแนกตามระดับการศึกษา ด้วยวิธี LSD พบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี กับประชาชนที่มีการศึกษาปริญญาตรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในขณะที่คู่อื่นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.16 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ค่าเฉลี่ย การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนาท้องถิ่น ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 จำแนกตามระดับการศึกษา

(n = 391)

ระดับการศึกษา	ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
ต่ำกว่าปริญญาตรี	-	-.822*	-1.140
ปริญญาตรี	-	-	-.318
สูงกว่าปริญญาตรี	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.16 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนาท้องถิ่น ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 จำแนกตามระดับการศึกษา ด้วยวิธี LSD พบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี กับประชาชนที่มีการศึกษาปริญญาตรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในขณะที่คู่อื่นไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

ตารางที่ 4.17 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 (สัสสเมธะ, วาชเปยยะ, สัมมาปาสะ, ปุริสเมธะ)

ลำดับ	1. ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 (สัสสเมธะ, วาชเปยยะ, สัมมาปาสะ, ปุริสเมธะ)	ความถี่
1	การประชาสัมพันธ์ไม่ค่อยมีความชัดเจนในการให้ความรู้ หรือสิ่งต่างๆ ฯลฯ	32
2	มีคำพูดที่สุภาพ ไพเราะ และชัดถ้อยคำในการประกาศผ่านหอกระจายเสียง	16
รวม		48

จากตารางที่ 4.17 พบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 (สัสสเมธะ, วาชเปยยะ, สัมมาปาสะ, ปุริสเมธะ) มีความถี่สูงสุดโดยเรียงลำดับค่าความถี่จากมากไปหาน้อย 2 อันดับ พบว่าด้านที่มากที่สุดได้แก่ การประชาสัมพันธ์ไม่ค่อยมีความชัดเจนในการให้ความรู้ หรือสิ่งต่างๆ ฯลฯ ความถี่ 21 รองลงมาได้แก่ มีคำพูดที่สุภาพ ไพเราะ และชัดถ้อยคำในการประกาศผ่านหอกระจายเสียงความถี่ 16

ตารางที่ 4.18 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 (สัสสเมธะ, วาชเปยยะ, สัมมาปาสะ, ปุริสเมธะ)

ลำดับ	2. ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 (สัสสเมธะ, วาชเปยยะ, สัมมาปาสะ, ปุริสเมธะ)	ความถี่
1	ต้องการร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น เช่น การทำถนน ซ่อมแซมไฟฟ้า ฯลฯ	23
2	ประชาชนอยากมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในงานกีฬา หรือกิจกรรมในท้องถิ่น	11
รวม		**34**

จากตารางที่ 4.18 พบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 (สัสสเมธะ, วาชเปยยะ, สัมมาปาสะ, ปุริสเมธะ) มีความถี่สูงสุดโดยเรียงลำดับค่าความถี่จากมากไปหาน้อย 2 อันดับ พบว่าด้านที่มากที่สุดได้แก่ ต้องการร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น เช่น การทำถนน ซ่อมแซมไฟฟ้า ฯลฯ ความถี่ 23 รองลงมาได้แก่ ประชาชนอยากมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในงานกีฬา หรือกิจกรรมในท้องถิ่น ความถี่ 11

ตารางที่ 4.19 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนาท้องถิ่น ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 (สัสสเมธะ, วาชเปยยะ, สัมมาปาสะ, ปุริสเมธะ)

ลำดับ	3. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนาท้องถิ่น ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 (สัสสเมธะ, วาชเปยยะ, สัมมาปาสะ, ปุริสเมธะ)	ความถี่
1	สามารถตรวจสอบการทำงานในขั้นตอนต่างๆ ได้	10
2	ร่วมแสดงความคิดเห็นข้อบกพร่องในการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ	3
3	ต้องการรับรู้เรื่องแผนการปฏิบัติงาน ในการพัฒนาท้องถิ่นมากขึ้น	1
รวม		**14**

จากตารางที่ 4.19 พบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนาท้องถิ่น ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 (สัสสเมธะ, วาชเปยยะ, สัมมาปาสะ, ปุริสเมธะ) มีความถี่สูงสุดโดยเรียงลำดับค่าความถี่จากมากไปหาน้อย 3 อันดับ พบว่าด้านที่มากที่สุดได้แก่ สามารถตรวจสอบการทำงานในขั้นตอนต่างๆ ได้ ความถี่ 10 รองลงมาได้แก่ ร่วมแสดงความคิดเห็นข้อบกพร่องในการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ความถี่ 3 รองลงมาได้แก่ ต้องการรับรู้เรื่องแผนการปฏิบัติงาน ในการพัฒนาท้องถิ่นมากขึ้น ความถี่ 1

ตารางที่ 4.20 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนาท้องถิ่น ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 (สัสสเมธะ, วาชเปยยะ, สัมมาปาสะ, ปุริสเมธะ)

ลำดับ	4. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนาท้องถิ่น ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 (สัสสเมธะ, วาชเปยยะ, สัมมาปาสะ, ปุริสเมธะ)	ความถี่
1	ต้องการให้ดูแลความเรื่องไฟฟ้า และถนนคอนกรีต ที่ไม่ค่อยอำนวยความสะดวก	55
รวม		**55**

จากตารางที่ 4.20 พบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนาท้องถิ่น ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 (สัสสเมธะ, วาชเปยยะ, สัมมาปาสะ, ปุริสเมธะ) มีความถี่สูงสุดโดยเรียงลำดับค่าความถี่จากมากไปหาน้อย 2 อันดับ พบว่าด้านที่มากที่สุดได้แก่ ต้องการให้ดูแลความเรื่องไฟฟ้า และถนนคอนกรีต ที่ไม่ค่อยอำนวยความสะดวก ความถี่ 55

บทที่ 5
สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จำแนกตาม เพศ อายุ และระดับการศึกษา และเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยวิธีการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จำนวน 18040 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณของ Taro Yamane (1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และกำหนดความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 0.05 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย 391 คน ทำการเก็บข้อมูลโดยการใช้แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One - Way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จะเปรียบเทียบหาค่าความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการ LSD ผู้วิจัยนำเสนอผลการศึกษาตามลำดับ ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย
5.2 อภิปรายผล
5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จำแนกตาม เพศ อายุ และระดับการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 219 คน คิดเป็นร้อยละ 56.01 มีอายุ 41 – 60 ปี มี จำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 38.11 มีระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 378 คน คิดเป็นร้อยละ 96.68

2. ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น มีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนาท้องถิ่น ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 รองลงมาคือ ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนาท้องถิ่น ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4

2.1 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 การมีส่วนร่วมด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ท่านได้รับฟังข้อมูลข่าวสารต่างๆ เกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่นด้วยความไพเราะ สุภาพ น่าฟัง รองลงมาคือ ท่านได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานพัฒนาท้องถิ่นจากการฟังเสียงตามสาย/เพื่อนบ้าน/ญาติพี่น้อง/เพื่อนร่วมงาน รองลงมาคือ ท่านได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการแสดงความยินดีและยกย่องผู้ที่ทำความดี โดยการติดป้ายประกาศ ประชาสัมพันธ์ผ่านหอกระจายเสียง ฯลฯ รองลงมาคือ ท่านได้รับคำแนะการส่งเสริมการเกษตรและอาชีพไปใช้เพื่อดำรงตนเอง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำคือ ท่านได้รับข้อมูลข่าวสารการส่งเสริมอาชีพ เช่น การรับสมัครงาน การแนะนำอาชีพ ฯลฯ

2.2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 การมีส่วนร่วมด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ท่านได้รับการเชิญชวนเข้าร่วมโครงการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาท้องถิ่นด้วยคำพูดที่ไพเราะ อ่อนหวาน รองลงมาคือ ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอนุมัติโครงการ/กิจกรรมต่างๆของเทศบาลตำบลสาวะถีเช่น งานกีฬา งานประเพณี ฯลฯ รองลงมาคือ ท่านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานพัฒนาท้องถิ่น ในการส่งเสริมอาชีพให้ประชาชนในท้องถิ่น รองลงมาคือ ท่านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการเสนอโครงการหรือกิจกรรมที่จะพัฒนาท้องถิ่น เช่น แนะนำการเพาะปลูก แนะนำการดูแลการเกษตร และการขายผลผลิต ฯลฯ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำคือ ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกแนวทางการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างรายได้ให้กับประชาชนท้องถิ่น

2.3 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 การมีส่วนร่วมด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนาท้องถิ่น ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืนตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ท่านมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับข้อบกพร่องของการดำเนินโครงการ/กิจกรรมในการพัฒนาท้องถิ่น รองลงมาคือ ท่านมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ

ขั้นตอนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน โครงการเกี่ยวกับพัฒนาท้องถิ่น รองลงมาคือ ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนาท้องถิ่น เช่น การปรับปรุงถนน สะพาน แหล่งน้ำ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางแผนไว้ รองลงมาคือ ท่านมีส่วนร่วมในการประสานงานให้โครงการพัฒนาต่างๆ ของเทศบาลตำบลสาวะถีสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำคือ ท่านมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานตามโครงการ/กิจกรรมต่างๆ ในการพัฒนา จากงบประมาณรายจ่ายประจำปี

2.4 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 การมีส่วนร่วมด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ จากการพัฒนาท้องถิ่น ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ท่านได้รับบริการของเทศบาลด้วยความพร้อมให้บริการเสมอ รองลงมาคือ ท่านได้รับความช่วยเหลือจากเทศบาลด้วยความตรงไปตรงมาและนุ่มนวล รองลงมาคือ ท่านได้รับความสะดวกจากการพัฒนาท้องถิ่น ด้านสาธารณูปโภค เช่น ด้านไฟฟ้า น้ำประปาถนน สวนสาธารณะ ฯลฯ รองลงมาคือ ท่านได้ประโยชน์จากการให้บริการด้านต่างๆ เช่น การมีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอินเทอร์เน็ตตำบล โรงเรียน ฯลฯ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำคือ ท่านได้รับประโยชน์จากการพัฒนาท้องถิ่นด้านการมีอาชีพและมีรายได้เพิ่มขึ้น

3. ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ และระดับการศึกษา รายละเอียดในแต่ละกลุ่มสรุปได้ดังนี้

3.1 ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้วยการวิเคราะห์หาค่า t - test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ประชาชนเพศชายและเพศหญิง ส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 โดยส่วนมากไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3.2 ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามอายุพบว่า ประชาชนในทุกระดับอายุ มีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 โดยรวม ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3.3 ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า พบว่า ประชาชนในทุกระดับการศึกษา มีมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 โดยรวม ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4. ผลการศึกษาข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น สรุปได้ดังนี้

4.1 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ได้แก่ 1) การประชาสัมพันธ์ไม่ค่อยมีความชัดเจนในการให้ความรู้ หรือสิ่งต่างๆ ฯลฯ 2) มีคำพูดที่สุภาพ ไพเราะ และชัดถ้อยคำในการประกาศผ่านหอกระจายเสียง

4.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น การมีส่วนร่วมด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ได้แก่ 1) ต้องการร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น เช่น การทำถนน ซ่อมแซมไฟฟ้า ฯลฯ 2) ประชาชนอยากมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในงานกีฬา หรือกิจกรรมในท้องถิ่น

4.3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น การมีส่วนร่วมด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนาท้องถิ่น ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 1) สามารถตรวจสอบการทำงานในขั้นตอนต่างๆ ได้ 2) ร่วมแสดงความคิดเห็นข้อบกพร่องในการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ 3) ต้องการรับรู้เรื่องแผนการปฏิบัติงาน ในการพัฒนาท้องถิ่นมากขึ้น

4.4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น การมีส่วนร่วมด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนาท้องถิ่น ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 1) ต้องการให้ดูแลความเรื่องไฟฟ้า และถนนคอนกรีต ที่ไม่ค่อยอำนวยความสะดวก

5.2 อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น” ผู้วิจัยขออภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

ได้ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นกรอบในการวิจัย จากผลการวิจัยพบว่า โดยรวม ส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 การมีส่วนร่วม 4 ด้าน คือด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ด้าน

การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนาท้องถิ่น ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนาท้องถิ่น ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภาวดี กรมทอง (2557) ส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลใช้สถิติค่าความถี่และร้อยละ ความรู้และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ด้านการคิดพัฒนา ด้านการตัดสินใจ ด้านการปฏิบัติงานการติดตามประเมินผล และด้านการรับประโยชน์ ใช้สถิติค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน และเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น กับปัจจัยส่วนบุคคลด้วยสถิติ 1 (t-test) ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 66 โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อายุระหว่าง 28-37 ปี คิดเป็นร้อยละ 26.1 ใบด้านการศึกษากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 96. ในด้านอาชีพกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม คิดเป็นร้อยละ 799 ในด้านรายได้ต่อเดือนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 57.1 ภาพรวมประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยแก้ว อำเภอบึงนาราง จังหวัดพิจิตร ทั้งหมด 6 ด้าน ได้แก่ ค้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ด้านการคิดพัฒนา ด้านการตัดสินใจ ด้านการปฏิบัติ ด้านการติดตามประเมินผล และด้านการรับประ โยชน์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เปรียบเทียบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยแก้ว อำเภอบึงนาราง จังหวัดพิจิตร พบว่า กลุ่มตัวอย่างมี เพศ ระดับการศึกษา สมาชิกในครอบครัว รายได้และรายจ่ายต่อเดือนที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

(1) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 การมีส่วนร่วมด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น พบว่าประชาชนมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 อยู่ในระดับปานกลาง กล่าวคือ รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานพัฒนาท้องถิ่น จากการฟังเสียงตามสาย/เพื่อนบ้าน/ญาติพี่น้อง/เพื่อนร่วมงาน รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการแสดงความยินดีและยกย่องผู้ที่ทำความดี โดยการติดป้ายประกาศประชาสัมพันธ์ผ่านหอกระจายเสียง ฯลฯ รับข้อมูลข่าวสารการส่งเสริมอาชีพ เช่น การรับสมัครงาน การแนะนำอาชีพ ฯลฯ ได้รับคำแนะการส่งเสริมการเกษตรและอาชีพไปใช้เพื่อดำรงตนเอง ท่านได้รับฟังข้อมูลข่าวสารต่างๆ เกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่นด้วยความไพเราะ สุภาพ น่าฟัง เพียงใด ซึ่งสอดคล้องกับกุสุมา เขียวเพกา (2560) การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนทองอำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น 2) เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่นกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนทอง อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์มากที่สุด รองลงมาคือ มีส่วนร่วมในการปฏิบัติ มีส่วนร่วมในการประเมิน และมีส่วนร่วมในการ

วางแผน ตามลำดับ และมีส่วนร่วมในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนาท้องถิ่นในระดับปานกลาง สำหรับผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้แต่กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ นอกจากนั้นยังพบว่าการรับรู้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลางกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนทอง อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

(2) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 การมีส่วนร่วมด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 พบว่า ประชาชนส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 อยู่ในระดับปานกลาง กล่าวคือ มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานพัฒนาท้องถิ่นในการส่งเสริมอาชีพให้ประชาชนในท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการเสนอโครงการหรือกิจกรรมที่จะพัฒนาท้องถิ่น เช่น แนะนำการเพาะปลูก แนะนำการดูแลการเกษตร และการขายผลผลิต ฯลฯ มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกแนวทางการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างรายได้ให้กับประชาชนท้องถิ่น ได้รับการเชิญชวนเข้าร่วมโครงการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาท้องถิ่นด้วยคำพูดที่ไพเราะอ่อนหวาน มีส่วนร่วมในการตัดสินใจอนุมัติโครงการ/กิจกรรมต่างๆของเทศบาลตำบลสาวะถี เช่น งานกีฬา งานประเพณี ฯลฯ เพียงใด ซึ่งสอดคล้องกับ วารุต มาลาแวจันทร์ (2559) แนวทางการส่งสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลเชิงทะเล อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต การวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเชิงทะเล อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น และเพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งอาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเชิงทะเล อำเภอถลางจังหวัดภูเก็ต อายุ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 386 คน และสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเชิงทะเล กำนันและผู้ใหญ่บ้านตำบลเชิงทะเล จำนวน 9 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การแจกแจงหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเชิงทะเล อำาเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ มีคำเฉลี่ยสูงสุดรองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และต้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 1) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประชาชนได้เลือกแนวทางการพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรบริหารส่วนตำบลเชิงทะเล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ประชาชนเข้าร่วมโครงการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเชิงทะเลได้อย่างอิสระ ส่วนประชาชนกำหนดนโยบาย กำหนดโครงร่าของแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การ

บริหารส่วนตำบลเชิงทะเล และประชาชนแก้ไขปัญหาขององค์การบริหารส่วนตำบลเชิงทะเล เมื่อมีปัญหาในชุมชนและเลือกแนวทางการพัฒนาได้มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประชาชนร่วมบำเพ็ญประโยชน์สาธารณะในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเชิงทะเล เช่น การพัฒนาวัดการพัฒนาสถานที่ราชการ ฯลฯ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ประชาชนร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน ส่วนประชาชนช่วยประสานงานให้โครงการพัฒนาต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลเชิงทะเล ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3) ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประชาชนได้รับความสะดวกจากการพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรบริหารส่วนตำบลเชิงทะเลด้านสาธารณูปโภค เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา สวนสาธารณะ ฯลฯ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ประชาชนได้รับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินจากผลของการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเชิงทะเล ส่วนประชาชนได้รับผลประโยชน์จากการให้บริการ ด้านต่างๆ เช่นการมีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โรงเรียนอินเตอร์เน็ตตำบล ฯลฯ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 4) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประชาชนให้ข้อมูลเกี่ยวกับข้อบกพร่องของการดำเนินโครงการ/กิจกรรมในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การกบริหารส่วนตำบลเชิงทะเล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ประชาชนร่วมเป็นคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามผลการดำเนินโครงการ/กิจกรรมการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเชิงทะเล ส่วนประชาชนร่วมสังเกตการณ์การตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้างตามโครงการต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลเชิงทะเล มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

(3) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 การมีส่วนร่วมด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนาท้องถิ่น ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 อยู่ในระดับน้อยที่สุด กล่าวคือ มีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนาท้องถิ่น เช่น การปรับปรุงถนน สะพาน แหล่งน้ำ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางแผนไว้ มีส่วนร่วมในการประสานงานให้โครงการพัฒนาต่างๆ ของเทศบาลตำบลสาวะถีสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี มีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานตามโครงการ/กิจกรรมต่างๆ ในการพัฒนา จากงบประมาณรายจ่ายประจำปี มีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับข้อบกพร่องของการดำเนินโครงการ/กิจกรรมในการพัฒนาท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการตรวจสอบขั้นตอนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน โครงการเกี่ยวกับพัฒนาท้องถิ่น เพียงใด ซึ่งสอดคล้องกับ วิษณุ หยกจินดา (2557) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านทุ่งกร่าง ตำบลทับไทร อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านทุ่งกร่าง ตำบลทับไทร อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์มีส่วนร่วมในระดับมาก เป็นอันดับแรก รองลงมาด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมีส่วนร่วมในระดับมาก ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน มีส่วนร่วมในระดับมาก และสุดท้ายด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านทุ่งกร่าง ตำบลทับไทร อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านทุ่งกร่าง

ตำบลทับไทร อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์มีส่วนร่วมในระดับมาก เป็นอันดับแรก รองลงมาด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมีส่วนร่วมในระดับมาก ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน มีส่วนร่วมในระดับมาก และสุดท้ายด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนหมู่บ้านทุ่งกร่าง ตำบลทับไทร อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาความรู้ความเข้าใจการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น พบว่า การมีส่วนร่วมด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 การมีส่วนร่วมด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 การมีส่วนร่วมด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนาท้องถิ่น ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 การมีส่วนร่วมด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนาท้องถิ่น ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 อยู่ในระดับปานกลาง โดยผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะดังนี้ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนาท้องถิ่น ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ประชาชนควรมีการเสริมสร้าง และพัฒนาท้องถิ่น ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยควรมีการแจ้งข้อมูลข่าวสารประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับโครงการต่าง ๆ ให้ประชาชนทราบอยู่เสมอ และควรมีการแต่งตั้งผู้ตรวจสอบโครงการต่าง ๆ

2. ประชาชนในท้องถิ่นได้ร่วมดำเนินโครงการ / กิจกรรมต่าง ๆ ในองค์การบริหารส่วนตำบลจัดทำขึ้น โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้ร่วมแสดงความคิดเห็นและเสนอแนะผ่านเวทีต่าง ๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อม

3. ในการจัดทำแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการทบทวนแผนเป็นระยะโดยให้ตัวแทนภาคประชาชนเข้ามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นด้วย เพื่อสามารถปรับแผนให้สอดคล้องกับสภาพสถานการณ์ปัจจุบัน อันจะสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างเร่งด่วน

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อให้การศึกษา “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น” มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ผู้ศึกษาขอเสนอแนะให้มีการศึกษาเพิ่มเติมในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น เพื่อเปรียบเทียบผลการดำเนินงาน และสัมฤทธิผลของการดำเนินงาน ในแต่ละพื้นที่

2. ควรศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่มีผลหรือมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมือง

ขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น เช่น มีช่องทางให้ประชาชนเสนอความคิดเห็น ได้ร้องเรียน ได้เสนอปัญหา และแนวทางการแก้ไขปัญหาของประชาชน ทัศนคติ หลักธรรม นโยบายรัฐบาล วัฒนธรรมองค์การ เป็นต้น

3. ควรมีการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น โดยใช้วิธีการวิจัยอื่น ๆ เช่น การวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการสัมภาษณ์ การประชุมกลุ่มย่อย การระดมความคิดเห็นเพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

บรรณานุกรม

1. ภาษาไทย

1) หนังสือตำรา :

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2560). *แผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. .2560 - 2569*. กรุงเทพ: กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2562). *แผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. .2548*. กรุงเทพ: กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กฤติน จันทร์สนธิมา. (2561). *การศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศาสนสมบัติโดยใช้แนวทางประชารัฐ*. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า

จำลอง โพธิ์บุญ. (2560). *การประเมินด้านสิ่งแวดล้อม.* พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ออลอินวัน พริ้นติ้ง (ปรับปรุงครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: แดเน็กซ์อินเตอร์คอร์ปอเรชั่น

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ และถวิลวดี บุรีกุล. (2548). *ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Democracy).* กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า, 29 – 30

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต). (2550). *ธรรมนูญชีวิต.* (พิมพ์ครั้งที่ 81). กรุงเทพฯ: พิมพ์สวย

ยงจิรายุ อุปเสน. (2557). *การสร้างเป้าหมายตัวชี้วัดความสุขชุมชน.* กรุงเทพฯ : มูลนิธิหัวใจอาสา

วิทยา คามุณี. (2561). องค์กรประชาสังคมและทุนทางสังคมเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมและสำเร็จของประชาธิปไตย. *วารสารพิกุล,* 16 *(2)*, 253-281

วีณา เที่ยงธรรม. (2558). *การพัฒนาศักยภาพชุมชน: แนวคิดและการประยุกต์ใช้*. พิมพ์ครั้งที่ 4

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2552). *การจัดระดับการกำกับดูแลองค์กรภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี.* กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ.

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2556). *แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชน และการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมทางสังคมในกระบวนการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม.* กรุงเทพฯ: บี.วี.ออฟเซ็ต.

สำเริง จันทรสุวรรณ. (2547). *ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์.* ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น

อนันตชัย ยูรประถม และคณะ. (2557). *ความหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน.* นนทบุรี: วนิตาการพิมพ์

2. วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์/รายงานการวิจัย :

กุสุมา เขียวเพกา. (2560). *การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนทองอำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (รายงานวิจัยศิลปศาสตรมหาบัณฑิต).* กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

คนอง ศรีสรณ์. (2561). *รูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรอุษฎีบัณฑิต).* สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บุศรา โพธิสุข. (2559). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน ศึกษาเฉพาะกรณี ตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ (วิทยานิพนธ์พุทธศาสมหาบัณฑิต).* ลำพูน: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ไพรจิตร อักษร. (2560). *แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27.* (วิทยานิพนธ์คณะศึกษาศาสตร์). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

วิภาณี อุชุปัจ. (2561). *ความรู้พฤติกรรมในการจัดการขยะของประชาชนและคุณภาพการบริการในการจัดการขยะขององค์การบริหารส่วนตำบลเหล่ายาว อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต).* เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

วิษณุ หยกจินดา.(2557). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านทุ่งกร่าง ตำบลทับไทร อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี (รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต).* ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา

ศิริ โชดสกุล. (2559). *การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนรัตนโกสินทร์ 1. จังหวัดสมุทรปราการ (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต).* ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา

สุวิมล หงษ์วิไส. (2559). *การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเด็กเทศบาลตำบลสระบัว อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต).* ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา

อรรณพ มูลเดช. (2559). *แนวทางการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษาโรงเรียนในอำเภอแม่วงก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา).* นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

อัจฉรา จงดี. (2560). *การศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยองและตราด (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต).* จันทบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

อัจฉรา ภักดีพินิจ. (2561). *รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อป้องกันภาวะอ้วนในนักเรียนระดับประถมศึกษา (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต).* ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา

3. บทความวิชาการ :

กมล ตราชู. (2561). การจัดการเพื่อการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น. *วารสารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่นมหาวิทยาลัยราชภัฏสารคาม, 1(1),*13-20

คงฤทธิ์ กุลวงษ์. (2561). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบ่อ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม. *วารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิต.* นครพนม: มหาวิทยาลัยนครพนม

ชนัดดา ชินะโยธิน. (2558). โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในความสัมพันธ์ไทย-ลาว. *วารสารศูนย์ศึกษาเอเชียตะวันออก.* 15(*2*), 2-29

ชัชวาล ทัตศิวัช. (2551). คุณภาพการให้บริการภาครัฐ: ความหมายการวัดและการประยุกต์ใน ระบบบริหารภาครัฐไทย. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์*, *7(10),* 105-146.

ดวงฤทธิ์ เบ็ญจาธิกุล ชัยรุ่งเรือง. (2564). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืนของ กรุงเทพมหานคร. *วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ*, *6(3)* : 76-91

นวลปราง อรุณจิต และคณะ. (2560). แนวทางการมีส่วนร่วมของนักศึกษากับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษนรธิวาส.*วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*. นราธิวาส: มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

นิเวศน์ วงศ์สุวรรณ และ อินถา ศีริวรรณ. (2561). การบริหารแบบมีส่วนร่วม. *วารสารมหาจุฬาวิชาการ.* พระนครศรีอยุทธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ประดิษฐ์ ดีวัฒนกุล. (2559). รูปแบบกรุงเทพมหานครในทศวรรษหน้า. *วารสารสมาคมนักวิจัย.* 2 (21) 2, 188 – 201.

ปุรินทร์ นาคสิงห์ และอังกูร หงส์คณานุเคราะห์. (2561). การทำให้สงกรานต์กรุงเทพฯ เป็นสินค้าวัฒนธรรมในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. *วารสารมานุษยวิทยา*, *1(1)*, 159-190.

วรรนิกา อภัยภักดิ์ และสายทิตย์ ยะฟู และประเทือง ภูมิภัทราคม. (2562). รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา. *วารสารบัณฑิตวิทยาลัย.* นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

วารุต มาลาแวจันทร์. (2559). แนวทางการส่งสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลเชิงทะเล อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.* สุราษฎร์ธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

วิจิตราภรณ์ โตแก้ว. (2558). *การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการบริหารการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี.* การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต. กาญจนบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

วิโรจน์ ก่อสกุล. (2563). *เอกสารประกอบการบรรยายกระบวนวิชาองค์การและนวัตกรรมในองค์การ.* กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ศุภาวดี กรมทอง. (2557). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยแก้ว อำเภอบึงนาราง จังหวัดพิจิตร.* กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

สมบัติ นามบุรี. (2562). ทฤษฎีการมีส่วนร่วมในงานรัฐประศาสนศาสตร์. *วารสารวิจยวิชาการ*, *2(1)*

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2560). *การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม: เทคนิควิธี*

สุธี ศรสวรรค์. (2538). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนมุสลิม : ศึกษา เฉพาะกรณีตำบลคลองตะเคียน อำเภอพระนครศรีอยุธยา.* กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

โสภา ยอดคีรีย์. (2565). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่.* (การค้นคว้าอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสยาม.

อธิพงษ์ เพชรสุทธิ์. (2560). การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหาร ส่วนตำบลในเขตอำเภอเมือง ขังหวัดปทุมธานี. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.* กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

4. สื่อออนไลน์ :

ทวิยต ตริเกต. (2554). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญของประชาชน.* สืบค้นเมื่อ 25 พฤศจิกายน 2565. จาก https://www.parliament.go.thewt>ewt_dl_link.

เทศบาลตำบลสาวะถี. (2564). คำแถลงนโยบาย. สืบค้นเมื่อ 1 ธันวาคม 2565. จาก .https://sawathee.go.th/public/list/data/index/menu/1577

ธนสาร บัลลังก์ปัทมา. (2561). บทบาทประชาชนในการมีส่วนร่วมการจัดการศึกษานิตยสาร .Thecity Joural. สืบค้นเมื่อ 6 ธันวาคม 2565 จาก https:www.gotoknoe.org/posts/200818

ปรัชญา เวสารัชน์. (2561). *การส่งเสริมชุมชนและท้องถิ่นในการปฏิรูปการศึกษา.* สืบค้นเมื่อ 20 ธันวาคม 2565. จาก https://www.google.com/Search?=cache:D.SacXoZZWLDMJ.area.bed.go.th

วันชัย โกลละสุด. (2561), *ความหมายและความสำคัญของการบริหารมีส่วนร่วม.* สืบค้นเมื่อ 12 มกราคม 2566. จาก http://www.opens.dpt.go.th/dpt

วันชัย วัฒนศัพท์. (2558). *การมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาองค์กร.* สืบค้นเมื่อ 18 มกราคม 2566. จากhttp://suthep.crru.ac.th/mgnt37.doc

สามารถ มังสัง. (2562). *ประชานิยมแนวพุทธ : ให้แก่คนที่ควรจะได้รับ*. สืบค้นเมื่อ 2 กุมภาพันธ์ 2566. จาก https://mgronline.com/daily/detail/9620000001957

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2558). *รางวัลความเป็นเลิศด้านการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมประจำปี 2552-2558*. สืบค้นเมื่อ 14 กุมภาพันธ์ 2566. จาก http://www.opdc.go.th

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2562). *หลักเกณฑ์การพิจารณารางวัลเลิศรัฐ* .สาขาการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ประจำปี พ.ศ. 2562. สืบค้นเมื่อ 14 กุมภาพันธ์ 2566. จาก https://opdc.go.th/content/OTiz

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

1. ดร.อภิชิต เหมือยไธสง

การศึกษา	ศน.บ. (รัฐศาสตร์การปกครอง) มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
	รป.บ. (การบริหารท้องถิ่น) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
	ร.ม. (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง
	รป.ด. (รัฐประศาสนศาสตร์) มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ตำแหน่งปัจจุบัน	อาจารย์ประจำสาขาการปกครอง

2. ดร.เอนก มูลมา

การศึกษา	รป.ด. (รัฐประศาสนศาสตร์)
	มหาวิทยาลัยราชภัฏ.เพชรบูรณ์
ตำแหน่งปัจจุบัน	อาจารย์ประจำสาขาวิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์
	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

3. ดร.อัครเดช นีลโยธิน

การศึกษา	คอบ. (ศึกษาศาสตร์อุตสาหกรรม) มหาวิทยาลัยพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
	ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยขอนแก่น
	ศษ.ด. (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
ตำแหน่ง ปัจจุบัน	อาจารย์ประจำสาขาวิจัยพุทธศาสตร์และปรัชญา

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความอนุเคาะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน โทร. ๐-๔๓๒๔-๑๘๕๙

ที่ อว ๗๙๑๔/๖๐๕๖ **วันที่** ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เจริญพร ดร.ณฐอร เจือจันทร์

ด้วย นางสาวจิดาภา โมธินา เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๔๒๐๔๕๐๖๓๒๐๑๔ นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่นตามแนวพุทธศาสตร์ รุ่นที่ ๗/๒๕๖๔ กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ ๔ ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น (PARTICIPATION OF PEOPLE IN SUSTAINABLY LOCAL DEVELOPING ACCORDING TO RAJASANGKAHAWATTHU ๔ OF SAWATHI SUBDISTRICT MUNICIPALTY, MUENG DISTRICT, KHONE KAEN PROVINCE)” ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้จำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของเครื่องมือการวิจัยก่อนที่จะนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำการศึกษาต่อไป

ในการนี้ เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบและพิจารณาเครื่องมือวิจัยของนักศึกษา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีเช่นเคย ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณา

(พระศรุสุธีจริยวัฒน์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน โทร. ๐-๔๓๒๔-๑๘๕๙
ที่ อว ๗๙๑๔/ว๐๕๖ **วันที่** ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖
เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เจริญพร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อาทิตย์ ผ่านพูล

ด้วย นางสาวจิตาภา โมธินา เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๔๒๐๔๕๐๖๓๒๐๑๔ นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่นตามแนวพุทธศาสตร์ รุ่นที่ ๓/๒๕๖๔ กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ ๔ ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น (PARTICIPATION OF PEOPLE IN SUSTAINABLY LOCAL DEVELOPING ACCORDING TO RAJASANGKAHAWATTHU ๔ OF SAWATHI SUBDISTRICT MUNICIPALTY, MUENG DISTRICT, KHONE KAEN PROVINCE)" ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้จำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของเครื่องมือการวิจัยก่อนที่จะนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำการศึกษาต่อไป

ในการนี้ เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบและพิจารณาเครื่องมือวิจัยของนักศึกษา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีเช่นเคย ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณา

(พระครูสุธีจริยวัฒน์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน โทร. ๐-๔๓๒๔-๑๘๕๙

ที่ อว ๗๙๑๔/๖๐๕๖ **วันที่** ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เจริญพร ดร.อภิชิต เหมือยไธสง

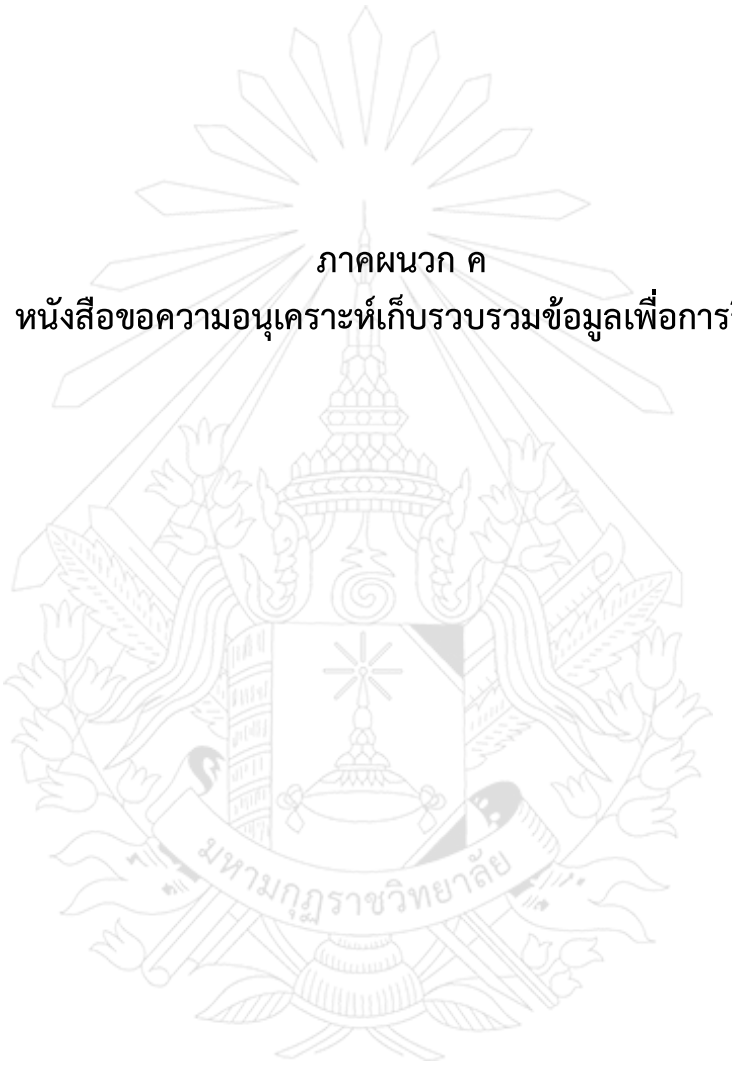
ด้วย นางสาวจิดาภา โมธินา เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๔๒๐๔๕๐๖๓๒๐๑๔ นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่นตามแนวพุทธศาสตร์ รุ่นที่ ๓/๒๕๖๔ กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ ๔ ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น (PARTICIPATION OF PEOPLE IN SUSTAINABLY LOCAL DEVELOPING ACCORDING TO RAJASANGKAHAWATTHU ๔OF SAWATHI SUBDISTRICT MUNICIPALTY, MUENG DISTRICT, KHONE KAEN PROVINCE)" ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้จำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของเครื่องมือการวิจัยก่อนที่จะนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำการศึกษาต่อไป

ในการนี้ เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบและพิจารณาเครื่องมือวิจัยของนักศึกษา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีเช่นเคย ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดพิจารณา

(พระครูสุธีจริยวัฒน์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ภาคผนวก ค
หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
๙/๓๗ หมู่ ๑๒ บ้านโนนชัย ถนนราษฎร์คนึง ตำบลในเมือง
อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ๔๐๐๐๐

ที่ อว ๗๙๑๔/๐๓๘๕

๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัย

เจริญพร นายกเทศมนตรีตำบลบ้านเป็ด จังหวัดขอนแก่น

เนื่องด้วย นางสาวจิดาภา โมธินา เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๔๒๐๔๕๐๖๓๒๐๑๔ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่นตามแนวพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน อยู่ระหว่างการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ ๔ ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองจังหวัดขอนแก่น” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต โดยมีพระมหาวิรุธ วิโรจโน, ผศ.ดร. เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ดังนั้น เพื่อความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูลเกี่ยวกับหน่วยงานที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์และเป็นไปตามกระบวนการของการทำวิทยานิพนธ์ดังกล่าว มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อใช้ประกอบเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการทำวิทยานิพนธ์และขออนุญาตใช้หน่วยงานของท่านเป็นพื้นที่ในการทำวิทยานิพนธ์เป็นลำดับต่อไป

จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาและให้ความอนุเคราะห์ ขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูสุธีจริยวัฒน์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
ติดต่อประสานงาน : นางสาวจิดาภา โมธินา ๐๙๔-๗๑๓๒๓๖๙

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตอีสาน
๙/๓๗ หมู่ ๑๒ ตำบลในเมือง
อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ๔๐๐๐๐
โทร. ๐-๔๓๒๔-๑๔๘๘ โทรสาร. ๐-๔๓๒๔-๑๕๐๒
www.mbuisc.ac.th

ที่ อว ๗๙๑๔/๐๕๕๙

๑๓ มีนาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขออนุญาตลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เจริญพร นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

เนื่องด้วย นางสาวจิดาภา โมธินา เลขทะเบียนนักศึกษา ๖๔๒๐๔๕๐๖๓๒๐๑๔ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่นตามแนวพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน อยู่ระหว่างการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ ๔ ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต โดยมี พระมหาวิรุธ วิโรจโน, ผศ.ดร. เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ดังนั้น เพื่อความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูลเกี่ยวกับหน่วยงานที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ และเป็นไปตามกระบวนการของการทำวิทยานิพนธ์ดังกล่าว มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อใช้ประกอบเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการทำวิทยานิพนธ์และขออนุญาตใช้หน่วยงานของท่านเป็นพื้นที่ในการทำวิทยานิพนธ์เป็นลำดับต่อไป ตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

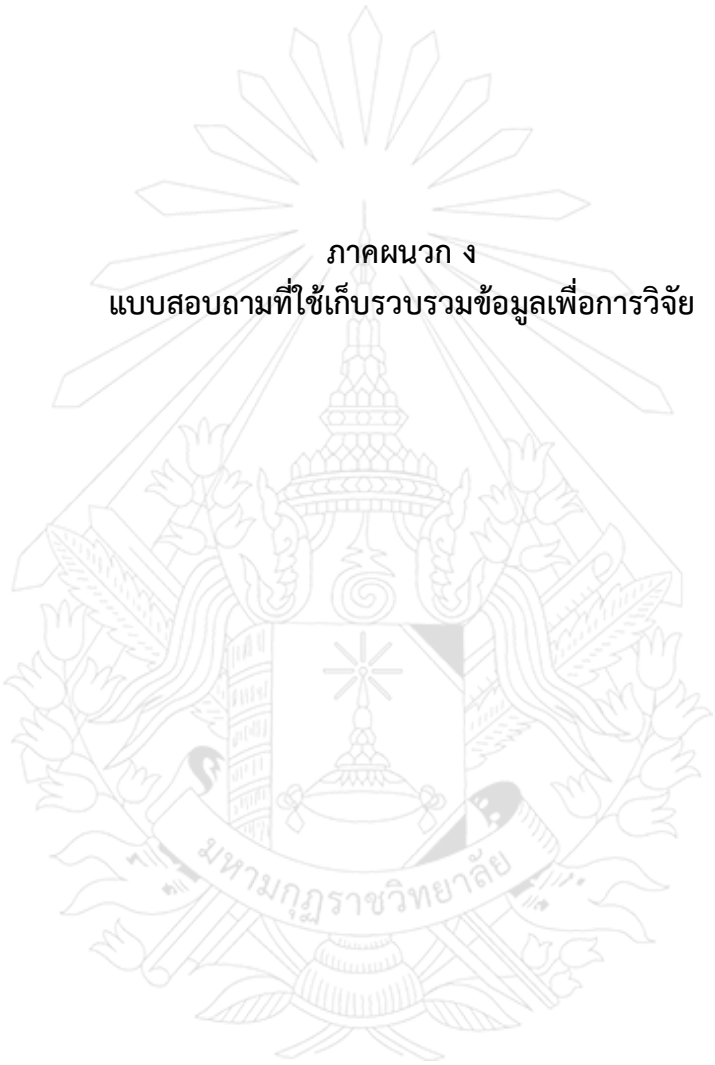
จึงเจริญพรมาเพื่อพิจารณาและให้ความอนุเคราะห์ ขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูสุธีจริยวัฒน์, ผศ.ดร.)
รองอธิการบดี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
ติดต่อประสานงาน : นางสาวจิดาภา โมธินา ๐๙๔-๗๑๓๒๓๖๙

ภาคผนวก ง
แบบสอบถามที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

<u>คำชี้แจง</u>

1. แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่นตามแนวพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา เปรียบเทียบ และศึกษาข้อเสนอแนะของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

2. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

ผู้วิจัยใคร่ขอความร่วมมือจากท่านในการตอบแบบสอบถามให้ครบทุกหัวข้อ ตามความเป็นจริงและตามความคิดเห็นของท่าน ซึ่งข้อมูลที่ได้จะนำไปใช้ในการวิจัยเท่านั้นและจะนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาต่อไป ข้อมูลที่ท่านตอบไม่มีผลกระทบต่อท่านแต่ประการใด ผู้วิจัยจะเก็บเป็นความลับ และขอขอบพระคุณทุกท่านที่เสียสละเวลาในการตอบแบบสอบถามมา ณ โอกาสนี้

จิดาภา โมธินา
นักศึกษาปริญญาโท
หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่นตามแนวพุทธศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง ขอความกรุณาตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง โดยใส่เครื่องหมาย ✓ ใน ☐ หรือเติมข้อความลงในช่องว่าง

1. เพศ

☐ ชาย ☐ หญิง

2. อายุ

☐ ต่ำกว่า 21 ปี ☐ 21 - 40 ปี
☐ 41 - 60 ปี ☐ มากกว่า 61 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี ☐ ระดับปริญญาตรี
☐ ระดับสูงกว่าปริญญาตรี

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืนตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น<u>คำชี้แจง</u> ขอความกรุณาตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง โดยใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างระดับความเห็นของท่านโดยใช้เกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

5 เท่ากับ ส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ในระดับ มากที่สุด
4 เท่ากับ ส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ในระดับ มาก
3 เท่ากับ ส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ในระดับ ปานกลาง
2 เท่ากับ ส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ในระดับ น้อย
1 เท่ากับ ส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ในระดับ น้อยที่สุด

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น	**ระดับการมีส่วนร่วม**				
	5	4	3	2	1
	มากที่สุด	**มาก**	**ปานกลาง**	**น้อย**	**น้อยที่สุด**
ด้านการรับรู้ขอมูลข่าวสาร ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4					

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น	**ระดับการมีส่วนร่วม**				
	5	**4**	**3**	**2**	**1**
	มากที่สุด	**มาก**	**ปานกลาง**	**น้อย**	**น้อยที่สุด**
1. ท่านได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานพัฒนาท้องถิ่น จากการฟังเสียงตามสาย/เพื่อนบ้าน/ญาติพี่น้อง/เพื่อนร่วมงาน					
2. ท่านได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการแสดงความยินดีและยกย่องผู้ที่ทำความดี โดยการติดป้ายประกาศ ประชาสัมพันธ์ผ่านหอกระจายเสียง ฯลฯ					
3. ท่านได้รับข้อมูลข่าวสารการส่งเสริมอาชีพ เช่น การรับสมัครงาน การแนะนำอาชีพ ฯลฯ					
4. ท่านได้รับคำแนะการส่งเสริมการเกษตรและอาชีพไปใช้เพื่อดำรงตนเอง					
5. ท่านได้รับฟังข้อมูลข่าวสารต่างๆ เกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่นด้วยความไพเราะ สุภาพ น่าฟัง					
ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4					
1. ท่านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานพัฒนาท้องถิ่น ในการส่งเสริมอาชีพให้ประชาชนในท้องถิ่น					
2. ท่านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการเสนอโครงการหรือกิจกรรมที่จะพัฒนาท้องถิ่น เช่น แนะนำการเพาะปลูก แนะนำการดูแลการเกษตร และการขายผลผลิต ฯลฯ					
3. ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกแนวทางการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างรายได้ให้กับประชาชนท้องถิ่น					
4. ท่านได้รับการเชิญชวนเข้าร่วมโครงการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาท้องถิ่นด้วยคำพูดที่ไพเราะ อ่อนหวาน					
5. ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอนุมัติโครงการ/กิจกรรมต่างๆของเทศบาลตำบลสาวะถีเช่น งานกีฬา งานประเพณี ฯลฯ					

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น	**ระดับการมีส่วนร่วม**				
	5	**4**	**3**	**2**	**1**
	มากที่สุด	**มาก**	**ปานกลาง**	**น้อย**	**น้อยที่สุด**
ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักราชสังคหวัตถุ 4					
1.ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนาท้องถิ่น เช่น การปรับปรุงถนน สะพาน แหล่งน้ำ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางแผนไว้					
2. ท่านมีส่วนร่วมในการประสานงานให้โครงการพัฒนาต่างๆ ของเทศบาลตำบลสาวะถีสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี					
3. ท่านมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานตามโครงการ/กิจกรรมต่างๆ ในการพัฒนา จากงบประมาณรายจ่ายประจำปี					
4. ท่านมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับข้อบกพร่องของการดำเนินโครงการ/กิจกรรมในการพัฒนาท้องถิ่น					
5. ท่านมีส่วนร่วมในการตรวจสอบขั้นตอนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน โครงการเกี่ยวกับพัฒนาท้องถิ่น					
ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนาท้องถิ่น ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4					
1. ท่านได้ประโยชน์จากการให้บริการด้านต่างๆ เช่น การมีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอินเทอร์เน็ตตำบล โรงเรียน ฯลฯ					
2. ท่านได้รับความสะดวกจากการพัฒนาท้องถิ่น ด้านสาธารณูปโภค เช่น ด้านไฟฟ้า น้ำประปาถนน สวนสาธารณะ ฯลฯ					
3. ท่านได้รับประโยชน์จากการพัฒนาท้องถิ่นด้านการมีอาชีพและมีรายได้เพิ่มขึ้น					
4. ท่านได้รับความช่วยเหลือจากเทศบาลด้วยความตรงไปตรงมาและนุ่มนวล					
5. ท่านได้รับบริการของเทศบาลด้วยความพร้อมให้บริการเสมอ					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ ปัญหา และแนวทางแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

4.1 ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร

ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

4.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น

ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

4.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

4.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

ขอเจริญพรขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

จิดาภา โมธินา

นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่นตามแนวพุทธศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ภาคผนวก จ
ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม และการคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม
ตารางแสดงผลรวมการประเมินแบบสอบถามของผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืนตามหลักราชสังคหวัตถุ 4 ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น จากเอกสารตำรารวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. ดำเนินการสร้างแบบสอบถาม แบบตรวจรายการ (Check list) และแบบมาตราส่วนประเมินค่าตามแบบของลิเคิร์ท และนำร่างแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา

3. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจแก้ไขเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน

4. นำผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยใช้สูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC หมายถึง ค่าสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์

$\sum R$ หมายถึง ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในข้อนั้น

N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

โดยที่ +1 หมายถึง มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

-1 หมายถึง ไม่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

หมายเหตุ : ค่า IOC (หรือข้อคำถามที่มีค่าความสอดคล้อง) ที่สามารถนำไปใช้ได้ คือต้องมีค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง ขอความกรุณาตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง โดยใส่เครื่องหมาย ✓ ใน ☐ หรือเติมข้อความลงในช่องว่าง

1. เพศ

☐ ชาย ☐ หญิง

2. อายุ

☐ ต่ำกว่า 21 ปี ☐ 21 – 40 ปี

☐ 41 – 60 ปี ☐ มากกว่า 60 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี ☐ ปริญญาตรี
☐ สูงกว่าปริญญาตรี

การวิเคราะห์ด้วยดัชนี IOC (Index of item objective congruence)
การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4
ในเขตเทศบาลตำบลสาวะถี อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น

เกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

+1 หมายถึง มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
-1 หมายถึง ไม่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

ข้อคำถาม	ระดับการประเมิน			คะแนนรวม	ค่า IOC	แปลผล
	+1	0	-1			
1. ด้านการรับรู้ขอมูลข่าวสาร ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4						
1.1 ท่านได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานพัฒนาท้องถิ่น จากการฟังเสียงตามสาย/เพื่อนบ้าน/ญาติพี่น้อง/เพื่อนร่วมงาน	3	0	0	3	1	ใช้ได้
1.2 ท่านได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการแสดงความยินดีและยกย่องผู้ที่ทำความดี โดยการติดป้ายประกาศ ประชาสัมพันธ์ผ่านหอกระจายเสียง ฯลฯ	3	0	0	3	1	ใช้ได้
1.3 ท่านได้รับข้อมูลข่าวสารการส่งเสริมอาชีพ เช่น การรับสมัครงาน การแนะนำอาชีพ ฯลฯ	3	0	0	3	1	ใช้ได้
1.4 ท่านได้รับคำแนะการส่งเสริมการเกษตรและอาชีพไปใช้เพื่อดำรงตนเอง	3	0	0	3	1	ใช้ได้
1.5 ท่านได้รับฟังข้อมูลข่าวสารต่างๆ เกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่นด้วยความไพเราะ สุภาพ น่าฟัง	3	0	0	3	1	ใช้ได้
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4						
2.1 ท่านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานพัฒนาท้องถิ่นในการส่งเสริมอาชีพให้ประชาชนในท้องถิ่น	3	0	0	3	1	ใช้ได้
2.2 ท่านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการเสนอโครงการหรือกิจกรรมที่จะพัฒนาท้องถิ่น เช่น แนะนำการเพาะปลูก	3	0	0	3	1	ใช้ได้

ข้อคำถาม	ระดับการประเมิน			คะแนนรวม	ค่า IOC	แปลผล
	+1	0	-1			
แนะนำการดูแลการเกษตร และการขายผลผลิต ฯลฯ						
2.3 ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกแนวทางการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างรายได้ให้กับประชาชนท้องถิ่น	3	0	0	3	1	ใช้ได้
2.4 ท่านได้รับการเชิญชวนเข้าร่วมโครงการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาท้องถิ่นด้วยคำพูดที่ไพเราะ อ่อนหวาน	3	0	0	3	1	ใช้ได้
2.5 ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอนุมัติโครงการ/กิจกรรมต่างๆของเทศบาลตำบลสาวะถีเช่น งานกีฬา งานประเพณี ฯลฯ	3	0	0	3	1	ใช้ได้
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนาท้องถิ่น ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4						
3.1 ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนาท้องถิ่น เช่น การปรับปรุงถนน สะพาน แหล่งน้ำ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางแผนไว้	3	0	0	3	1	ใช้ได้
3.2 ท่านมีส่วนร่วมในการประสานงานให้โครงการพัฒนาต่างๆ ของเทศบาลตำบลสาวะถีสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี	3	0	0	3	1	ใช้ได้
3.3 ท่านมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานตามโครงการ/กิจกรรมต่างๆ ในการพัฒนา จากงบประมาณรายจ่ายประจำปี	3	0	0	3	1	ใช้ได้
3.4 ท่านมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับข้อบกพร่องของการดำเนินโครงการ/กิจกรรมในการพัฒนาท้องถิ่น	3	0	0	3	1	ใช้ได้
3.5 ท่านมีส่วนร่วมในการตรวจสอบขั้นตอนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานโครงการเกี่ยวกับพัฒนาท้องถิ่น	3	0	0	3	1	ใช้ได้
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนาท้องถิ่น ตามหลักราชสังคหวัตถุ 4						
4.1 ท่านได้ประโยชน์จากการให้บริการด้านต่างๆ เช่น การมีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อินเทอร์เน็ตตำบล โรงเรียน ฯลฯ	3	0	0	3	1	ใช้ได้

ข้อคำถาม	ระดับการประเมิน			คะแนนรวม	ค่า IOC	แปลผล
	+1	0	-1			
4.2 ท่านได้รับความสะดวกจากการพัฒนาท้องถิ่น ด้านสาธารณูปโภค เช่น ด้านไฟฟ้า น้ำประปาถนน สวนสาธารณะ ฯลฯ	3	0	0	3	1	ใช้ได้
4.3 ท่านได้รับประโยชน์จากการพัฒนาท้องถิ่นด้านการมีอาชีพและมีรายได้เพิ่มขึ้น	3	0	0	3	1	ใช้ได้
4.4 ท่านได้รับความช่วยเหลือจากเทศบาลด้วยความตรงไปตรงมาและนุ่มนวล	3	0	0	3	1	ใช้ได้
4.5 ท่านได้รับบริการของเทศบาลด้วยความพร้อมให้บริการเสมอ	3	0	0	3	1	ใช้ได้
ข้อเสนอแนะ ปัญหา และแนวทางแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุตามหลักพรหมวิหาร 4 ในเขตเทศบาลเมืองศิลา อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น อย่างไร						
1. ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร (หลักสัสเมธะ, หลักปุริสเมธะ, หลักสัมมาปาสะ, หลักวาชเปยยะ)	3	0	0	3	1	ใช้ได้
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น (หลักสัสเมธะ, หลักปุริสเมธะ, หลักสัมมาปาสะ, หลักวาชเปยยะ)	3	0	0	3	1	ใช้ได้
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล (หลักสัสเมธะ, หลักปุริสเมธะ, หลักสัมมาปาสะ, หลักวาชเปยยะ)	3	0	0	3	1	ใช้ได้
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์(หลักสัสเมธะ, หลักปุริสเมธะ, หลักสัมมาปาสะ, หลักวาชเปยยะ)	3	0	0	3	1	ใช้ได้

Reliability

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded[a]	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.955	20

Descriptives

Descriptive Statistics

	N	Mean	Std. Deviation
ข้อ 1.1	391	4.35	.72
ข้อ 1.2	391	2.55	1.18
ข้อ 1.3	391	2.33	1.19
ข้อ 1.4	391	2.40	1.26
ข้อ 1.5	391	4.45	.77
ข้อ 2.1	391	2.34	1.32
ข้อ 2.2	391	2.05	1.24
ข้อ 2.3	391	1.99	1.18
ข้อ 2.4	391	4.21	.92
ข้อ 2.5	391	3.19	1.02
ข้อ 3.1	391	1.69	1.18
ข้อ 3.2	391	1.67	1.20
ข้อ 3.3	391	1.64	1.14
ข้อ 3.4	391	2.21	1.21

ข้อ 3.5	391	1.72	1.22
ข้อ 4.1	391	3.66	1.13
ข้อ 4.2	391	4.10	.89
ข้อ 4.3	391	2.19	1.24
ข้อ 4.4	391	4.38	.73
ข้อ 4.5	391	4.50	.69
A	391	3.22	.70
B	391	2.75	.81
C	391	1.79	1.08
D	391	3.77	.56
ABCD	391	2.88	.66
Valid N (listwise)	391		

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-นามสกุล : นางสาวจิดาภา โมธินา

วัน-เดือน-ปี-เกิด : 28 เดือน พฤษภาคม พ.ศ.2542

ที่อยู่ปัจจุบัน : หมู่บ้านแก่นทองธานี บ้านเลขที่ 528/117 หมู่ 22 ตำบลบ้านเป็ด อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น 40000

การศึกษา

พ.ศ. 2560 : จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสีหราชเดโชชัย

พ.ศ. 2563 : ปริญญาตรี รัฐศาสตรบัณฑิต (ร.บ.) สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2564 - ปัจจุบัน : เจ้าหน้าที่ธุรการ โรงเรียนบ้านหินขาว จังหวัดขอนแก่น